

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Regvlarvm Vtrivsque Ivris Cvm Ampliationibvs Ac
Limitationibvs**

Dueñas, Pedro

Venetiis, 1566

Seqvitvr Litera E.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63213](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63213)

SEQVITVR LITERA E.

REGVLA CCXXVII.

QUAE in testamento adimuntur, ipso iure adempta censentur. Quam regul. probat text. & ibi Barto. nume. 2. in l. si ita sit scriptum. & ibi gloss. in verbo, ipso iure. ff. de legat. j.

Hanc regulam ampliat duobus modis, & limitat tripliciter Vdalric. Zasius in d. l. si ita sit scriptum. a numero 7, vsque ad numerum 14.

REGVLA CCXXVIII.

ECCLIA habet privilegium, vt pro quocunque crimine ab ea quis extrahi non possit. Hanc regul. probat text. in c. definitiuit. cū alius xvij. quæst. iij. in c. reos. xxij. q. v. in c. inter alia. de immuni. eccle. De iure Regio est. text. in l. ij. ut. xj. par. v. Circa quam regul. vide Ioan. de Visquis in rep. d. c. definitiuit. que posita est per modū tractatus, in ij. vol. tracta. diuersorum Docto. Didacus a Couarru. in lib. 2. variarum Resolut. c. xx. Ioan. igne. in l. j. nu. 4. cum aliis. ff. ad Syllania. Petr. Rebuff. in gl. ad constit. Regias Gallie, in ij. part. in tract. de immu. eccle. per totum. Nicol. Boer. in decis. cix. Golielm. Maine. in reg. nemo de domo. ff. de reg. iur. Ias. in l. plerique. ff. de in ius vocan. Hanc regul. amplia quinque & viginti modis Remig. de Conny. in tract. de immuni. eccles. a pag. 14. vsque ad pag. 100. & a pag. 101. vsque ad pag. 209. limitat eam xxxix. modis. Et circa hanc regul. vltra Aluarum Pelargum in libr. j. de planctu ecclesie, artic. lxvj. cum seq. vide viij. privilegia ecclesiarum per Catal. Cottam. in Memorah. iuris, in verbo, ecclesia. Et viginti privilegia ponit Guliel. Luueranus in Arbore iurisdictionum, num. 15. Et triginta septem privilegia ecclesiarum & dotium, cum xxx. illustrationibus, ponit notabi. Cæsar Lamberti. in tract. iuris patrona. in art. viij. q. principalis, lib. j. a nu. 1. vsq; ad nu. fi. fol. 35. colum. iij. Quæ xxxvij. privilegia ante eum posuit Pau. de Citadinis. in tracta. iuris patro. in iij. par. q. xij. secundæ causæ, per totum.

ADDI.

D. Petri Duen.

ADDITIO. vide d. Hiero. Giga. in tract. crimi. lese maie. lib. i. Rub. qualiter et a quibus. q. x. vbi hac Reg. limitat 6. modis.

REGVLA CCXXIX.

ECCLESIA fundata, cōstructa, & dotata, post fundatiōē cōstructionē, seu etiā post cōsecrationē, nō pōt acquiri in ea ius patronatus: quia cū sit libera non potest recipere seruitutes. Hāc reg. ponit glo. j. in c. pax mentis. circa medium, in vers. si quis autē post consecrationē. xvj. q. vij. & ibi Docto. & Innoc. in rubri. num. 1. de iure patro. vbi dicit dantē aliquid ecclesie, post consecrationē esse non dici patronatum, sed bene factorem. quē sequitur Ioan. And. in c. j. de iure patrona. lib. vj. Cardi. in d. rub. q. vj. & consi. lxxxv. Archi. in c. filius. xvj. q. vij. Abb. in c. quoniam. nu. 9. de iure patrona. & in consi. xxviii. nu. 1. & in consi. cvj. nu. 2. & latissime in c. fil. lix. nu. 3. vol. ij. Ange. in summa, in verbo. ius patronatus. §. iij. Felin. in c. cum venerabilis. nu. 37. ad medium, de exceptio. & ita expresse concludit Lamberti. per plura, in tract. iuris patrona. in lib. q. vj. primæ partis principi. nu. 1. cum seq. fol. 47. col. iij.

Hanc regu. ampliat tripliciter, & limitat 3. modis, vbi has ampliat & limi. sublimitat & declarat, Cæsar Lamberti. in tract. iuris patrona. in j. par. j. lib. in viij. artic. vj. q. princ. nu. 4. per totum, fol. 56. col. iij.

REGVLA CCXXX.

E DE RE non cogitur quis inuitus rationes, vel instrumenta: sed tertius, apud quem reperiuntur. Hanc regulam probat glo. in l. fraudem. in §. nec instrumenta. in verbo edi. ff. de iure fisci, quam p. notabili allegat Ange. de Perus. in l. j. in §. editiones. ff. de eden. eadem glo. sequitur Abb. in c. j. nu. 22. de probatio. vbi repræhendit Anto. de Butr. qui contrarium tenuit per rationes quas ibi Abb. adducit. quam glo. sequitur Ias. in l. prætor ait. in princ. nu. 5. ff. de edic. & secundum illam glo. consuluit Alexand. in consi. lviii. nu. 4. vol. j. Felin. in d. c. j. nu. 14. de probatio.

Hanc regulam limitat septem modis Philip. Dec. in d. c. j. de probatio, a nu. 273. vsque ad nume. 282.

REGVLA CCXXXI.

EDICTVM iuris patronatus est prohibitorium, vt omnes ex foundatione, constructione, & dotatione acquirere possint ius patronatus, qui non sunt specificè a iure prohibiti. Quam regu. probat text. & ibi Ioan. Andræ. Cardin. & Docto. per eum in c. nobis de iure patro. & ita concludit Lambertin. in tract. iuris patrona. in j. par. j. lib. in vij. q. princip. nu. 1. fol. 57. col. iij. & in eadem quaestio. viij. articu. 2. num. 33.

Hanc

Hanc regulam ampliat nouem modis, & limitat tripliciter Lambertus in d. tract. in j. par. j. lib. artic. xv. vij. q. princ. nu. 10. fol. 66, column. ij. vers. ex omnibus.

REGVLA CCXXXII.

EDICTVM de presentando, dicitur permissum, vt quilibet admitti possit, dūmodo in ecclesia vel locis piis sit clericus, in aliis locis iuxta qualitatem eorum. Probatur hæc regula per totum, de iure patro. & xvj. q. vij. ita tenet Lambertus, in tract. iuris patr. in par. ij. lib. in vij. q. princ. fol. 214. col. iij.

Hanc regu. ampliat vndecim modis, & limitat quinque modis, vbi multipliciter restungit has ampliationes & limita. Lambertus in d. tract. in j. par. ij. lib. art. xvij. vij. q. princ. nu. 7. fol. 221. col. 3. vers. sic. ex omnibus dictis.

REGVLA CCXXXIII.

ELIGENS semel, non potest amplius eligere. Hanc regulam probat text. in l. serui electione. in prin. ff. de leg. j. in l. apud Aufidum. ff. de opri. lega. in l. si his qui. ff. de procura. in reg. quod semel de regu. iur. lib. vj. cum aliis. Circa quam regulam vide vltra Doct. in supradictis locis, vide Io. Paponis in gl. ad consu. Borbon. §. 480. Parisi. in consi. lxxxj. nu. 14. lib. j.

Hanc regulam cum sex amplia. & quatuor limitatio. ponit Ripa in d. l. serui electione. a nu. 1. vsque ad nu. 17.

REGVLA CCXXXIIII.

ELECTIO sola non tribuit ius electio. Hanc regulam probat text. in l. publius. ff. de condi. & demon. & in l. bene a Zenone. C. de quadrien. prescri. tex. not. in l. ex eo tempore. & ibi glo. quæ allegat plures concordantes, in verb. electi. ff. de milita. testa. Abb. & Doct. in c. postquam. de electio. not. Parisi. in consi. xix. nu. 16. cum aliis. vol. iij.

1 Limita primo non procedere in electione facta per principem, quo casu statim administrare potest, vt in l. j. in prin. ff. ad leg. Iul. de ambi. & in Auth. de collatori. in §. ad hæc iubemus. colla. ix.

2 Secundo fallit, quando superior habet necesse confirmare. Vt in l. si quos spontaneos. C. de decurio. lib. x. quia nihil videtur dare. l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. ff. de lega. ij. alias secus. d. l. ex eo. & l. j. C. de confir. tuto. & in Auth. mari & auix. C. quando multier off. tute. fun. potest.

3 Tertio fallit, per inuestituram, vel proximam cinguli acceptio- nem: nam hæc est quedam confirmatio. Vt in l. si. ff. de mili. testa.

4 Quarto limita, procedere in consulatu, vel maioribus dignitati- bus:

R bus:

bus: secus in minoribus. Vt in §. filiusfamilias. Instit. quib. modis
 patris potesta. solui. & in l. fi. C. de decurio. li. x. in Auth. de amitt.
 in §. illud colla. vj. & in Auth. sed episcopalis dignitas. C. de episc.
 & cleri. notatur in l. fi. C. de consuli. lib. xij. Episcopus autem
 spiritualis dignitas non potest confirmari ante consecrationem
 qualiter post obitum. de elect. et extrauag. iniunctæ. §. presenti
 sub tit. de elect. in Extrauag. commu.

- 5 Quinto limita, non procedere in casu. c. nihil. de elect. duobus
 licet concurrentibus: concordia electionis, videlicet nemine dispo-
 nante, & q̄ sint vltra Italiam, tamen papæ subiectæ.
- 6 Sexto fallit, in electione Romani Pontificis. vt in c. licet in fl.
 elec. & in c. in nomine Domini. xxij. dist. quod etiam est in Im-
 peratore. tenet Ioann. And. in c. venerabilem de elec. & ita commu-
 niter teneri firmat Io. de Platea in proœ. Insti. nu. 23. facit tex. in
 legitimus. 93. dist. quem tex. allegat glo. in c. indemnitate. in §.
 si vero, in verbo, autoritate, de elect. lib. vj. & idem de consuetu-
 dine seruari tener Panor. in c. nihil, de electio. & eandem opinio-
 nem dicit etiam communem, vbi allegat quamplures Docto. Cagno. in
 proœ. ff. vete. nu. 38. reprobata glo. in d. l. bene a Zenone, in verbo
 insulas. C. de quadrienn. prescrip.
- 7 Septimo fallit, in electione Abbatissæ. Vt in c. in dignitatibus.
 si vero, de elect. lib. vj. & ibi glo. in verbo, autoritate.
- 8 Octavo fallit, ex consuetudine tribuente ius plenum ex sola ele-
 ctione: vt in electione Rectoris Scholarium. Secundum Bal. in Au-
 then. habita. nu. 44. C. ne filius pro par. quæ sequitur Abb. in c. post
 quam, nu. 2. de elect. Quod etiam disponitur in constitutionibus
 huius Vniuersitatis, Constitu. prima quamuis de iure aliter habe-
 tur, vt in l. priuatorum, & ibi glo. C. de iurisdic. omn. iudi.

REGVLA CCXXXV.

Electio debitoris est in alternatiuis. Hanc regu. probat
 tex. in l. plerunque, in §. pen. ff. de iure doti. & in l. si ita relicta.
 ff. de lega. ij. & in l. pen. C. de condi. indebi. in c. referente, de prob.
 in reg. in alternatiuis. de reg. iur. lib. vj. De iure Regio probatur
 in l. xxiiij. tit. xj. par. v. Circa quam reg. & eius materiam. vide
 Din. in d. regula in alternatiuis, & ibi Additiona. vbi congerit qua-
 plures Docto. qui hanc materiam examinant.

Hanc regul. limitat notabi. Anto. Negusan. de Fano, vno modo in
 tract. de pigno. in j. memb. v. par. princ. nu. 7. & 6. Eandem reg. li-
 mitat duobus modis Iacobi. de S. Geor. in d. l. plerunque. in §. si res
 ff. de iure doti. Aliis duobus modis limitat Carellia. Cotta in Me-
 mora. iuris, in verbo, alternatiuarum electio. Hanc etiam regu. li-
 mitat quinque modis Feli. vbi notab. tractat eius materiam, in d.
 inter exteras. nu. 4. de rescript. Eandem regul. cum duabus ampliat.
 & quinque limitatio. ponit Nic. Eue, in suis locis legali, in loco 48.
 Hanc

Hanc item regulam cum sex limitatio. ponit Martinus Sanctius
Valeolus in tract. indiuiduorum, in ij. cerula, nu. 50.

REGVLA CCXXXVI.

ELIGERE habentes, debent idoneiorem eligere, nec suffi-
cit idoneum eligere. Quam regulam probat text. in c. licet ergo.
in princ. viij. q. j. concord. alleg. 2. ibi in glo. in verb. qui præstantior.

Hanc regulam cum vnica ampliacione, et vnica limitatio. et plu-
res restrictiones ad illam ampliati. & limitat. vbi eius materiam no-
tabiliter tractat, ponit Cæsar Lambe. in suo tract. iuris patrona. in j.
par. ij. lib. in ij. artic. x. q. princ. nu. 23. fol. 255. col. j.

REGVLA CCXXXVII.

ЕМФУТЕВТА, emphyteusi finita, non perdit seruitutes
acquisite, neq; impensas & meliorationes, sed eas seu earum æsti-
mationem retinere potest. Quæ regula probatur primo naturali
ratione, quæ neminem patitur cum iactura aliena locupletio-
rem fieri. Nam hoc natura. ff. de condi. indebi. reg. locupletari, de reg.
jur. lib. vi. cum simi. bonus text. in l. plane, in §. sed benignius. ff. de
petitio. here. Secundo probatur per dispositionem iuris commu-
nis, qua cauetur, eum qui bona fide in re aliena ædificauit, vel ali-
quid ad perpetuam vtilitatem fecit, posse huiusmodi sumptus vtili-
vel necessarium impensarum repetere §. certe illum Instit. de rer. di-
uilio. & l. qua ratione. in princ. ff. de acquir. rer. dom. l. domos. ff. de le-
gi. j. si quis sciens, & l. si in area. C. de rei vendi. cum simi. Et in
emphyteota, ita tenent Doct. in l. senatus, in §. Marcellus. ff. de leg.
j. præcipue Lancelo. Deci. col. ij. Bal. in c. j. in §. si Vasallus, nu. 1.
hic finitur lex Federi. in V. lib. feudo. & expresse ibi Matthæ. de
Affi. nu. 12. idem vult Bal. in Auth. excipitur. C. de bonis que lib.
nu. 2. & in l. ij. C. de rei vend. nu. 2. & in l. in rem. §. tignum. ad ff. ff.
de rei vendi. Pau. Castr. in Auth. qui rem. C. de sacrosact. eccle. et in
conf. ccxxxvij. nu. 3. & 4. vol. j. Raphael Cuma. late in conf. 57.
per totum. Guido Papa in decis. clxix. & in decis. 439. Dec. in cõ.
dxvij. nu. 1. Ias. in l. ij. in vij. notab. nu. 27. Alberic. Brun. in tract.
de augmento, conclusio. xx. & hæc est veritas, quamuis Rapha.
Fulgo. aliter consuluit in consi. 1x. incip. Abbas.

Hanc regulam cum quatuor ampliacionibus, & duabus limita-
tionibus, vbi notabiliter tractat hanc materiam, & declarat quãpli-
rima iura loquentia in casu huius regu. ponit Caro. Molin. in gloss.
ad leges consuetudi. Parisienses, in tit. j. §. j. glo. v. num. 75. vsque ad
num. 99. fol. 38. col. iij.

R 3 REGV.

REGVLA CCXXXVIII.

EMENS a fisco rem alienam vt fisci, statim est securus, et qui præterit habere ius in illa re, debet mouere actionem infra quadriennium contra fiscum: alias non auditur. Hanc reg. probat in l. bene a Zenone. & in l. ij. C. de quadrien. præscri. in §. si quis de vsucap. De iure Regio probatur in l. iij. tit. v. par. v. Hanc ponit Fel. cum §. limitatio. in c. quæ in ecclesiarum. de constitu. 35. Ias. in auth. quas actiones. nu. 5. C. de sacrosanct. eceles. & in quâ pluribus locis, infra relatis. Eandem reg. limitat nouem modis Corset. in repert. ad Abb. in verbo, l. bene a Zenone.

1 Limita primo, quando fiscus bona fide possidebat, credens quod esset sua, quia tunc procedit illa lex: fiscus quando fiscus uendit rem istam mala fide, quia tunc non procedit. ita notab. tener Bal. in l. nu. 2. C. si contra ius vel utili. publi. & est gl. in l. ij. C. de comm. rer. aliena. et in l. j. in verbo, distrahatur. C. de vnd. rerum fisco. l. x. ita tenet Abb. in c. ij. prope fin. de rebus eccle. non aliena. Fel. in c. quæ in ecclesiarum. nu. 32. de constit. Marti. Lauden. in tract. de principibus. q. xj. & istam esse communem opin. firmat Matth. de Affli. in c. j. in fi. in verb. & bona committentium, nu. 168. quæ sint Rega. in Vsb. feud. eam etiam tenet Iacobi. de S. Geor. in l. nu. 8. C. si aduer. fisc. Roderi. Xuarex in allega. xj. Et in dubio præsumitur, quod fiscus bona fide possideat, ita vt onus probandi principem non possedisse incumbat actori. ita notabili. tenet Bald. in l. multum. C. de comm. rerum aliena. Rom. in conf. cccx. nu. 5. Ias. Auth. quas actiones, nu. 6. in fine. C. de sacros. eccl. vbi dicit quod hoc est multum tenendi cordi. Fel. in d. nu. 27. Fran. Balb. in tract. præscrip. in ij. par. v. par. princ. q. viij. nu. 2. Nicola. Bellon. in conf. nu. 4. Curt. Ian. in l. heres absens. nu. 16. ff. de iudi. Ruuin. in conf. xlvi. nu. 13. vol. j.

2 Limita secundo non habere locum in bonis ecclesiæ alienatis a Principe uel a fisco. Vt est gl. notab. in c. quicumque militum, in verbo, consensu. xij. q. ij. vbi allegat bonum tex. in c. placuit, el. j. & ibi glo. in verbo, annos. xvj. q. ij. & hanc opin. tenet Fel. in c. quæ in ecclesiarum, nu. 36. de constitutio. Matth. de Affli. in decis. Neapoli. cccclxj. nu. 42. & in præludiis constitu. Neapol. q. xiiij. & in d. versic. & bona committentium, nu. 171. Marti. Laud. in d. tracta. de Princip. in d. q. xj. Abb. in c. ij. nu. 6. de rep. eccle. non aliena. Rom. in sing. 618. Ias. in Auth. quas actiones, nu. 5. C. de sacrosanct. eccl. Franci. Balb. in tract. præscrip. in ij. part. v. partis principalis. nu. 1. Guliel. Benedict. in repe. c. Raynutius. in verbo, & uxorem nomine Adelasiam. nu. 384. Paris. in conf. xxvij. nu. 88. vol. ij. Alex. in conf. l. ij. nu. 8. vol. vij.

3 Tertio limita, vt indistincte nõ procedat de iure canonico. Vt est glo. singu. in verbo, irrita in c. 2. de reb. eccle. non alienan. Quod intelligunt ibi doct. in præiudicium ecclesiarum, secundum Abb. ibi nu. 6. Felin. in d. c. quæ in ecclesiarum nu. 38. Fran. Balb. vbi supra nu. 2. Et illam etiam gl. sequitur Matth. de Afflic. in d. q. xviii. in præiudicis constit. Neapoli. Ias. in d. Auth. quas actiones nu. 5. & Pau. Pari. in consi. xxvij. nu. 88. vol. 1. Hieron. Zanetinus in tract. different. vtriusque iur. nu. 111.

4 Quarto limita, vt procedat dummodo Princeps vendat vel donet rem alienam, dicendo se facere de plenitudine potestatis, alias secus. Ita tenet Bal. in proœ. Decret. col. 2. quæ sequitur Marti. Laud. in tract. de princ. q. 2. Fran. Balb. vbi supra. Circa quam limitationem vide Felin. in d. c. quæ in ecclesiarum nu. 39. & Stehp. Bert. in consi. xv. nu. 20. vol. 1. secundæ impressi, & contra eam tenet Hiero. Zanetinus in tract. differentiarum vtriusq; iuris, nu. 115.

5 Quinto limita, vt procedat tantummodo in Imperatore et fisco, nõ autem in principibus inferioribus. Ita Bal. in c. ad apostolicæ, de re iud. lib. 6. & in c. si. de re iudic. vbi dicit, hoc esse menti tenendū pro limitatione supradicte regulæ. Ange. de Perusio in repet. l. j. C. de fide instru. lib. x. Soci. in consi. xlvj. vol. 4. Ias. ind. Auth. quas actiones nu. 6. Abb. in consi. 3. vo. j. Curt. Iun. in consi. cxlij. in fi. et in consi. vtri. in fi. Curt. seni. in consi. 50. nu. 32. Ias. in consi. 167. vol. j. Stepha. Bertran. in consi. xv. vol. 1. impressi. secundæ Hiero. Zanet. in d. tracta. differen. vtriusq; iur. nu. 110. Quæ opinio licet communis videatur, contrariam tamen de iure veriore credo, imo quod tex. in d. l. bene a Zenoue. & alix leges similes probantes hanc regulam habeant locum in inferioribus Principibus quibus habent iura Imperii vel ex privilegio vel ex prescriptione. Ita expresse tenet Bald. in d. c. ad apostolicæ de re iud. lib. 6. prout expresse refert Iaco. de sanct. Geor. in tract. feud. in verbo, Princeps. nu. 10. in prin. Martin. Laud. in d. tracta. de Principibus quæst. 2. Fran. Balb. in tracta. prescriptio. in 2. par. quintæ. part. prin. nu. 2. Bal. sibi met contrarius loquens de Duce Mediol. in consi. cclix. nu. 1. vol. 3. & in consi. 15. nu. 9. volu. 1. Rom. in consi. 59. & in consi. 10. nu. 5. Raph. Cum. in consi. cliij. in fi. Bart. in l. hostes nu. 5. de cap. Matth. de Afflic. in c. j. in versi. & bona committentiū nu. 67. quæ sint Rega. in v. sib. seu. Corn. in consi. cxxvij. nu. 7. vol. 1. Hymo Publi. in glo. ad consuetudines Aluernie ti. xvij. art. xiiij. nu. 1. Rui. in consi. 31. nu. 18. volu. 7. Pau. Pari. in consi. 1. num. 112. vol. j. Curt. Iun. sibi met contrarius in consi. 91. nu. 19. & in l. heres. abens. ff. de iudic. nume. 17. Nicol. Bellon in consi. 51. & in consi. 59. num. 8. Castaldus in tracta. de Imperatore, quæstio. 109. Albert. Bruus in consi. 3. nu. vij. Andre. ab Exea in rubri. de constitu. nu. 96. & ibi Felin. nume. 33. in libro pactorum, nume. 341. In quibus locis omnes prædicti Doctor. concludunt, quod hæc regula procedit in locum tenentibus generalibus principis, ex quibus omnibus hæc

D. Petri Duen.

secunda opinio redditur plus quam communis, maxime quia Doctores in contrarium allegati vacillant. nam Bal. in d. c. fina de re iudic. nihil allegat, sed ex suo capite loquitur, & fuit sibi contrarius in fulendo, vt supra dixi. idem Bald. in d. c. ad apostolicæ, statim se mirat. Abb. in d. consi. transit ad alias solutiones, cum dictum fuerit sit valde absurdum, iuxta notata de Rege per Deci. in Rubrica constitutio. 1. lectu. nume. 4. idem facit Socin. quia non firmat se datur diuersas solutiones, et vltimo dicens, si non singuli, at simul fieri valeant. Ias. in d. Authen. quas actiones, mouetur ex solo dicto Bald. qui fuit sibi contrarius, vt supra dixi etiam Curtius, fuit sibi contrarius, vt ex supra dictis apparet. itaque in effectu omnes Doctores mouentur ex solo dicto Bald. in d. c. fina. qui loquitur sine lege & ratione.

6 Sexto limita procedere, quando fiscus rem quam alienauit possidebat tempore contractus vel traditionis, alias secus. Ita illam limitationem intelligit Battol. in d. l. fina. nume. 2. C. si contra ius vel utilitatem publicam Bal. in l. j. col. j. C. de hæredi. vel actio. vendi. & in l. 2. post Petrum & Cin. C. de commu. rerum aliena. Felin. in d. cap. quæ in ecclesiarum, nume. 35. Martinus Lauden. in d. tractatu. de principibus quæstio. 11. Francis. Balb. in d. tractatu. præscripto. in d. c. secunda par. 5. partis prin. quæst. 8. nu. 2. Iacobi. de sancto Georg. in tracta. feudorum in uerbo, sed an Princeps. num. 10. Ias. in d. Authen. quas actiones. nu. 6. in fi. Bartho. Socin. in cons. cxx. nu. 25. vol. 4. Alex. in consi. li. j. nu. 5. vo. 7.

7 Septimo limita, vt procedat quando princeps vendit rem aliam nam iure proprio, secus si iure creditoris: nam tu emptor non es statim securus. Ita notabiliter concludit Bal. in præmio Decretal. nume. 15. per tex. in l. si fundum ff. de rescin. vendit. & in l. fina. C. de iure domi. impetrã. & in l. eleganter in prin. ff. de pignora. actio. & in l. fina. C. si adu. r. fisc. Francis. Balbus in d. quæstio. viij. nume. 2. Martin. Lauden. in dicto tracta. de Princip. quæst. 11. Iacobi. de sancto Georg. in d. tracta. de Princip. in uerbo, sed an Princeps nu. 19. not. Nicol. Bell. in con. i. nu. 5. facit glo. in §. si. in uerbo, et in Institutio. de vsucapio.

8 Octauo limita vt procedat demum tribus concurrentibus. Primo quod Princeps vendiderit rem quam possidebat. Secundo quod vendat bona fide, vt supra dixi in prima et secunda limitatione. Tertio quod præcesserint solennes subhastationes, iuxta text. in l. j. & in l. si tempora. & in l. duplex ratio. C. de fide instrum. & iure hæste lib. 10. Ita notabiliter concludit Bal. in d. l. j. C. de hered. vel actio. vendi. quem sequitur Marth. de Afflic. in e. j. in uerbo, & bona committentium, nume. 168. quæ sint Rega. in vlib. feudor. Iacob. de sancto Georg. in d. tracta. feudorum, in uerbo, sed an princeps nu. 10. in fi. vbi dicit, quod licet dictum Bald. semper sit menti tenendum in quantum loquitur de subhastatione, cum nullus in iure ei contradicatur tamen ipse sibi dubitat de illo dicto, & dicit nunquam id videtur feruati

feruari. Ratio Iacob. est, quia d. l. bene a Zenone, non loquitur de subhastatione. Preterea dicit ipse quod textus in d. l. bene a Zenone, habet locum quancumque princeps donat, tamen nemo dixerit quod in donatione requiratur subhastatio, & Iacob. sequitur Tho. Grammaticus in decisio. lxxv. nume. 35. Eandem opinionem dubitando est de doctrina Bal. refert Franc. Balb. in tract. præscrip. in 2. par. quin te princip. quæst. 8. nu. 2. Sed pro dictis Bald. vide gl. in §. si in verbo, emit. Institutio, de usufructu, declara vt per Nicolaum Bello. in consi. 51. nume. 5.

9 Nono limita, vt procedat interueniente traditione, & non aliter. Tenet Bal. in cap. j. in §. fin. nume. 3. de noua forma fidei. Martinus Lauden. in d. tractatu, de Principibus, quæst. 11. Franciscus Balbus in d. quæst. 8. nu. 2. Iacobinus in d. tract. feudorum in verbo, sed an princeps nome. x. Prepositi, in d. c. j. in §. fina de noua forma fidei. Martin. de affict. in c. j. in verbo, & bona committentium nume. 172. quæ sint regal. in usib. feudo.

10 Decimo limita, vt non procedat in præiudicium minoris, & in rebus suis. Vt est glo. notab. in l. fina. in verbo, debiti. C. si aduers. fisc. quam ibi sequitur expresse Iacob. nu. 6. vbi eam notabiliter declarat. Franciscus Balbus in d. quæstio. 8. nu. 2. in si. & eam declarant ibi Cin. & Bald. & Franciscus Cur. iunior in l. heres absens nu. 17. de iud. facit etiam gl. in d. §. si. in verbo, emit. Insti. de usu.

11 Undecimo limita, vt non procedat in præiudicium dotis seu iurium dotalium. Ita tenet Bald. in consi. ccclix. incip. quemadmodum, nume. 1. vol. 3. quod dictum alibi non legisse, licet corrupte eum alleger, dicit Ias. in l. j. nu. 9. in si. ff. solut. matrim. quem ibi sequitur Ripa nu. xv. Barthol. Soci. in consi. cxxj. nu. 26. vol. 4. Franc. Balb. in tracta præscrip. 2. par. 5. princip. q. vii. nu. 2. in si. Curt. iunior in d. l. heres absens, num. 8. & de illo dicto Bald. facit mentionem Andree. Tiraq. in tract. de vtroque retrac. iit. de retrac. (Signagier). §. glo. xiiij. nu. 91. in si. fol. 114. Anto. Negus. de Fano, in tracta. de pign. in octaua par. princip. nume. 23. Pro qua opinione est glo. in l. C. de priuile. fisci, vbi probatur, quod fiscus non vitur priuilegio contra dotem.

12 Duodecimo limita non procedere, quancumque Princeps vendit vel donaret rem vni, & ille emptor vel donatarius cecidisset a possessione, & Princeps concederet rem istam alteri: nam si secundus conueniatur a primo, non haberet beneficium dictæ legis. Tenet expresse consilium Rom. in consi. 98. num. 1. cum seq. allegat text. a contrario sensu, in c. Abbate sane in verbo, pro parte autem altera, & ibi glo. de re iudic. lib. 6. quem textum ibi inducit, sequitur Luc. de pena in l. j. C. de locatio. prædio, ciuil. lib. 11. Pro qua opinione est etiam text. expressus in l. prædia, C. de locatio. præd. ciuil. lib. 11. vbi dicit text. quod quando aliqua prædia iure perpetuo fuerunt alicui per principem concessa, transferri ad alium perpetuum non oportet, & subdit text. ibi aperte, hoc edicto definitum.

D. Petri Duen.

mus vt a perpetuario nūquam possessio transferatur, etiam si aliter
sponte eam Imperator donauerit. & multa alia verba ibi expri-
muntur. Eandem opinionem tenet Matth. de afflic. in d. verbo. &
bona committentium nu. 175. Curt. Iun. in d. l. heres ab sens. nu. 19.
& 20. Thom. Gram. in decisi. lxxv. nu. 43. idem Curt. Iun. in con-
cxl. iij. nume. 5. 6. & 7.

3 Decimotertio limitā si princeps in concessione vel in venditi-
one rei apposuit clausulam, iuribus alienis semper saluis. Ita expre-
se tenet Andr. de Ifern. in c. 7. que sint Regal. in V. lib. feudor. No-
thæ. de Afflic. in d. versi. & bona committentium nu. 178. facti
not. idem Matth. de Afflic. in cap. 1. nu. 27. cum sequen. qui succo-
tenean. in V. lib. feudor. quod notat Felin. in c. inter monasteria
de re iudica. nume. 3.

REGVLA CCXXXIX.

EMPTIONIS & venditionis appellatione comprehenditur
omnis contractus per quem dominium transfertur. Hanc regu-
lam probat tex. in l. statu liberi a ceteris. in §. quintus. & ibi glo. in
verbo. emptionis. ff. de statu libe. facit etiam tex. in l. sicut in §. ven-
ditionis. & in §. sed si promiserit. ff. quib. mod. pig. vel hypothec.
sol. tex. in l. sed quod ad eas. in §. quod emptione. ff. de pig. & in c. 1.
de controuer. inter domi. & empto. in v. lib. feudo. & in l. sequitur. in
§. de illo. iuncta. glo. ff. de vsucap. & in l. secūda. in §. eam re. ff. que
res pigno. obli. poss. tex. in l. si. C. de rebus alie. non alienan. & in l. 1.
si vsufructū. in §. in summa. ff. de libera. cau. et hoc tenet gl. & ibi
Cin. in l. 2. C. de vsucap. pro empto. & in d. §. venditionis. idem Cin.
in l. 2. C. de iure emphyteu. vbi allegat tex. in l. 2. in secundo respō-
so. ff. de dote prælega. & in l. si ego. in §. interdum. ff. de Publica.
Circa quam regulam. Vide Ias. in Liuris gentium in prin. nu. 7. &
de pac. Pau. Pari. in consi. 32. nu. 3. cum aliis. vol. 3.

Hanc regulā limitat quatuor modis Bern. de Luco in reg. 117.
& in regu. 774. referendo ad Anton. de Burg. in Rub. nu. 19. vsque
ad fin. de emptio. & vendi. Hanc regulam cum quinque limitat.
ponit Fabianus de Monte in tract. de emptio. & vendi. in 2. quest.
prin. a nu. 1. vsque ad nume. 11. & a nume. 11. vsque ad fin. notat tra-
ctat materiam huius regulæ.

REGVLA CCXL.

EMPTOR non tenetur stare colono. Quam regulam pro-
bat. tex. in l. emptorem. C. loca. de iure Regio est tex. in l. xix. c. 1.
vii.

vij, par. 5. Hanc regulam cum quinque limitation, ponit Soci, in regu. ccclxxxvij.

- 1 Amplia primo procedere in legatario. Vt in l. qui fundū. & in l. si merces. in §. ff. loca. & in l. nihil. in §. fructus. ff. de usufr. & quæ admodum caue. & ibi Docto. & glo. j. in d. l. qui fundum. & in d. l. emptorem. & ita tenet Montal. in glo. d. l. 19.
- 2 Amplia secundo in tantum procedere, quod emptor cum non tenetur stare colono, possit eum propria autoritate expellere. Ita probat glo. quam ibi sequuntur Docto. in d. l. emptorem. Matthæus Afflic. in c. 1. in princ. numero. 73. de pace iuramen. firman. in vltibus feudorum.
- 3 Amplia tertio, habere locum in prelato vel rectore ecclesiæ: nã si locauerint res ecclesiæ, nomine tamen proprio et ad propriam utilitatem. huic locationi successor stare non tenetur, imo finitur locatio morte locantis. Vt est glo. notabilis communiter approbata, secundum Abb. & Ananiam ibi, in cap. quærelam, in verbo terminū in fine præla. vices suas. Hanc opinionem tenet Romanus in l. cū filiofamilias. in §. si uir in quinquennium, nume. 22. ff. soluto mat. & ibi Alex. nu. 22. & in consil. 160. volu. 6. & Angel. in d. l. emptorem, numero 3. Anchara. in consil. 16. Pau. de Castro, in consil. 2. numero 3. libr. 1. Rota in decisio. 232. in nouis, versicu. sed iuxta præmissam conclusionem. secundum impresi. antiq. & secundū nouam in decisio. 1. in ti. de locato. Socin. in consil. 32. nume. 6. volu. 1. hanc dicit esse communem opinionem. idem Soci. in consil. 34. nume. 4. Et eam tenet Didacus de Cauarru. in libro 2. Variarū resolutio. c. 15. numero 6. quæ opinio approbatur de iure Regio per tex. in l. 9. tit. 17. par. 1.
- 4 Limita primo, non habere locum in successore vniuersali, qualis est heres vniuersalis, nam iste tenetur stare colono & locationi sui predecessoris. Vt in l. viã veritatis. C. loca. & in l. heredi. et in l. ex qua persona. ff. de regulis iur. De iure regio probatur in l. 7. titu. 17. lib. 3. Fori. & in l. 2. titu. 8. par. 5. Ratio est, nam successor vniuersalis representat personam defuncti, & ad eum transeunt omnes obligationes actiue & passiuæ pro parte pro qua est heres. l. cum a matre. C. de rei vendica. gl. in l. ij. ff. de preto. stipula. & est tex. in Authen. de iureiuran. a morion. presti. in prin. col. 5. sed singularem successorem non sequitur obligatio personalis. l. 1. §. si hæres percepto fundo. ff. ad Trebellia. & ita est de mente Bart. in l. si tertius. in §. si quis prius. ff. de aqua plu. arcen.
- 5 Limita secundo, quando cunque conductio facta fuerit ad longū tempus. Vt in l. 1. in §. quod autem. ff. de superfici. gloss. quam ibi Doct. sequitur in d. l. emptorem. Guido papa in decisio. 480. nu. 3. Steph. Aufre. in decisio. Tolo. 402. Bar. d. §. si vir. in quinquenium & ibi Roma. nu. 31. & Alex. nu. 2. & 24. & 25. Io. de Imo. nu. 8. Doct. de Couarru. in lib. 2. Varia. resol. c. 15. nu. 2. Ang. de Peru. in d. l. emptorem. nu. 2. Versu. item predicta versu. C. loc. Pyrrhus Engleber

in Rubr. l. contractus. fo. 11. pagina 1. versic. adde circa hunc contractum. ff. de regu. iur. Imo. & ibi doct. in c. propter sterilitatem. de loca. Rota in decisio. dccclxi. in antiq. secundum impressio. antiqua. & secundum nouam in ti. de locato. in decisio. prima. Ioã. de Imo. in l. nihil. in §. fructus. in princ. ff. de lega. 1. Montal. in gloss. d. l. 7. in fi. titu. 17. lib. 3. Fori. Andreg. Tiraquel. in tra. de viroque retractu. in titu. de retractu. (lignagier.) in gloss. 4. nu. 82. notabi. Angel. de Peru. in consil. 2. num. 12. Pro qua opinione est tex. de iure regio in l. 19. in fine. titu. 8. par. 5. vbi probatur quod colonus seu inquilinus ad vitam vel in perpetuum a successore expelli non potest. Quod etiam dicendum est in locatione facta ad non modicum tempus. sicut licet ad decem annos: arg. text. in l. vltima. C. de prescrip. longi tēpo. et in l. fina. ff. si ager vel emphy. peta. vbi est gloss. quod locatio decem annorum dicitur ad longum tempus. ita tenet Alexan. in d. §. si vir. in quinquennium. nu. 2. facit quod supra dixi in regu. 40. in 12. ampliatione.

3 Tertio fallit, in locatione facta a tutore: nam pupillus finita tutela tenetur stare colono. Vt in l. si tutelę. ff. de administra. tutorum. tenet Salic. in d. l. emptorem. & ibi Alberi. in 2. col. Soci. in consil. 32. nu. 8. vol. primo. Roma. in d. §. si vir in quinquennium. num. 17. Alexandr. in consil. 40. nu. 3. libr. 6. Marc. Mantua in consil. 115. nu. 9. Stephanus Ausfre. in decisio. Tholosa. ccccxx.

4 Quarto fallit, si conuentum esset inter singularem successorem & locatorem, vt ipse singularis successor teneatur stare colono. Vt in l. emptori. in §. locati. et in l. si merces. in §. primo. ff. loca. De iure regio probatur in d. l. 19. titu. 8. parte 5. ita tenet Guido Papa. in decisione 480. numero 4. Roma. in d. §. si vir in quinquennium. nu. 13. & ibi Ioan. de Imol. numero 8. in fi. De iure Regio est text. in l. 2. in fine. titu. 8. parte 5.

5 Quinto limita, in locatione facta a marito dum res dotales administrabat: nam soluto matrimonio vxor tenetur ei stare Tenet Angel. de Peru. in d. l. emptorē. nu. 2. Bal. & Ang. in d. §. si vir in quinquennium. idem in l. 1. colum. pen. C. de iure fisci. libro 10. & in l. iubemus nulli. col. fina. C. de sacrosanct. ecclesiis. Pro qua opinione facit, nam cum transactio quę sit in mulierem solo vt matrimonio sit necessaria & non voluntaria, ergo tenetur stare colono præcise, vt est glo. notabilis in l. diuortio. in princ. in glossa magna, & ibi Alexan. ff. solu. matri. Facit etiam pro hac opinione, nam sicut tutor qui locauit rem pupilli, finita tutela pupillus tenetur stare colono, vt supra dixi in tertia limitatione ita eodem modo vxor, cum maritus res dotales locauit vt legitimus administrator rerū & vxori. Eandem opinionem tenet Ioan. de Imo. in d. cap. fin. nu. 9. ne p̄gla. vices suas, facit etiam pro hac opinione quod notat Alexan. in d. §. si vir in quinquennium. num. 1. Contrariam tamen opinionem per tex. in d. §. si vir in quinquennium. tenet Barrol. ibi. nu. 1. in fine, vbi dicit quod mulier præcise non tenetur stare, sed casualiter, quia

quia tenetur de cautione quam præstat marito vel eius heredi, ad quam præstandam tenetur ex eo, quia ea non præstita maritus vel eius hæres condemnatus, colono expulso nullam actionem haberet contra mulierem, & ideo ipsa, vt supra dixi tenetur cauere marito vel heredi de indemnitate, ne ipse damnum consequatur ex iis que matrimonio constante vt legitimus administrator gessit colono tamen non datur exceptio nec retentio, & iste est proprius & verus intellectus illius rex. vltra Barro. ibi secundum Dinum et Iacobum de Arenis. in d. §. si vir in quinquennium. quos refert Salice. in l. qui fundum. nu. 1. ff. loca. Eandem opinionem tenet Cinus. ibi Salice. in d. l. emptorem. & ibi Alberi. nu. 1. Ioan. de Imo. in d. §. si vir in quinquennium. nu. 8. & ibi Raphael Cuma. & Pau. de Castro. & Ludouicus Roma. nu. 5. Alberi. in l. diuortio. in princ. nu. 11. ff. soluto matri. Ioan. Campe. in tracta. de dote. questione. 23. Stephanus Aufre. in decisione. Tholosa. 420. Eandem opinionem dicit communem esse Carol. Moline. in consuetu. Parisien. §. 30. q. 22. nume. 90. Couarru. in libro 2. Variarum resolutio. c. 15. nume. 5. pro qua opi. est glo. in l. 2. in §. si in glo. ff. de dote præleg. Alexan. tamen in d. §. si vir in quinquennium. nu. 1. in fin. primam opinionem intelligit quod vxor teneatur precise & possit precise cogitare locationi mariti, vbi locatio facta fuerit per maritum ad modicum tempus, scilicet ad annum, cum talis locatio recte & bona fide facta sit, Sequitur Carol. Moline. nullam de eo mentionem faciens in d. questione 22. nu. 92.

6 Sexto limita non procedere, quâdo cunque successor vel emptor non haberet plenum ius in re. Vt in l. vditione. in §. si quis fructus ff. de bonis auth. iu. possi. vbi hoc expresse tenet Zasius nu. 4. Bar. in d. §. si vir in quinquennium. nu. 1. Ang. in d. l. emptorem. nu. 2. idē Bar. in d. l. in vditione. in §. j. Alex. in d. §. si vir in quinquennium. nu. 6. & ibi Ioan. de Imo. nu. 8. Roma. nu. 10. vbi dicit, quod licet ibi in casu illius textus in singularem successorem transferratur, non transfertur pleno iure. Eadem opinionē tenet Guido Papa in d. deci. ff. 480. Montal. ind. l. 7. titu. 17. libr. 3. Fori Hanc opinionem dicit communiter teneri Iason in l. diuortio. in princ. nu. 33. ff. solu. matri. & eam tenet Pyrrhus in repet. l. contractus. fo. 11. pagina 1. versic. adde circa hunc contractum. ff. de regu. iur.

7 Limita septimo, qñ omnia bona locantis sunt obligata & hypothecata pro obseruatione contractus. Ita tenet Bar. in d. l. emptorē nu. 2. & ibi Bal. & Salic. idem Bar. in l. prima in §. q. autē. ff. de superfi. & in l. qui fundū. ff. loca. & ibi Pau. de Castr. & Sali. nu. 3. idē Barro. in d. §. si vir in quinquennium. nu. 2. & ibi Pau. de Castr. et Io. de Imo. nu. 8. Roma. nu. 13. Alex. nu. 3. Rota in d. deci. dccclxi. in antiq. secundū antiqua impressionem, & secundū nouā in deci. 1. in titu. de loca. Guido Papa. in deci. 480. Stepha. Aufre. in decisione. Capellę Tolosane 420. Abb. in cap. querelam. & ibi Anania nu. me. 9. ne præla. vices suas, Imol. Arctin. & Alexan. nu. 5. in l. qui

D. Petri Duen.

absenti. in §. j. ff. de acquiren. hered. quam opinionē sentit glo. ff. in l. nihil. in §. fina. ff. de lega. 1. pro qua est tex. in l. si creditor. in §. ulti. ff. de exactio. pigno. tex. in l. 67. in si. titu. §. par. 5. & in l. 2. in si. titu. §. par. 5. Hanc opinionem tenet expresse Montal. in glo. l. 19. ti. 8. par. 5. & in glo. l. 7. ti. 17. lib. 3. Fori. Ange. in consil. 2. nu. 12. & in consil. 265. nu. 6. Guido Papa in singu. decxix. & in consil. 229. nu. 2. Hyppoly. in sing. 321. Alex. in consil. 118. nu. 20. vol. 5. Corsetus in singu. pactum si propter obseruantiam. Steph. Bertran. in consil. 153. nu. 12 vol. 1. primē impres. Andre. Barba. in consil. 36. nu. 22. col. 9. vol. 1. Ferdinan. Loazes in repe. l. filiusfamilias. in §. diui. nu. 441. ff. de leg. 1. Fabianus de Monte in tract. de empt. et venditio. in 22. quæst. 4. q. principalis. numero 36. Iason in l. quoties. nu. 29. C. de rei vendica. In quo norandum est quod supradicta limitatio procedit non solum quando hypotheca est specialis, verum etiam quando est generalis, licet Io. de Imo. teneat contrarium in l. qui absenti. in §. si quis possessionem. nu. 3. & ibi. Roma. nume. 3. ff. de acquiren. posses. Petrus Rebuffus in glo. ad constitu. Regias Gallie. in 2. parte in tract. de constitu. reddituum. gloss. 14. nu. 10. pa. gi. 412. & expressus hoc tenet Alexand. in d. §. si uir in quinquennium nu. 4. in si. Ias. in repe. l. filiusfamilias in §. diui. in 1. lect. nume. 92. ff. de leg. 1. Rode. Xuarez in l. post rem iudicatam. in 1. limita. fol. 138. nu. 9. ff. de re iudi. Sed nihilo minus, vt supra dixi. non requiritur qd hypotheca sit specialis, sed sufficit generalem esse. vt tenet Castren. in l. nihil. in §. vltimo. ff. de leg. 1. Bar. Salice. in d. l. emptorem. vbi Bart. expresse loquitur dando consilium conditori. de obligatione omnium honorum, & sic de generali obligatione. ita expresse tenet Barto. in d. l. qui fundum. ff. locati. & in d. §. si vir in quinquennium. & in d. l. 1. in §. quod autem. ff. de superfi. Pau. de Castro in l. merces. in §. 1. ff. de loca. & per eundem expresse in l. si ita quis. in §. ea lege. ff. de verbo. obligatio. vbi Iason Angel. Aret. in §. fina. nu. 5. Instit. de loca. Angel. de Perus. in consil. 245. nume. 6. Corne. in consil. 6. nume. 3. volum. 4. Soci. in consil. 90. num. 1. volum. 4. Hanc opinionem dicit esse communem Ferdinan. Loazes in repetio. l. filiusfamilias. in §. diui. nume. 441. ff. de leg. 1. Anto. de Fano in tracta. de pignorib. in 2. parte princ. nume. 6. Eandem etiam dicit esse communem, vbi notabiliter hoc declarat Hierony. Grat. in consil. 95. nume. 12. vol. 1. Docto. de Couarru. in lib. 2. Varia. resol. c. 15. nume. 23. quam opinio. tenet expresse Carol. Molinæ. in consuetu. Parisien §. 30. q. 23. nume. 93. Ludoui. Goza. in consil. 24. numero. 9. eam dicit communem esse Ioan. de Amicis, vbi notabiliter hoc declarat in consil. 113. nu. 7. vbi multum miratur de Imo. & Roma. qui tauerant contrariam opinionem, pro qua est tex. in l. si creditor. in §. si. ff. de distract. pigno. qui text. loquitur generaliter de hypotheca, nec distinguit an sit generalis vel specialis, ergo generaliter debet intelligi. l. de preterito. de Publicia, cum similib. & ita illum text. declarat Hiero. Grat. vbi

- vbi adducit alia quã plura in proposito, in d. confi. xcvi. nu. 13. et sic licet Ioan. de Imol. & supra dicti Doct. dicant requiri hypothecam specialem, vt supra dixi. idem dicendum est in generali hypotheca.
- 8 Octauo fallit in fisco. vt in l. fi. in fi. ff. de iure fisci. Ratio est, ne alias fiscus ad interesse teneatur. ita tenet Guido Papa in d. decisio. cccclxxx. quam opin. tenet glo. in l. emptorem, in verbo, colono, & ibi Bal. C. loca. Ioan. de Imo. in d. §. si vir in quinquennium, nu. 8. in fi. & ibi Roma. nn. 11. Ale. nu. 5. Montal. in glo. l. xvij. tit. 17. lib. iij. fori. Bar. per tex. & ibi cognouimus. in gl. nu. 1. C. de emancipa. & colo. patrimo. lib. xj. Eandem opinio. tenet Ias. in l. diuortio. in princi. nu. 36. ff. solut. matri. Curt. senior in confi. x. nu. 1. Ferd. Loazes in repet. l. filiusfamilias. in §. diui. nu. 441. in medio. Matth. de Afflic. in c. j. nu. 31. de fratri. de nouo beneficio inuesti. in Vrb. bus feudor.
- 9 Nono limita, in fundo ecclesie vendito: nam emptor tenetur stare colono, & non habet locum. d. l. emptorem, etiam in casa quo venditio fit efficax. Ita concludit Bar. in d. l. cognouimus. nu. 2. sequitur Ludo. Roman. in d. §. si vir in quinquennium. nu. 13. Cuius ratio est, quia valet argumentum de fisco ad ecclesiam: vt in l. fi. C. de sacrosanc. eccle. Hanc opin. expresse tenet Hiero. Gratus in d. cõf. xcvi. nume. 13. licet contrarium teneat Alex. in d. §. si vir in quinquennium. nu. 5. Cur. Seni. in d. confi. x. nu. 2. vbi tenent qd licet de ciuitate ad ecclesiam valeat argu. non tamen de fisco ad ecclesiam quia l. fina. tantum loquitur de ciuitate. in quo Alex. errauit. nam licet l. fin. loquatur in ciuitate tantum, tamen idem est in fisco: nam de fisco ad ecclesiam valet argumentum, secundum communem opinionem: de qua per glo. in l. si procurator. ff. de iure fisci. & ibi glo. si. glo. in c. quid ergo. xxiiij. q. iij. glo. & ibi Abb. & Doct. in c. auditis. in verbo, ecclesia, de in integr. restitui. Panormi. in c. ij. de precario. Bart. in l. a diuo Pio. in §. sed si emptor. ff. de re iudi. Paul. in l. velamento. C. de postulan. Nicol. Euerardus in locis legalibus, loco xxxvi.
- 10 Decimo limita & intellige hanc regulam, qd licet emptor non teneatur stare colono, tamen locator tenetur conductori ad interesse. Vt in l. qui fundum. & in l. si merces. in §. j. ff. loca. ita tenet Ale. in d. §. si vir in quinquennium. & ibi Ioan. de Imo. nu. 8. Augustin. Bero. in quest. xcviij. nu. 1. Paul. de Castro per text. ibi in l. in lege §. si colonus & in l. qui in insulam. ff. locat. Hiero. Grat. in d. confi. xcvi. nu. 30. vol. j.
- 11 Vndecimo fallit in vsurario: nam non tenetur stare colono. Vt in l. si habitatio. in §. si vsus fundi. ff. de vsu. & habita. ita tenet Alexand. in d. §. si vir in quinquennium. nume. 10. & Ludouicus Roman. ibi nu. 13. vbi dicit illum textum esse singularem ad hoc. Et alia quamplura circa hanc regulam vide per Docto. in locis supra allegatis.

D. Petri Duen.

REGVLA CCXLI.

EMPTOR in causa euictionis venditori denuntiare tenetur, viliti assisat, ad hoc vt teneatur de euictione. Hanc regul. ponit Bar. in l. denuntiasse. in §. quid tamen. ff. de adult. & in l. non solum. ff. solu. matr. & in l. empti. C. de euictio. & in l. nomen. C. que res pigno. oblig. poss. & in l. non solum. in §. morte. ff. de noui oper. nunc. & in l. ij. in §. voluntate. ff. solu. matr. Hanc etiam opin. tenet Io. Andre. Anto. de Butr. Ancha. Car. & Abb. & Anto. de Burgos. in c. fi. de emp. & vend. Roma. & Doct. in d. §. voluntate. Et ista opinio est communis, vt per Alex. ibi. nn. 12. & in confi. 14. nu. 5. vol. iij. Philipp. Cor. in confi. cclv. nu. 4. vol. 3. Fel. in c. cum M. Ferrariensis. nu. 67. de constit. Ant. Rub. in rep. d. §. morte. nu. 682. & ibi Claud. de Seyfell. nu. 95. Ias. nu. 39. eandem opin. dicit etiam esse communem Ias. in d. §. voluntate. nu. 26. Anto. de Burgos in d. c. fi. num. 4. Pet. Raue. in alfabeto aureo. ver. vendere. Pro qua opinio. vltra iura allegata per Rom. in d. §. morte. & per Anto. de Burgos. & per Barb. in d. c. fi. nu. 4. est tex. de iure regio in l. xxxij. tit. v. par. v. vbi predicta l. dicit qd talis denuntiatio fieri debet ante testium publicationem. & in l. vij. & ibi glo. in verb. {se lo dixere. Jit. x. lib. iij. fori. Licet contrarium teneat glo. magna que communiter reprobatur in l. emptor. C. de euictio. quam sequitur ibi Cin. & Din. in reg. eum qui certus. de reg. iur. lib. 6. Imol. in d. §. morte. col. iij. & c. cum M. Ferrariensis. de constit. & in c. fi. nu. 3. de emp. & vend. & eam veriore esse dicit Andre. Barba. ibi. nu. 4.

Hanc regulam limitat vj. modis Soc. in regu. cxvij. & eam cum sex limitationibus ponit Andre. Barb. in d. c. fi. nu. 4. de emptio. & vend. Eandem reg. cum aliis sex limitationibus ponit Franc. Ripa in d. c. cum M. Ferrariensis. nu. 166. de constit. & cum octo limita. in l. ij. in §. voluntate. a nu. 17. vsque ad nu. 23. ff. solu. matr. Hanc etiam regu. vbi latissime eam examinat & notabiliter tradit Ant. Rub. cum nouem limit. in repet. l. non solum. in §. morte. a nu. 681. vsque ad nu. 736. ff. de noui oper. nunc. Hanc etiam regulam cum octo limitatio. ponit Anto. de Burgos in d. c. fi. de emp. & vendit. a nu. 6. vsque ad nume. 13.

REGVLA CCXLII.

EMPTOR regulariter agit de euictione contra venditorem, in euicta. l. emptor fundi. C. de euict. & c. fi. de emp. & vend. & l. si in venditione. ff. de euict. & l. non dubitatur. C. eod. titu. De iure regio tex. in l. vij. tit. x. lib. 3. fori. & in l. lxxxij. tit. v. par. v. Circa hanc reg. vide Matth. de Aff. in c. j. nu. 1. cum aliis. si de feu. vafal. ab aliquo fuerit interpell. & in c. j. nu. 22. de contro. inter vafallum & alium. in V sibus feudorum.

Hanc

Hanc reg. cum quatuor limitati, ponit Soc. in reg. cccxxxviii. Eandem regulam cum iij. limit. ponit tex. in d. c. ff. de emp. & ven. Et vij. casus in quibus hæc regula non habet locum ponit text. de iure regio in l. xxxvj. tit. v. par. v. & ibi Montalius ponit xj. casus in quibus fallit hæc reg. Quindecim casus in quibus etiam hæc reg. non habet locum ponit idem Montal. in l. vij. tit. x. lib. iij. for. in glo. ff. col. pen. Hanc etiam reg. cum xliij. limitatio, ponit notab. Math. de Affli. in c. j. in §. rursus si fideles. num. 15. cum seq. vs. que ad num. 63. quib. mod. feud. amitra, in V lib. feudo.

REGVLA CCXLIII.

EMPTORI non sufficit denuntiare venditori litem fuisse motam, nisi ostendat libellum in forma publica, Quam regulam ponit Bart. in l. non solum. in §. morte. nu. 51. ff. de noui oper. nunc. & in l. empti. C. de euct. Ange. & Ioan. de Imo. in l. in executione. in §. in solidum. ff. de verb. obli. Cardi. nota. per tex. ibi. quem ad hoc extollit vsque ad sydera, in clement. causam. in vers. idem quoque. in si. de electio. Eandem opinionem tenet Bald. & Salice. in d. l. empti. Anto. de Burgos in c. ff. de empt. & vend. nu. 2. in medio: & ibi Barb. nu. 5. Alex. in d. §. morte. col. pen. Fel. in c. cum M. Ferrariensis. nu. 63. de constit. vbi Dec. & Modern. dicunt eam communem opinionem. eandem dicit communem etiam Anto. Rubeus in repe. d. §. morte. nu. 164. & ibi Claudius de Seyfello. nu. 93. Iaf. nu. 38. Licet contrariam opinionem teneat Lud. Roma. in d. §. morte. nu. 12. per glo. fin. in fine. in d. clem. causam. & per alia debilia fundamenta de quibus ibi per eum: sed de opinione Romani non est curandum, secundum Antonium Rub. & alios doc. supra allega. quia est contra casum d. clem. in d. vers. fina.

1 Hanc regulam limita primo procedere, q̄ emptor tenetur dare copiam libelli ipsi venditori, vt procedat si illam petat venditor, alias secus. Vt est gl. not. in d. clem. causam. vers. si petita. de electio. quam sequitur & not. ad hoc Feli. in d. c. cum M. Ferrariensis. num. 63. Claud. de Seyfello. in d. §. morte. nu. 94.

2 Secundo limita vt hæc opinio procedat de iure: secus autem de consuetudine. Ita not. tenet Ang. de Perus. in l. emptor. nu. 2. & in l. empti. C. de euctio. Et veritas istius limita, pendet ex eo, quod dicitur Doctori Afferenti aliquam esse consuetudinem, quam opi. dicit communem Dec. in consi. 691. nu. 12. Sed contra Barto. tenet ibi Iaf. nu. 89. in d. l. de quibus. Hippoly. iu. cons. 82. nu. 41. late Cagnol. in l. vnica. in princ. nu. 20. ff. si quis ius dicen. non obtemp.

3 Tertio limita, vbi venditor esset literatus: sed ubi esset illiteratus, tunc non sufficeret vt ei legeretur libellus nisi ei tenor declaratur. Arg. eorum, quæ scribentes communiter, dicunt in l. j. ff. de ver. ob. in quo

D. Petri Duen.

In quo videtur quod sufficiat dicere emptori, quod sit sibi mora lis et oblitus libellus, ut constat in actis talis iudicij, arg. tex. in l. Herennius, §. j. ibi, Auctori laudauerat, ff. de iusticio. Nam ex quo venditor tenetur ad defendendum, debet instigare, c. ab excommunicato, de rescriptis & vbiunque denuntiatio facta fuerit iudicis autoritate. Ira An. Rubz, in d. §. morte, nu. 676.

REGVLA CCXLIII.

EMPTOR qui percipit fructus rei emptæ, tenetur ad vsuræ pretij non soluti. Hanc reg. probat tex. & ibi Bal. Sali. & Doct. in l. curabit, C. de actio. empt. & in l. fructus, eo. ti. Facit etiam text. in l. Iulianus, in §. ex vendito, ff. de actio. empt. glo. magna in c. cõquestus de vsur. Circa quam reg. vide Soci. in consil. lxxxviii, nu. 7, vol. 4. Ias. in l. de diuisione, nu. 12, & ibi docto. ff. solu. mat. Fabia, de Monte in tract. de emptio, & vendit. in v. q. prin. nu. 45. Hanc reg. cum §. ampliationib. & §. limitationib. ponit Hieron. Cagno, in repe. d. l. curabit, a nu. 23, vsque ad num. 53, C. de actio. emptio.

REGVLA CCXLV.

EPISCOPVS in sua synodo potest facere statuta. Hanc reg. probat tex. in c. quod super his, de maior. et obedien. et in c. ex ore, §. porro, de priuileg. & in c. licet, de offi. ordi. & in c. ij. & ibi glo. in verb. statuto, & doct. de constit. lib. vj. & in c. nullus, §. q. 4. & glo. fin. in summa, xvij. distinct. & glo. fi. in c. j. vbi Archi. & doct. de consecra. distin. iij. Hosti. in summa, in titu. de consti. §. quis potest, col. ij. Henric. in c. a nobis, el. j. nu. 2, de senten. excom. & in c. de fer. & ibi Abb. nu. 5. Bald. in c. fi. de offi. deleg. Host. et ibi Doct. in c. fi. de offi. Archipre. Ricardus, de Media villa in iij. sententiarum, dist. 38, arti. ix, q. ij. in fi. Anto. in summa, j. par. tit. xvij. c. vnico §. xiiij. col. ij. Bertachi. in tract. de episcopo, in secunda par. 4. lib. q. xv. nu. 28. Alberic. in l. formam, nu. 1, C. de offi. præse. præ. Onit. & in tract. statu. in prima par. q. iij. Ioan. Fab. in §. sed quod princip. nu. 2. Instit. de iure natu. & ibi Christo, Ange. Areti. in §. ius autem civile, nu. 5. eod. titu. Bart. in repet. l. omnes populi, nu. 8. ff. de iusti. & iur. & in l. j. in princ. nu. 1. ff. quod quisque iur. Fran. Ripa in lib. j. responso, c. ij. nu. 19. Lauren. Calcan. vbi allegat alias gloss. in consil. vij. nu. 29. Franc. Purpura. in l. imperium, nu. 130. ff. de iurisdic. omn. iudi. Ias. in d. l. omnes populi, in j. lectu. nume. 30. & in ij. lectu. nume. 11.

Hanc reg. vbi notabili, eam declarat, cum septem ampliat, (vbi septimam limitat septem modis,) & limita duobus (vbi primam limitat, ampliat vno modo, et ij. limitat alio modo, et sublimitat tribus modis,) ponit Henricus Bothgus in tracta. de Synodo Episcoporum.

scopi, in 4. par. a nu. 103. vsq; ad nu. fi. Et circa hanc reg. vide plu-
ra de potestate episcopi per Aluarum Pelargum in suo lib. de pla-
ctu ecclesie, lib. ij. art. 21.

REGVLA CCXLVI.

EPISCOPVS potest dispensare contra statuta synodalia.
Hanc reg. ponit Inno. in c. cum ad monasterium. nu. 4. de statu mo-
na. & ibi Cardi. in v. q. Lopus & Ioan. Andrae. quem sequuntur Ge-
minia. & Philipp. Franc. in c. licet canon. de elect. lib. vj. Idem Phi-
lipp. Franc. in c. vt animarum. in §. statutum de elect. lib. vj. Ioan.
And. Card. Zabarella in c. dilectus. de tempo. ordi. idem Car. in re-
pet. c. perpendimus. de senten. excom. Ioan. And. in regu. cui licet.
& in regu. qui tacet. de reg. iur. lib. vj. Collecta. in c. cum omnes. nu.
3. de consti. Ant. de Butrio in c. quæ in ecclesiarum. & ibi Imo. nu.
25. de consti. Panor. in c. at si clerici. in §. de adulteriis. num. 10. de
iudic. & ita dicit communiter teneri ibi Felin. nu. 6. Philipp. Deci.
ibi nu. 98. Iaf. in l. j. in §. fuit quæsitum. num. 9. ff. ad Trebel. Nicola.
Millæus in repet. in verb. dispensare. vers. dispensare potest contra
propriam. Et hanc opinion. dicit esse communem Anto. de Ro-
sel. in tract. de concilio: in dubitatione, an in simplici beneficio quod
habet ecclesiam parrochiale annexam, episcopus possit in eo di-
spensare. nu. 20. Mouentur supradicti doct. quia dispensatio faci-
lius permittitur quã constitutio tollatur: nam legatus non potest
contra canones statuere. tamen dispensare potest, ita notanter con-
cludit Anto. de Butr. per gloss. fina. ibi in clem. ij. de rescript. quem
refert & sequitur ibi Ioan. de Imol. prout refert Philip. Dec. in d. §.
de adulteriis. nu. 100. sed episcopus potest tollere statutum suum, se-
cundum supradictos doct. ergo a fortiori. dispensare poterit. Hanc
opinionem dicit communem Petrus Rauennas in Compendio Iu-
ris canonici, in tit. de iudic. col. xvij. vers. sed solet dubitari. Philip.
Franc. in regu. cui licet. nu. 4. de reg. iur. lib. vj. Lancilo. Galiaula
in rep. l. centurio. col. xxxj. vers. breuiter responde. ff. de vulgar.
Licet contrariam opinionem teneat Archidia. in d. c. licet canon.
nu. 2. & 3. Innocen. sibi contrarias in d. c. dilectus. nu. 5. Card. Za-
barella sibi etiam contrarius in consti. cxxx. nu. 4. Mouentur præ-
dicti Doct. per Rub. ff. quod quisque iuris, & per c. cum omnes. de
constitut.

Hanc regulam ponit Bernard. de Luco in regula ccxlj. vbi li-
mitat eam duobus modis. Eandem regulam limitat dupliciter
Philip. Dec. in d. §. de Adulter. nu. 103. & aliis duobus modis Ro-
ma. in consti. 325. nu. 10. Eandem item regulam cum sex ampliatio-
nibus & duabus limitationibus, vbi notabiliter eam examinat, po-
nit Henricus Bothæus in tractatu de synodo episcopi, articu. iij.
nu. 1. cum sequentibus.

S. REGV.

REGVLA CCXLVII.

EPISCOPVS in quibus casibus dispensare possit. Vtra Innoc. in c. dilectus filius, de tempo. ordi. vide cxiiij. casus, quos ponit Aluarus Pelargus in libr. j. de planctu ecclesie, artic. 50. & ibi in 1. versi, prohibetur ponit casus in quibus episcopus dispensare non potest. Et cxxxvj. casus in quibus episcopus potest dispensare, ponit Bertachi, in tract. de episcopo, in ij. par. 4. lib. nu. 107. Et 166. casus in quibus episcopus dispensare potest ponit notab. Specul. in tit. de dispensatione, in §. nunc de episcoporum, a nu. 1. vsque ad nu. 22. & ibi etiam vsq; ad finem casus, a nu. 25, in quibus episcopus dispensare non potest.

REGVLA CCXLVIII.

EPISCOPVS, vel legatus non possunt dispensare contra Concilium. Hanc reg. probat glo. in c. dilectus, el j. de præben. in verbo, cum se facultas, glo. & ibi Docto. in c. cum dilectus, in verbo in ætate, de electio, & in clem. j. in verbo, eligatur, de electio, & in c. dilectus, de tempo. ordi. & ibi Innoc. in c. j. & in c. j. de fili. præben. Ioã. de Ana. in c. cum dioecesi, de vsur. Archidiacono, in c. sicut, x. distinct. & in summa lvi. dist. & in c. virgines, 27. q. j. late Ioann. And. in c. j. super glo. in verbo, concessum, de supplen. neglig. præben. Specula, in tit. de dispensatione, in §. nunc de episcoporum, nu. 27. Ludovic. Roma. in consi. 325. nu. 7. Anto. Docto. in c. at si clericus, in §. de adulteriis, & ibi Felin. num. 5. de iudic. & Philippus Decius, nu. 37. Henricus Bothegus in tract. de synodo episcopi, art. j. conclusio. iij. nume. 6.

Limita primo, nisi de mandato Pape expresso & speciali: quia tunc valeret eius dispensatio vel constitutio, etiam si esset contra concilium. Pro quo facit qd notabiliter tradit Anto. de But. in c. pen. de fili. præben. li. 6. vbi dicit, qd illud quod legatus de latere ex speciali commissione Pape facit non tam factum legati, quam Pape dicitur: secus si ex generali. Pro qua opinione est glo. in c. literis, in glo. ij. in fin. de rescripti. facit text. in c. si Apostolicæ, de præben. lib. vj. quod ita tenent Docto. in c. quod translationem, de ob. sic. lega.

Limita secundo, non habere locum quandoquaque adesset magna causa: scilicet necessitatis, vel utilitatis. Ita tenet Abb. in d. §. de adulteriis, nu. 9. Lamberti. in tracta. iuris patro. in j. par. ij. lib. xix. artic. 7. q. princ. nu. 2. fol. 222. col. iij. idem Abb. in c. cum dilectus, de electio. allegat ad hoc decis. Rog. cclxij. in nou. secundum impress. antiq. & secundum nouam decisio v. in titu. de iure patro. na. allegat etiam tex. in c. tali. & in c. exigunt, j. q. vij. & in c. expo. sicut, de præben. idem Abb. in c. dilectus, & in c. fina, de fili. præben. sbyta

byte. & ibi cæteri doct. qui dicunt, q̄ licet alias episcopus non dispenset, q̄ filius sacerdotis succedat in ecclesia paterna, illud est vetum nisi vbi subesser necessitas vel vtilitas ecclesiæ. Eandem limitationem posuit Bald. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. vbi dicit, q̄ episcopus ex magna causa potest dispensare contra canones. Nicol. Mile. in Repert. in verb. dispensare potest episcopus. vbi allegat supra dictam decisionem ad quam se remittit ad cognoscendum quæ sint magnæ causæ. Specu. in tit. de dispensati. in §. nunc de episcoporum. nu. 30. in fi. Catellia. Cotta in Memo. in verb. episcopus. Roma. in d. consi. eccxxv. Felin. in c. j. in vij. fallen. de constit. Hanc etiam limitationem ponit Roma. in sing. 192. allegant supra dicti Doct. & Ias. in l. nemo potest. nu. 8. in j. lect. ff. de leg. j. tex. in l. si hominem. ff. mandati. Quam limitationem intelligo veram, vbi de facili superiori consuli non possit alias secus, per l. diui fratres. ff. de poen. & per l. Diuus Pius Claudio. ff. de fals. facit quod notat Inno. in c. venerabilem. de elect. Bal. in l. non dubium. C. de legi. Pro qua opinione est text. in c. j. de cleri. ægrota. libr. vj. vbi ratione distantie locorum conceditur episcopo indigenti coadiutore, sibi assumere vnum vel duos de consensu, & consilio sui capituli, vel maioris partis, absque hoc q̄ veniat ad sedem apostolicam: ad quam alias venire tenetur: vt ibi dicit tex. ad idem etiam text. in c. j. ne sede vacan. libr. vj. vbi si episcopus esset in remotis, nõ expectatur eius consilium: quod alias requiritur & expectatur. Be hanc limit. cum supra dictio intellectu sentit Arer. in d. §. de adulter. nu. 20. allegat ad hoc tex. in c. nihil. de elect. quod notant Docto. in c. licet ex suspecto. de foro compet. Catell. Cotta hoc tenet in Memoria. iuris: in verb. episcopus. el. j.

Contra quam limitationem facit, quod notant Ioann. Andreas, & Petrus de Ancharan. in c. j. de ætate & qualita. libr. vj. & ibi Domini. de sancto Geminia. qui impugnant Archidiaconum, ibi, & licet canon de elect. libr. vj. volunt, q̄ episcopus etiam ex magna, necessaria & vtili causa, & etiam cum causæ cognitione non dispensat cum patiente defectum ætatis in dignitatibus curati propter Concilium generale. c. cum in cunctis. in §. inferiora. de electionib. cum qua opinione transit Philippus Franc. in d. capit. j. & licet pro opinione Archidiaconi multa possent adduci quæ ipse ponit in d. capit. licet canon. & cum eo sit Hostiens. in capit. cum dilectus. de electio. tamen contra Archidiaconum est communis opinio secundum Domin. de Sancto Geminiano in d. c. licet canon. nume. 7. in finalibus verbis. Eandem opinionem contra Archidiaconum tenet Ioann. Monachus. in capit. cupientes. in nume. 124. de elect. libr. vj. & communiter Doctores in d. cap. cum dilectus. de electio. quæ opinio aperte destruit hanc limitationem. In quo est notandum quod in casu Ioann. Andræ. & aliorum Doctor. contra Archidiaconum non conceditur dispensatio, etiam ex magna, necessaria, & vtili causa: quia concilium generale prohibet episcopis

D. Petri Duen.

scopis & ponit contra facientes: vt patet in d. c. cum in cunctis. in §. clerici. de electio. & in l. xxvj. tit. v. par. j. & ideo hæc opinio non conuenit huic limitationi, quæ est quando cõcilium vel penitentia dispensare, vel quando loquitur impersonaliter, nec vetado, nec permittendo dispensationem, nec imponendo aliquam penam: quæ ubi imponit penam, restringitur dicta limitatio.

3 Tertio limita, nisi canon concilij esset canon penitentialis: quæ cum penitentia sint arbitrarie, c. Deus qui. & c. quæ situm. de penitentia. & remiss. c. mensuram. & ibi glo. de penitentia. dist. j. & c. tempora. xxvj. q. vij. glo. in c. sunt plures. de penitentia. dist. iij. poterit episcopus in tali canone dispensare. Vt in c. quem penitet. de penitentia. dist. j. glo. & docto. in d. §. de adulteriis. Ex quo notabi. gl. j. in c. tempora plenitudinis. & in d. c. latorem. in gl. ff. 33. q. ij. dicunt, quod episcopus ex causa potest diminuere penitentiam quæ induxit Papam. sequitur Roma. vbi dicit ita contigisse de facto in persona Cardinalis de Vrsinis qui erat summus penitentiarius, in sing. cccclxx. Hippol. in sing. 182. Ias. in l. omnes populi. in j. lectu. nu. fin. & in l. lectu. nu. 13. ff. de iust. & iur. Quod tamen intelligo verum nisi casus de se esset reseruatus Papæ: per notata in c. quod translationem. de offic. delega. & in d. §. de adulteriis. Et qui sint isti casus penitentiales reseruati Papæ, habetur in c. ij. de penitentia. & remiss. lib. vj. & per Hostien. in summa, eod. tit. in §. ij.

4 Quarto limita, non habere locum in casu posito per Felin. in c. j. nu. 5. de sponsa. vbi adducit quæ plures rationes pro sua opinione. Quæ omnes videntur ridiculæ, & sic ipse non firmat pedem, cum illa limitatio non videatur vera: & in contrarium allegat gl. in c. j. in ver. eligatur. de electio.

Restringe tamen has limitationes nisi canon concilij penam indiceret, quæ non possit imponi nisi per Papam. Exemplum in depositione episcopi: vt in c. quamuis. & in c. multum. & in c. dudum. q. vj. nam sicut solus Papa potest deponere ita videtur conueniens, quod solus Papa possit dispensare. Ita tenet Host. & ibi Ant. de Buttr. vbi hoc declarat, in vlti. col. in c. ij. de biga. Aret. in d. §. de adulteriis. nu. 14. Quod videtur verum quando quis non potest imponere penam ex defectu potestatis: secus si ex privilegio personæ: quæ tunc videtur quod possit dispensare ob cessantem rationem, ita Ant. de Buttr. vbi supra. quia tali casu qui non potest condemnare, potest absolvere: vt est text. Bar. & Bal. in l. fi. C. vbi senato. vel clarif. in l. iud. quod inductum est in fauorem, retorquetur in odium. ita tenet Dec. in d. §. de adulteriis. nu. 39. Restringe secundo nisi essent in casibus tantum Papæ reseruatis: iuxta notata in c. quod translationem. de offic. dele. & in c. sicut vnire. de excess. præla. ita tenet Sp. in rit. de dispensatione. in §. nunc breuiter. quia in his se non intro mittit alius inferior, nisi ex speciali commissione Papæ, d. c. quod translationem.

REGV

REGVLA CCXLIX.

EPISCOPVS nō potest facere statuta in præiudicium aliorum inferiorum. Hanc reg. probat tex. in c. vestra. de locat. vbi probatur non valere statutum episcopi, per quod prohibet locationem decimarum fieri in sua diœcesi. & ibi omnes doct. ponunt hanc conclusionem, præcipue Abb. nu. 2. & 6. post gl. idem Abb. in c. 2. in 1. notab. de institutio. & in c. fina. de feriis. nu. 5. & in c. cum dilectus de consuetu. nu. 10. archi. in c. j. de consecra. distin. 5. num. 9. & ibi Card. de Turre Cremata. Henri. Bohic. in c. a nobis. el. j. nu. 3. de senten. excom. Domin. & ibi Card. Alexan. nu. 3. in summa. xviii. distin. Roma. in consi. 428. nu. 3. Philip. Franc. in c. fin. §. si de appella. lib. 6. Ioan. de Imo. in c. cum ecclesiarum. nu. 26. Felin. in cap. q. super his nu. 7. in fi. de maiori. & obediens. Ioan. Faber in §. sed quod principi. Instit. de iure natural. Barthol. Soci. in consi. cclxxij. nu. 8. vers. confirmantur premissa volu. 2.

Hanc regulam cum vnica ampliacione, & quatuor limitationibus ponit, vbi etiam assignat rationē huius regulæ. Henri. Botheus in tract. de synodo episcopi, in art. j. conclusi. nu. 19.

REGVLA CCL.

EPISCOPVS non potest facere statuta contra ius canonicum. Quam regulam probat tex. in c. institutionis, 25. q. 2. & in c. licet. ibi, quod regulare fuit. de offi. ordi. & in c. quod super his. de maiori. & obediens. in c. cum inferiori. eo. titu. Facit tex. in l. formā C. de offi. præse. prætor. & in l. hæc necessaria. de nouo codice conpon. in l. ille a quo in §. tempestiuum ff. ad Trebell. in l. nam & magistratus ff. de arbi. Nor. Host. in c. si. in fi. de offi. Archid. quem ibi sequuntur Card. Ioan. And. & Anto. de But. Henri. Bohic. in c. a nobis el. j. nu. 3. de senten. excom. Abb. in c. cum dilectus. nu. 10. de consuetu. & in d. c. quod super his & ibi Fel. nume. 2. ad quem se remittit Christo. Ia. in lib. suo de concilio. arti. 2. lib. 2. pag. 81. colu. 1. in fi. Calde. in consi. v. in titu. de constitut. Card. in Clem. j. in §. fina. de rebus eccle. non alien. Alberi. in j. parte statuto. quest. 6. & in l. formā C. de offi. præse. præto. Ias. in l. omnes. pupuli. in 2. lectu. nu. 11. ff. de iusti. & iu. Pau. Pari. in consi. xxvij. nu. 59. lib. 2. Barb. in consi. cxxi. col. 7. vers. sed istis nō obstantibus vol. 3. Iacob. de S. Georg. in l. j. in j. lect. nu. 5. ff. quod quisque. iu. Alexā. vbi dicit ita communiter teneri, in d. l. j. ff. quod quisque iur. idem in consi. cxvj. nu. 2. lib. 2. Ioan. Faber in §. sed quod principi. Instit. de iure nat. Ange. Are. in §. ius ciuile. col. 3. Instit. eod. ti.

Hanc regulam cum 3. limitationibus, vbi notab. eam examinatur ponit Fel. in c. quod super his. de maiori. & obediens. nume. 2. cum sequen.

§ 3 sequen.

D. Petri Duen .

sequen. Eadem regulam, vbi assignat 8. rationes ad eam cum 6. am-
pliationib. & 8. limitationibus, & cum xxxv. illationib. & notab
eam examinat, ponit Henric. Both. in tracta. de synodo episcopi
in 8. conclusio. j. articia num. 36. vsq; ad nume. 90.

REGVLA CCLI.

EPISCOPVS statuendo potest adiuuare ius commune, si
licet apponendo poenam vbi ius non imponit, vel aggravando po-
nam a iure impositam: vt in c. innotuit, & ibi Anto. de Butt. & Pa-
nor. de eo qui furti. ordi. susce. & in c. 2. in §. statutum, de consi. lib.
6. glo. in Clem. ne Romani. in uerbo, tolli. de electio. quam omnes
doct. ibi sequuntur. Ita tenet Panor. in c. cum dilectus, nu. 10. de co-
suetu. & in c. cum consuetudinis nu. 5. eod. tit. & in c. nemini. nume.
6. de offi. legati. & in c. licet nu. 1. de offi. ordina. & in c. ex frequen-
tibus nu. 5. de institutio. & in c. a nobis el j. in j. notab. vbi bono-
tex. de sentent. excom. Hostien. Ioan. Andree. Cardinal. & Anton.
de Butrio in d. cap. fina. de officio Archipres. Anchara. in cap. pre-
mo quest. xi. de constitu. in repeti. & in consil. ccccxv. incip. re-
fo & diligenter. col. fina. Bald. in rubrica de constitu. col. ij. vbi ob-
cit hoc ideo esse, quia episcopus habet merum imperium. & in
omnes populi ff. de iustit. & iure & in l. programmata. col. j. C. q. no-
minatio, vel epist. Inno. in cap. ex tux. de cleric. non residen. Ho-
stien. in cap. ex parte. el. iij. de verb. signifi. Paul. Castren. in l. iij.
est nouum. ff. de legi. Gemina. & Præposi. in summa. xvij. distin.
& in cap. mancipia. in prin. liij. distin. Ioann. Faber in §. sed q.
principi. Institui. de iure natura. Angel. in §. ius ciuile. col. tercia In-
stitu. eod. titu. Roma. in consil. ccccxviii. nume. 7. Alexandr. in
consil. 55. nu. 15. col. 14. in fine volum. iij. Felin. vbi plura alle-
gat, in cap. quod super his nume. 9. de maiori. & obedien. Rochus
de Curte in tracta. de consuetud. nume. 278. Ratio huius regulæ est,
quia poenam apponere statutis, dependet a iurisdictione. ita tenet
Abb. in cap. quæ in ecclesiarum nume. 6. in si. de constitu. & ibi
Philip. Deci. 37. Felin. in cap. irrefragabili in §. cæterum. colum.
2. versicu. limitat tertio. de officio ordin. sed episcopus habet iuri-
sdictione, imo merum imperium. c. si quis episcopus questio. 8. & ibi
gloss. 1. text. in d. c. de persona. n. quest. 1. notant docto. in c. cum col-
tingat. de foro compe. Bal. & docto. vbi las. nume. 18. in l. i. iurpe-
rium. ff. de iurisdic. omn. iudi.

Hanc regulam ponit Henric. Botheus in tracta. synodo episco-
pi, in primo articulo conclusio. xiii a nu. 106. vsque ad nu. 137. ad
octo amplia, & iij. limitation. & a nume. cxxxv. vsque ad nume.
ccxxxvi. insert xy. illationes, ex supradicta regula.

Regula

REGVLA CCLII.

EPISCOPVS aliquem excommunicatum in statutis suis, & absolutionem sibi non reseruauit, alter quam ipse vel inferior absolvere potest. Hanc regulam ponunt Ioan. Andreg. Imo. & Panormia. in cap. graue. in fine, de preben. per text. in cap. nuper. de sententia excom. vbi hoc tenet Henri. Bohic in vltima distinctione. & Abb. in quinto notab. Felin. colum. 2. versicu. nota text. optimum Panor. in cap. Pastoralis. in §. pretere. nu. 1. de offic. ordin. & ibi Felin. nume. 9. in 2. fallen. & in cap. prudentie. in §. si. nume. 19. in 1. fallen. de offic. delegat. Petrus de Palude in iij. sententiarum. distinctio. viij. que est. v. articu. 1. colum. 1. Ange. de Claua in summa. in verbo. absolutio. el. 1. in §. Syluester in summa in verbo. absolutio. el. 1. colum. vi. versicu. absolutio ab excommunicatione statutorum. Facit quod scribit Archid. in summa xvij. distinctio. in finalibus verbis. & ibi Gemina. & Preposi. dicens. quod a sententis latis per consilia provincialia possunt suffraganei absolvere. quod etiam tenet Collectarius in c. graue. nu. 12. de prebend. Et non solum absolvere possunt ipsi suffraganei. sed etiam sacerdotes sui. ita tenet Preposi. Alexan. per illum text. in cap. si quis autem. in 2. notab. xviii. distinctio. vbi ponit aliquos casus in quibus non procedit. Facit etiam pro hac conclusione text. in c. suffraganeis. de institutio. & ibi Panormi. in vltimo notab. notat Ioan. de Imol. in d. c. graue nume. 16. Ratio huius regule est quia statuta episcopi interpretantur secundum ius commune. vt tenet Abb. in c. causam que nume. 6. & ibi notab. Deci. num. 2. de rescript. post Bart. in l. ff. ad l. Falcid. idem Panor. in c. ex parte el. 3. nume. 3. de verbor. signifi. Sed ius commune disponit. quod quando conditor libi non reseruauit absolutionem. videtur aliis concedere. d. c. nuper. & sic eam interpretationem debent pati statuta episcopi. cum prelatum c. nuper. non distinguat. Hanc rationem assignat Dominicus de Sancto Gemin. in summa. xvij. distinctio. in fin. verbis.

Hanc regulam ampliat vno modo. & limitat sex modis Henric. Botheus in tracta. de synodo episcopi. artic. 5. in vnica conclusione. quam ibi facit. a nu. 1. vsque ad finem.

REGVLA CCLIII.

EPISCOPVS non potest apponere generale interdictum in sua diocesi contra subditos suos denegantes ei charitatum subsidium. dato quod possit eos excommunicare. Hanc regu. ponit Bartholo. de Belenc. in tractatu de charitativo subsidio. q. xv. nume. 1. pro quo est text. in Extravag. Bonifacii octau. incipien. prouide antedentes. in titu. de senten. excomm. in communibus. vbi dicit. quod idem est

D. Petri Duen.

in collectore Papa exigente decimam beneficiorum, quia pro nullo pecuniario commodo potest apponi generale interdictum ita tenet Ioan. And. Domi. Philip. Fran. & alij docto. in c. presentis. de sent. excom. lib. 6. Ioan. Calder. in tract. de interdictio. in i. par. nu. 17.

1 Limita primo, non habere locum in interdicto speciali, scilicet in certa ecclesia: nam episcopus potest illud apponere, propter denegatum subsidium, quia extrauagans predicta non habet locum in speciali interdicto, sed in generali. Ita Io. And. Domin. et alij. doct. in c. presentis. de senten. excommu. lib. 6. Calde. vbi supra, Felix. in a. sane. el. 2. nu. 3. de off. deleg. Steph. Aufred. in tract. de potestate ecclesie. super laicos. nu. 8. versi. decimo potest episcopus. Bartholom. Belen. in d. tract. q. 35. nu. 2.

2 Limita secundo, nisi subditi denegante soluere subsidium, prius fuissent propter hoc ab episcopo excommunicati, quoniam si perseuerent in contumacia, non obstante excommunicatione, episcopus poterit apponere generale interdictum. nec obstat dicta Extrauagans que loquitur quando directe immediate apponitur generale interdictum pro commodo pecuniario, hoc autem casu apponitur potius propter contumaciam, & solutio subsidij non est causa immediata, sed mediata & remota. Ita notab. concludit Io. Calde. in c. 8. incip. episcopus interdicat eccle. in tit. de senten. excommu. vbi dicit hoc esse verissimum, & ita debere intelligi dictam Extrauagantem: sequitur Barthol. de Bellencinis in d. q. xxv. nu. 4. Remigius de Gonny, in tract. de charitativo subsidio, q. xii. pag. 67.

REGVLA CCLIIII.

EPISCOPVS non potest de ecclesiis patronatis & earum bonis disponere aliter, quam se habet status ipsarum ecclesiarum, si ne consensu patroni. Quæ regula probatur per glo. in cap. nobis. §. cæterum. in verbo, in capella. ver. sed his non obstantibus. de iure patrona. allegat ad glo. text. in cap. monasterium. & seq. xvij. q. vij. vbi dicitur, episcopum non posse auferre ecclesiam a dispositione patroni, & sic eo inuito collegiata non potest fieri, sicut eo inuito non potest ei auferri directe ius presentandi. ca. decernimus. 17. questio. 7. & c. cum dilectus. de iure patrona. & ita expresse concludit Lambertin. in tract. iuris patrona. in 6. quest. princip. 3. lib. nume. 2. fo. 403. col. 4.

Hanc regulam ampliatur decem modis, & limita vno modo Lambertin. in d. tract. in x. arti. 6. q. princ. 3. lib. nu. 1. fo. 406. col. 4. in fine.

REGVLA CCLV.

ERROR iuris non inducit bonam fidem, sed potius malam in acquisitione vel prescriptione longi temporis. Hanc regulam probat

bat text. in l. nunquam in vsucap. in princ. ff. de vsucap. vbi expressit illum tex. ad hoc notat Pau. de Castr. probatur etiam per tex. in l. si fur. in §. ff. eo. titu. & in l. irritam. & ibi Bal. C. de vsucap. p. dona. Ita tenet Panor. in c. de quarta. de præscrip. & in c. dudum. in 4. nota. de decim. Card. in Clem. 2. in §. si quis. col. fin. in. 11. q. de rebus eccle. non aliena. idem Abb. in c. cum dilectus. nu. 7. de consue. Soci. in consi. 33. nu. 10. vol. 4. Quam regulam ponit etiam gl. Bar. & doct. in l. Celsus. ff. de vsucapio. Et circa hanc regulam vide nota. Parisi. in consi. 66. nu. 20. cum seq. vol. 3. Thom. Gram. in decisi. 79. nu. 4. cum sequent. Mainerium in l. non est nouum. in §. quoties. nu. 10. ff. de reg. iur.

Hanc regulam ponit Bernar. de Luco. in reg. 570. cum §. limita. referendo se ad Feli. qui eam ponit in c. de quarta. a nu. 26. vsque ad nu. 38. de præscrip. Eandem regulam etiam cum eisdem §. limita. ponit Clau. de Seyfello in d. l. Celsus. a nu. 7. vsque ad nu. 11. ff. de vsu. Præterea hanc regulam limitat sex modis. vbi notabiliter eius materiam examinat Franc. Balbus. in repe. d. l. Celsus. in 1. par. in. 4. notab. nu. 17. cum seq. ff. de vsucap.

REGVLĀ CCLVI.

ERROR in nomine proprio non vitiat. si de corpore constet. Hanc regulam probat tex. in l. si quis in fundi vocabulo. ff. de lega. 1. & in l. quoties. in princ. ff. de here. insti. in l. si fortidianū. C. de lega. in §. si quis in nomine. Insti. de lega. & in l. si in nomine. C. de testa. De iure regio probatur in l. 9. & in l. 28. in medio. titu. 9. parte 6. Circa quam regulam vide Feli. in c. significante. nume. 5. de rescrip. Deci. notabiliter in l. si librarius. ff. de regu. iur. Ruin. in consi. 115. nu. 14. vol. 5. Bar. in l. qui extrinsecus. ff. de verb. obli. Hyppo. in singu. 144.

Hanc regulam limitat duobus modis Soci. in regu. 119. Eandem limitat. uno modo Gerar. de Petra sancta. in sing. 90. Eandem item limitat tribus modis Guliel. Pontanus. in d. l. si quis in fundi vocabulo. numero. 1. Eandem regulam cum octo ampliationibus. & tribus limitationibus. ponit ibi Ripa. nume. 1. cum sequen. Eandem regulam limitat quinque modis Iason in l. si in nomine. nume. 1. cū sequen. C. de testamen. Eandem regulam limitat 4. modis Porcus in §. si quis in nomine. numero 10. Institut. de lega. & vno modo vs per Ias. ibi in addi.

REGVLĀ CCLVII.

ERROR impedit prorogationem iudicis. Hanc regulam probat text. in l. secunda. ff. de iudi. & in l. si per errorem. ff. de iurisd. omni. iud. text. & ibi doct. in c. significantibus. de offic. & potesta. iudi. delega.

Hanc

D. Petri Duen.

Hanc regulam limitat vno modo Iacobinus de Sancto Georg. in d. l. 2. nu. 9. Eandem regulam cum 4. ampliacionibus & 6. limitacionibus ponit Iaf. in l. si per errorem nume. 9. cum sequen. ff. de iur. omni. iudic. Eandem regulam cum septem ampliacionibus & quatuor limitacionibus ponit Valtricus Zasius in d. l. per errorem, a numero 6. vsque ad numerum. 20.

REGVLA CCLVIII.

ARTAS vbi est fundamentum intentionis alicuius, siue sit actor siue reus, ille debet eam probare. Hanc regulam probat text. in l. cum te. C. de probatio. & in l. si minorem. de in integrum restitu. mino. & in l. cu de etate. ff. de probatio. et ibi Iacobinus de Sancto Georg. Circa quam regulam vide Bart. notabi. in consi. 90. & in repe. l. de etate. nu. 12. ff. de mino. Anchara. in c. accessit. nu. 1. cum sequen. de desponsa. impu. Iacobi. de S. Georg. in d. l. si minorem, nu. 2. Io. Oldendor. in tracta. de probatio. c. fin. in regula 34. Alciat. in tract. præsump. in 3. regula, præsumptione 3. nu. 2. Petrus de Vnzola in practica artis notariatus, in cap. an de contractibus suis teneatur pubes respondere. nu. 22. notab. Ioan. Mauritium in tract. de restitutione in integrum. c. 315. cum s. sequentibus. Que regula probatur de iure Regio in l. iiii. titu. 14. parte. iij.

Hanc regulam limitat quatuor modis, vbi notabitur eam declarat Alciat. in tract. præsumptionum in 2. regula, præsumptione. 14. numero. 1. cum sequen.

REGVLA CCLIX.

ARTAS, seu fragilitas etatis, seu imprudentia excusat in poenalibus. Quam reg. probat text. in l. j. & 2. C. si aduersus delictu. & in l. 1. C. de falsa moneta. & in l. 2. ff. de termino moto. in l. ferre. ff. de reg. iur. in Clemen. si furiosus. de homici. gloss. que allegat quam plures concordantes. in d. l. ferre. De iure Regio probatur in l. 9. titu. j. & in l. 17. titu. 14. & in l. 8. titu. 31. parte 7. & l. 15. titu. 1. parte 1. & in l. 4. titu. 19. parte. 6.

Ampla primo, adeo procedere prædictam regu. vt talis minor non possit pro debito incarcerari. Ita tenet Bal. in l. j. nu. 24. C. qui bonis cedere poss. quem sequitur Iaco. de Sancto Geor. in l. nec im. puberem. nume. 3. ff. de in ius uocan. Chassanæ. in consuetu. Burg. in titu. {des rentes} Rubr. 5. §. 2. nu. 14. fo. 206. col. 4. pro qua opinio. est gl. in l. 3. in §. sed vtrum. ff. de mino. & ita tenet Ang. in repe. l. nemo carcerem. C. de exact. tribut. lib. 10. Rom. in consi. 120. nu. 1.

Contra quam gl. tenet expresse Bar. in tracta. de carceribus, nu. 6. vbi dicit quod supradicta gloss. communiter reprobat. idem Bar. in l. si filio. la 2. ff. solu. matrim. Doct. in l. filius. ff. de pcurato. Bal.

Bal. post Cinum in l. alio. C. quod cum eo. Hyppo. in sua practica criminali. in §. attingam. nu. 69. & ita communiter teneri firmat Io. Baptista Caccialupus in tracta. de debitore suspecto & fugitivo. q. 5. nu. 9. & ibi Io. Baptista in d. nu. 8. dicit supra dictam opin. gl. in d. §. sed utrum habere locum & posse saluari quodocunque minor est filiusfamilias: nam tunc non potest pro debito carcerari. Quem sequitur Parisi. in hoc. in consi. 94. nu. 41. volu. 1.

Amplia secundo, habere locum in infante: nam infans penitus excusatur delicto etiam si dolum commiserit. Ut in l. infans. ff. ad l. Corne. de sica. in d. l. 1. C. de falsa mone. & in d. Cle. vnica, de homici. notatur per Doct. in c. 2. de delictis pue. De iure regio probatur, in l. 4. titu. 19. parte 6. & in l. 9. titu. 1. parte 7. & in aliis iuris supra allegatis. Et quis proprie dicatur infans, glo. 3. in d. Cle. ff. furiosus. dicit, quod ille qui est minor septennio. probatur per text. in l. si infanti. C. de iure deli. in c. 1. de despon. impu. lib. 6. idem videtur tenere gloss. in c. 1. in verbo. infanti. 31. q. 2. dicit tamen ibi, quod potest cap. pro maiori septennio, secundum subiectam materiam, ad quod facit tex. & ibi glo. in c. 1. 28. distinct.

Et circa hanc ampliationem & regulam, quæ differentia sit inter infantem, puerum, adolescentem, puberem, iuuenem, & senem, & si miles, ultra Doct. in l. si infanti. C. de iure deliber. & doct. in Rub. de delictis puerorum, est gloss. notabili, quæ enumerat supra dictas ætates, in proemio 6. in verbo, perfectus quam gloss. ultra Chassan. in consuetu. Burg. ti. {Des enfans } Rubr. 6. §. 4. fol. 216. col. 4. nume. 15. sequitur Ioan. Oldendorpius in tracta. de vsucap. c. de ætate hominis, & earum temporib. nu. 1. cum seq. vbi notabiliter hoc declarat fol. 8. col. 2. in 2. volu. tracta. eandem gloss. sequitur Grammaticus in decisio. 34. numero 7. cum seq. Ioan. Corasius. in l. precibus. nu. 19. C. de impuberum & aliis subiti. Ioan. Montolonius in suo Promptuario iuris, in verbo. ætas. Nicol. Bello. in Rubr. Instit. quibus modis re contrahitur obligatio. nu. 25. & est similis glo. in l. 1. in §. pueritiam. ff. de postu. Hyppo. in l. infans. numero 6. ff. de siccariis, sequitur eas.

Amplia tertio, habere locum in furioso. Ratio est, nam illud quod a furioso fit, perinde reputatur ac si casu contingeret sine facto hominis. Ut in l. si in fin. ff. de admini. tuto. & in l. sed & si quæcunque in §. 2. ff. ad legem Aquiliam. vbi dicitur, quod illud quod fit a furioso, perinde est ac si a quadrupede vel regula per se cadente factum esset, cum satis furiosus dicatur puniri suo furore, ut in l. diuus. ff. de offic. præsid. in l. penult. §. fina. ff. ad legem Cornel. de paricid. Probatur de iure Regio in l. 9. titu. 1. parte 7. & in l. 15. titu. 1. parte 2. facit quod notat Bal. in l. humani. C. de impuber. et aliis, vbi tenet, quod furiosus habetur pro mortuo, & mortuus non potest corporaliter puniri, ut tenet Cinus in l. 2. C. qui testamē. facere poss. Quod tamen intelligo verum quodocunque furiosus continuo furore laborat: sed si habebat dilucida intervalla, requiritur quod delictum sit

D. Petri Duen.

fit commissum tempore dementiæ, ad hoc vt supra dicta ampliatio locum habeat, ita concludunt supra dictæ leges Regni.

Quam ampla, intelligo non habere locum in furioso, qui committit maximum & atrocissimum delictum: nam hoc casu credo posse puniri, non obstante furore. Ad quod dicendum moueor, ex not. docti. Innoc. in c. j. de constit. vbi dixit, quod propter atrocitatem delicti licitum est iura transgredi, sequuntur ibi Docti. Cano. & Docti. Legistæ in pluribus locis quos congerit Hyppo. in l. vnus, in §. cogniturum, nu. 70. ff. de quæst. Ias. in l. cum seruus, nu. 7. ff. de condi. caus. data cau. non sequuta. Pro qua opi. est tex. in c. mulier. 15. q. 1. vbi probatur, quod si animal irrationale habet accessum ad mulierem, quod tale animal cum prædicta muliere comburi debet. Si ergo animal brutum, omni ratione & sensu carens, punitur propter enormitatem criminis, a fortiori furiosus cum sit homo. & illum tex. dicunt esse notandum, vbi tractant eius materiam Hippo. in d. §. cogniturum, nu. 71. & in Practica sua criminali, in §. diligenter, nu. 166. Tiraq. in l. connubia, in 9. leg. nu. 83. Ioan. Igneus in l. 3. §. ignoscitur, nu. 79. ff. ad Sylla.

Et circa hanc ampliatio, & eius intellectum videndum est, an si aliquis committit aliquod delictum propter quod deberet decapitari vel suspendi, si postea iste efficiatur furiosus, nunquid debeat decapitari vel suspendi? Bal. notab. mouet hanc questionem in l. furiosus C. qui testa. fac. pos. vbi determinat non posse puniri in persona, sed bene in bonis, quia non debet dari afflictio, vt in l. diuus, ff. de offic. presi. idem tenet idem Bal. in l. 1. C. de confes. & in l. humanitatis nu. 46. C. de impub. & aliis, idē Bal. & ibi Alua. in c. 1. in fine principij, an ille qui interfecit fratrem domini sui in v. sib. seu. Imo. vbi multa pro & contra adducit, & in fine relinquit indecisum, in lex pacto. ff. de vulg. & pup. nu. 22. idē Imo. sequitur illud dictū Bal. in c. Ramutius, nu. 143. de testa. per rationes quas ibi assignat, vbi plus tenet, quod si iste qui committit delictum dum esset sane mentis, & esset condemnatus, si postea efficeretur furiosus, sententia non debet exequi contra eum, sed princeps est consulendas, allegat ad hoc tex. in l. diuus, in §. si vero. ff. de offic. presi. qui parum aut nihil ad hoc facit, eandem opin. Bal. tenet Alex. in d. l. furiosum. C. qui testa. facere pos. motus, quia furiosus mortuo æquiparatur, vt supra dixi, & mortuus non debet puniri in persona, iuxta no. per. Cin. in d. l. furiosum, C. qui test. fac. pos. & ab ista sententia, Bal. nullus discrepat præter Roma. iu d. l. furiosum, vbi tenet quod licet opi. Bal. in practica feruetur propter eius autoritatem, tamen non videtur vera, motus tali fundamento. Nam qualitas superueniens post delictum commissum non mutat pœnam, l. 1. in. princ. versicu. per contrarium, ff. de pœnis facit etiam tex. in l. si quis decurio. C. de falsi. Sed sustinendo dictum Bal. ad tale fundamentum respondent Docti. quod Bal. non vult quod mutetur pœna, sed quod impediatur processus, condemnatio, & executio, propter furorem, & si propter istam

sciam absentiam vel mortem. Secundo & contra Bald. tenet idem Rom. in l. pen. ff. si ex noxa, causa agatur, quem sequitur Barba. in c. in literis. col. pen. vers. & in quantum. de rescrip. Mouetur Roma. per doctrinam Bar. & Doct. per tex. ibi. in l. j. ff. de pœn. vbi concludunt, quod in publicis delictis in quibus pœna a iure determinata est, attenditur tempus commissi delicti: ad quod etiam respondent Doctores, vt supra dixi: & sic dico, quod in actu pratico, & sic in iudicando & consulendo ab opinione Bald. non est recedendum: precipue cum in pœnis & delictis mitior pars tenenda sit. interpretatione. & l. sanctio legum. ff. de pœn. & hanc opinionem Bald. sequutus fuit Ias. in d. l. furiosum. num. 7. idem in l. ex factio. num. 30. ff. de vulgar. & pupill. & ibi Ripa nume. 73. Gulielmus Benedictus in repet. c. R. ainius. in verb. si absque liberis moreretur in tracta. de exemplari substitutione. nume. 23. Dec. & ibi Cagnol. nu. 1. in l. in negotiis. ff. de regu. iur. Et hanc opinionem firmat esse communem Ludo. Gome. item si quis in fraudem. num. 6. Insi. de actio. Hipp. in l. j. nu. 58. ff. ad Cornel. de sicar. & Ias. licet contra eam teneat in l. si seruum. nu. 7. ff. si ex noxa. caus. aga. eandem opin. Bal. sequitur Ang. in tract. malef. in verb. scienter & dolose nu. 7. Marcus Anto. Baueria. in §. item furiosi. nu. 13. & 14. Institu. qui test. facere poss.

Sed licet hæc opinio sit communis, vt supra dixi, arbitror tamē contrariam opinionem attentari posse: imo quod non obstante furore superueniente debeat corporaliter puniri, ad quod dicendum moueor per tex. qui hoc clare probat in d. l. Diuus in vers. neque morbo eius danda est venia. & in ver. etiam supplicio afficiendus, ff. de offi. præsid. & dico, q̄ non obstat text. ibi in princ. iuncta ratione, dum dicit q̄ satis fauore ipso punitur: quia text. ille loquitur quando in furore commisit delictum: & certe text. ille hanc differentiam ponit, quod si commisit delictum tempore furoris, non debet furor superuenire, puniendus est. & q̄ text. hoc probet, patet: quia tex. ibi dicit, nec morbo eius danda est venia. si morbo, ergo furore; quia qualitas adiuncta verbo intelligitur secundum tempus verbi cui adicitur. l. in delictis. §. si damnum. ff. de noxal. Secundo ad hoc etiam moueor ex notabili decisione Bar. qui in fortioribus tenet in l. nunquam. la. ij. §. si vi aut clam. ff. de vsucap. per textum ibi, vbi tenet posse decidi quæstionem Theologorum, quod si aliquis dum esset sanæ mentis commisit peccatum mortale, & postea efficiatur furiosus & moriatur in furore, an damnabitur apud Deū? & determinat ibi quod sic. quod dictum Bar. vltra Doctores supra allegatos. sequitur Ias. in l. patre furioso, numero 40. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. Et hanc opinionem contra Bal. tenet Frā. de Albergotis de Are. qui fuit discipulus Barro. in d. l. furioso. & eā in puncto iuris firmat Ias. in l. si seruum. nu. 7. ff. si de noxa. cau. aga. vbi dicit, quod opinio Bal. est communis, quod dictum Ias. sequitur Ioan.

Ioan,

D. Petri Duen .

Ioan. Montolinus in Promptuario iuris: in verbo, furor, verificat delicto, tamen ante furorem commissum posset furiosus puniri, & hanc opinionem contra Bal. vbi latissime eam examinat, tenet Io. Igne. in l. iij. §. ignoscatur. nu. 79. ff. ad Sylla.

Et non obstant fundamenta Imol. & Alexā. vbi supra, scilicet q̄ furiosus habetur pro absente: item q̄ equiparetur mortuo, & mortuus non potest corporaliter puniri, vt tenet Cin. in d. l. ij. Quid dico q̄ Ci. loquitur in eo qui naturaliter est mortuus, vel absens qui naturaliter viuit. Facit pro hoc, quia mors civilis non equiparatur naturali, nisi in casibus a iure expressis. gl. est no. in c. placuit. el. ij. xvj. q. j. quam sing. alleg. Bald. in Auth. si qua mulier. col. pen. C. de sacros. eccle. Are. vbi eam declarat in l. ex ea parte. col. ij. ff. de verb. obl. Ias. in l. si decesserit. nu. 10. ff. qui satisd. cog. & est similis glo. in c. suscepimus, de rescript. lib. vj. in verbo, non morte, alias sequeretur evidentissimum absurdum, q̄ seruus si deliquerit non posset corporaliter puniri, eo, quia cēseret mortuus civiliter. vt in l. qd̄ attinet. ff. de reg. iur. qd̄ est falsum, & cōtra tex. in l. j. ff. de poen.

Sed non obstantibus supra dictis fundamentis & alijs quā pluribus quę pro hac parte possent adduci, dico, q̄ in iudicando & conu- lendo ab opinione Bal. non est recedendum: quia est communis, vt supra dixi.

- 4 Amplia quarto predictam regulam, habere locum in ebrio: nā si aliquis existens in ebrietate committat homicidium, non debet puniri homicidij pœna. Probat tex. in c. sane, cum duobus sequent. xv. q. j. glo. in c. inebriauerunt Loth. eadem causa & questione, & in l. j. iuncta glo. in verbo, temulentia. C. si quis impera. maled. De iure Regio probatur in l. v. tit. 8. par. 7. & hanc opin. tenet Bar. in l. aut facta. ff. de poenis. quem sequitur Hippol. de Marfi. in l. j. nu. 63. ff. de sicariis. Quod tamen intelligunt supra dicti Docto. q̄ licet iste talis non debet puniri pœna homicidij, tenetur tamen de pœna ebrietatis: & sic mitius debet puniri arbitrio iudicis. & ita hanc opinio. intelligit Card. in c. denique. iij. dist. Ripa in l. fin. nu. 79. C. de reuocan. donatio. Ioā. de Ana. in c. de infantibus. nu. 2. de his qui filii. occid. Rom. in l. j. in princ. nu. 9. ff. de verbo. obli. & hanc opinio. approbant Docto. Theologi, prout refert Ioann. Gerson in regulis moralibus, lib. j. col. iij. pro qua opinione facit supra dicta l. Regni.

Contrariam tamen opinionem tenet idem Bar. sibi contrarius in l. respiciendum. in §. delinquent. nu. 3. ff. de poenis. per tex. in l. omne delictum. in §. qui se vulnerauerit. ff. de re mil. & sequitur Florianus in l. sed & si quancunq̄. in §. sed si infans. ff. ad l. Aquil. vbi dicit Florianus, quod iste talis punitur, tamen monitus quā si non fuisset ebrius. Quam opinionem sequitur etiam Gulielmus Mame. in l. in totum. nume. 68. & in l. fere in omnibus. nu. 3. ff. de regulis iuris. Salice. in l. diuus Traianus. C. de sicariis. Abbas in c. j. col. ij. de maledi. Baldus in l. j. nu. 45. C. vnde vi. & sic concludunt predicti Docto.

Docto. q̄ licet ebrius debet puniri ratione delicti, tamen q̄ leuius puniatur. In qua quæstione sic distinguo. q̄ aut ipse non dedit operam vt inebriaretur, sed forte deceptus fuit ex aliqua causa iusta, et tunc non est aliqua pena puniendus: aut enim dedit operam vt inebriaretur, & sciebat q̄ in ebrietate existens erat solitus quasi vt furiosus homines percutere & mutilare, & sic procedat secunda opinio. ita notab. concludit Marian. Soc. in repet. c. ad audientiam. nu. 15. de homic. Arer. in tract. malefi. in verb. scieinter & dolose. num. 17. Ludouicus Montaltus in tract. de reprobatione sententiæ Pila. ti. in primo dubio. nu. 4.

5 Amplia quinto, habere locum in confessione: nam minor non puniatur ex confessione facta in iudicio ratione delicti commissi, imo potest petere restitutionem aduersus talem confessionem. Pro quo facit notab. verbum Ioan. And. in c. ij. de in integr. rest. lib. vj. quod dicitur tanquam notabile & quotidianum sequitur Ang. de Peru. in l. certum. in §. in pupillum. nu. 2. ff. de confess. & sic dicit debere intelligi tex. in l. si ex causa. in §. nunc videndum. ff. de minor. quod sequitur Abb. in c. si. nu. 7. de confess. Dec. in l. semper. in §. ius publicum. nu. 4. ff. de reg. iur. Hippol. in l. j. nu. 11. ff. de quæstio. & in sing. 4. 45. l. si. in l. nam & postea. in §. si minor. nu. 7. ff. de iur. iu. Mat. de Aff. in decis. Neapol. decis. 208. idem in constit. Neap. lib. ij. Rubric. 38. nu. 10. Ioan. Mauritius not. in tract. de rest. in in integr. c. 150. Quod tamen non habet locum in delictis atrocissimis. secundum Bar. in l. auxilium. vers. nota ex hac lege. ff. de mino. Hipp. in l. de minore. nu. 35. ff. de quæstio.

6 Amplia sexto, habere locum in senectute. Ita probat tex. in l. ij. ff. de termino moto. tex. & ibi glo. in verb. miseratio. in l. auxilium. in §. in delictis. ff. de minor. & ita expresse per supra dicta iura concludit Cæpo. in rep. l. si fugitiui. nu. 26. C. de ser. fugit. facit tex. in l. facit legij pœna. in princ. ff. ad l. Iul. pecul. De iure Regio probatur in l. xvj. tit. 8. par. 7. Hanc opi. tenet expresse Gulielmus Maine. in l. fere in omnibus. nu. 16. ff. de reg. iur. tex. & ibi Doct. in c. puenis. de sent. excom. Io. Igne. notab. in l. iij. in §. ignoscitur. ff. ad Syll. nu. 1. cum seq. & in tantum hoc procedit, q̄ non solum debent puniri, verum etiam non possunt torqueri. vt in d. l. j. in §. ignoscitur. & in l. j. in §. impubes. ff. ad Sylla. & ita expresse tenet Hippoly. in sua pract. in §. expedita. nu. 4. vbi dicit hoc esse verum, quando cūque senex esset decrepita ætatis: in quibus ego etiam supra dictam ampliationem intelligo. Porro quis proprie dicatur senex decrepita ætatis, ponit Trancred. in compendiosa q. xxij. vbi dicit, q̄ ille qui est maior 70. anno. alleg. ad hoc text. not. in l. maiores. ff. de iure immu. facit text. in l. si vltra. C. de decur. lib. x. Et circa hanc ampliationem supra dictam, vide alia priuilegia senectutis, per Io. de Pla. in §. item his qui. nu. 27. Insti. de excus. tuto. per Syluest. Aldob. in §. item maior. nu. 5. Insti. eo. ti. not. per Christoph. Tac. in tract. de concilio. lib. j. pag. 60. cum sequen. Ad hæc quinquaginta priuilegia senectutis

senectutis

D. Petri Duen.

neatus ponit And. Tiraq. in tract. de primoge. in prefatione: a nu. 75. vsque ad finem. quæ autem ante eum posuit Barth. Cæpo. in tra. cta. de Imper. milit. diligen. iu princ. a nu. 1. vsque ad finem.

7 Amplia septimo, vt prædictus ex defectu ætatis torqueri nõ potest. Ita probat tex. l. j. in §. impubes. ff. ad Syll. & in l. iij. in §. impubes. eod. tit. l. de minore. in prin. & in l. ex libero. in §. de minore. de quæst. De iure Regio probatur in l. ij. tit. 30. par. 7. Ita tenet Io. Igne. in d. l. j. in §. impubes. nu. 1. cum seq. Alber. Gan. in tra. de penis reor. nu. 30. & in rub. de quæst. & torm. nu. 9. Ang. Are. in tra. malefic. in verb. fama publica. num. 102. Quod tamen non habet locum in crimine læsæ maiestatis in personam Principis commisso: vt in d. l. de minore. & vltra Hippol. ibi ita concludit Io. Igne. in d. §. impubes. nu. 18. Secundo intellige hanc ampli. q̄ licet prædicti minores non possint torqueri, possunt tamen terri. ita probat tex. in l. j. §. impuberi. ff. ad Sylla. ex quo not. Bal. in l. ij. C. quor. ap. pel. non recip. nu. 4. dicit, q̄ omnes illæ per sone quæ de iure torqueri non possunt, possunt saltem terri. quem sequuntur supra dicti deo. & ita tenet Igne. in l. iij. nu. 49. ff. ad Sylla.

8 Amplia octauo, habere locum etiam si minor commiserit delictum in minori etate: nam postea factus maior, non poterit de illo delicto puniri. Glo. est not. in l. sciant. C. de legi. hæredi. quam vltra Doctores ibi sequitur Hippo. in l. de minore. in princ. nu. 40. ff. de quæst. & in l. infans. nu. 13. ff. de sicar.

9 Amplia nono supra dict. reg. habere locum, etiam in mēte capto Per rationem l. tam dementis. C. de epis. audien. facit tex. in l. ij. ff. de testa. in §. item furiosus. iuncta gl. institu. quib. non est permittenda testa. Pro qua opi. est tex. expressus in Auth. vt hi qui obligatas se habere perhib. res minor. in §. consideremus. colla. 6. vbi probatur, q̄ mente captus & furiosus equiparantur, quem textum ad hoc not. Bald. in l. sed & milites. in §. iam autem. ff. de excus. tutor. & in l. amicissimos. in §. j. eo. ti. & in l. ij. C. de curato. furio. & in l. humanitatis. C. de impub. & aliis. Ias. in l. patre furioso. nu. 3. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Franc. Curt. iunior. in cons. l. j. nu. 6. Alciat. in l. j. nu. 59. ff. de verb. obl. Marcus Antonius Bauceria in §. item furiosi. nu. 28. Instit. qui testamen. facere poss. Pro qua opinione etiam facit tex. in l. si furiosi. C. de nuptiis. vbi constitutionem de filio mente capto qui potest vxorem ducere sine consensu patris, Imperator extendit ad furiosos & e contra, & hanc opinionem tenet Ioan. de Ana. in c. ad audientiam. nu. 9. de homic. Eandem opinionem, vbi dicit ita Paris. fuisse iudicatum, firmat expresse Ioann. Igne. in l. iij. in §. ignoscitur. nu. 52. ff. ad Syll. vbi hoc intelligit in veto dementis, non autem in eo qui dementiam simulat. facit text. in l. obseruare. ff. de curato. furios. & in l. diuus. in j. respon. ff. de offic. præsid. Differentiam autem inter furiosum, & mente captum, ponit Bald. in locis supra allegatis, scilicet q̄ ille dicitur furiosus, qui est cum rabie furoris euidenti; mente captus autem est ille, cui mens et consilium

consilium deficit: tamen nullum furorem ostendit, quem sequitur
Ias. in l. furiosum. nu. 2. C. qui testa. face. poss.

1 Limita primo hanc regul. quodcumque minor dolo commisit
delictum. Ita probat text. in l. si ex causa. in §. si in commissum. &
in §. nunc videndum. ff. de mino. Facit quod notat Gramm. in de-
cif. xxij. nu. 12. Gulielm. Main. in d. l. fere. nu. 14. Iacob. de sancto
Georg. in l. j. nu. 2. & 3. C. si aduersus delictum.

2 Secundo limita, in delictis atrocissimis. Vt in l. auxilium. in §. in
delictis. ff. de minori. glo. in d. l. fere. Et quæ dicantur atrocissima
delicta, ponit Guliel. Maine. in l. fere. nu. 30. ff. de minori. facit quod
supradixi in 3. ampliatione.

3 Limita tertio supra dictam reg. quæcumque talis infaus esset doli
capax. Ita concludit Abb. in c. j. de delictis puerorum. vbi tenet, qd
licet infans non possit puniri, tñ hoc intelligi debet nisi esset doli
capax. & sequitur Io. de Ana. ibi nu. 3. Montal. in glo. l. viij. titu. 31.
par. vj. Hippo. de Mar. in l. infans. nu. 5. de sicar. & in l. j. nu. 91. eod.
tit. & in l. si quis iste. nu. 3. C. e. ti. Quod tñ intelligo verū ad hoc
vt puniatur ex delicto: secus tñ ad hoc vt incidat in irregularitatē,
in quo tamen dico qd licet infans sit doli capax, vsque ad viij. annū
nullam incidit irregularitatem. Ita tenet Maria. Soc. in c. ad audien-
tiam. nu. 13. de homic. & qd infans possit esse doli capax, firmat gl.
in c. si. de sentent. excom. quam sequitur Io. de Ana. in rubr. de de-
lict. puer. nu. si. pro qua facit tex. in l. si alterius. C. si min. se maio. di-
xe. vbi dicit text. qd malitia supplet ætatem.

Et circa hanc limitationem notandum est quis proprie dicatur doli
capax. Docto. in Clement. j. de homicid. & in c. j. de delict. puer.
dicunt, qd ille dicitur doli capax, qui proximus est pubertati, vt in
l. apud Celsum §. quæ in tutore. ff. de dol. except. Ioan. Igne. in l.
excipiuntur. num. 35. ff. ad Syllania. Et proximus pubertati di-
citur qui annum decimum & dimidium peregerit, si sit masculus:
femina vero proxima est pubertati, si ix. annum cum dimidio com-
pleuerit. glo. est notab. in §. pupillus in verb. infantie. Insti. de inu-
ent. stip. & in l. pupillum. ff. de reg. iur. quas esse cōmuniter approba-
tas asserit Ias. in l. properandum. in §. & si quidem. C. de iudic. So-
cin. in l. j. in §. adipiscimur. ff. de acquir. poss. Ang. Are. in d. §. pupil-
lus. Phil. Dec. in d. l. pupillum. & ibi Hiero. Cagno. nu. 2. ff. de regu.
iur. De iure Regio probatur in l. vj. tit. v. par. vj. & in l. ix. tit. i. par.
7. & 8. tit. 31. par. vij. Sunt & alij Docto. qui quo ad delicta il-
lum esse proximum pubertati opinantur, cui ad ætatem perfectam
vj. tantum menses deficient. Ita no. Bal. per illum tex. in l. excipiuntur.
ff. ad Sylla. quem vltra Io. Igne. ibi, sequitur Ias. in Auth. sacra-
menta puberum. nu. 15. C. si aduer. vend. & in d. §. si quidem. Alij ve-
ro Doct. hanc vlt. opi. sequuntur, non solum in delictis, sed in aliis
quibuscumque actibus. Pro quibus est gl. in l. non tantum. ff. de excu-
sati. tut. & in c. continebatur. & in c. attestaciones. de despon. impu-
tate Io. Ign. in d. l. j. in §. impubes. & in l. excipiuntur. ff. ad Sylla.

T His

His omnis dico, q̄ arbitrio iudicis est relinquendum quis dicitur proximus pubertati: hoc enim iudex debet arbitrari ex discretionem pueri, & ex aliis circumstantiis contingenibus. Ita tenet Faber in d. §. pupillus. Salic. in d. l. impunitas, C. de poenis. Ioan. Ana. in c. j. uu. 4. de delictis pue. Ant. de Butt. in d. c. attestacione in fi. Abb. & Præpo. in d. c. continebatur. Dec. in d. l. pupillum, & ibi Cagn. nu. 3. pro qua opi. est tex. in §. in summa. Inst. de oblig. quæ ex delicto. ibi, si proximus pubertati sit: & ob id intelligitur delinquere: facit etiam text. in d. l. impunitas, C. de poen. Quod tamen intelligit esse verum Doct. de Couarru. in sua Epito. de spons. in ij. par. c. v. nu. 5. q̄ iudex ante illam ætatem definitam commun. opi. non potest imponere arbitrium suum, scilicet nouem annos cum dimidio in fœmina: & decem cum dimidio in masculo: imo iudex qui ante illam ætatem arbitrari debet puerum esse proximum pubertati, maximis adducendus est coniecturis, & raro & cautissime debet id agere.

Est tamen notandum q̄ si infans doli capax committeret homicidium, mitius punitur quam maior. Ita tenet Abb. in d. c. j. de delict. puer. quem sequitur Cæp. in Auth. sed nouo iure. C. de fer. logi. Pro qua opin. tex. in c. fi. de sen. ex com. in l. auxilium. in §. in delict. ff. de minor. & in ll. regni supra allega. facit quod not. Io. Igra. in d. l. excipiuntur. nu. 49. ff. ad Sylla. Dec. in d. l. fere. nu. 3.

Et circa hanc regulam alias limitationes vide per Doct. in locis supra dictis: & per Gandi. in tract. malefic. in tit. de poenis reatum, nume. 30.

REGVLA CCLX.

EXCEPTIO non numeratæ pecuniæ potest opponi intra biennium, etiam si quis confiteatur se recepisse pecuniam quam non recepit. Hanc reg. posui in regu. cxxj. cum vj. ampliari. & vij. limitationibus. ultra quas in præsentem addam aliquas ampliaciones & limitationes. & in primis ratio huius regule est: quia debitores necessitate obstricti de facili consentunt spe futuræ enumerationis mutui: ideo huic facilitati succurritur per non numeratæ pecuniæ exceptionem: ne illicitassat extorsio: vt in l. illicitas. ff. de offic. præsid. & quia est contra ius gentium q̄ quis repetat quod non dedit, & q̄ cum iactura aliena quis locupletetur: vt in l. cum amplius. in §. si natura debet. ff. de reg. iur. in l. bona fides. ff. de positi. Bal. in l. j. C. de non nume. pecu.

Verum ultra ampliaciones positas in l. reg. cxxj. amplia primor. siue confiteatur in scriptis, siue sine scriptis. Ita tenet Bar. quem sequuntur alij. Doct. in l. si ex cautione. nu. 3. de non nu. pecu. C. l. cit. tex. in l. non figura. ff. de actio. & oblig. ibi, placuit non minus valere quod scriptura quam quod vocibus lingua figuratis significetur, facit etiam tex. in l. pactum quod bona fide, C. de pact. Amplia

- 3 Amplia ij. siue confiteatur in instrumto publico, siue in scriptura privata. Glo. & Doct. in d.l. ex cautione, cōtra Per. de Bel. Pert. qui tenet ibi contrariam opinionem.
- 5 Amplia tertio habere locum, etiam si debitor dedisset pignus: quia pignus dedit vt pecuniam reciperet: quam si non recipit, non tenet pignus. Vt in l. j. C. de non nu. pecu. Ita Ias. vltra Bal. ibi in l. qui pecuniam. nu. 2. in fin. vers. v. Amplia. ff. si cert. peta.
- 4 Quarto ampla procedere, etiam si renunciasset exceptioni non nume. pecu. vt est gl. in d.l. si ex cautione. quam sequuntur ibi Cin. Bartol. Bal. & Salice. Bal. in Marga. in verbo, renuntiatio. Felin. in c. si diligenti. in v. corollario. limi. j. de foro comp. Bandem amp. ponit Fel. in c. si cautio nu. 48. sequitur Stepha. Aufre. in additi. ad decr. Capellæ Tholo. q. 374. Alexan. in consil. clxxxix. nu. 2. vol. ij. Com. in consil. liij. nu. 4. lib. j. Hippo. in sing. ccxxij. Petr. de Anzola in practicam artis notariatus, in tit. de excep. non nu. pecu. nu. 4. la. in §. fuerat, nu. 79. Insti. de actio. & in l. iij. in §. quæsitum. nu. 2. ff. si quis cautio. Abb. & Imo. in d. c. si cautio. Angel. Arc. in §. j. nu. 76 insti. de excep. & ita tenere omnes Doct. dicit idem Ias. in l. qui pecuniam. nu. 2. ff. si cer. peta. Contrariam tamen opinio. tenet glo. in d. l. si ex cautione. C. de non nume. pecu. in verb. probare. in si. vers. alij vt Azo. vbi dicit ibi glo. qd prædicta renuntia. tio prejudicat renuntianti. sequitur Car. in c. si. de solutio. nu. 9. in si. Que opinio Azonis quam glo. ibi refert. approbatur hodie de iura Regio per tex. in l. ix. in si. ut. j. par. v. & ita per illam l. sic practi. can tenet Roder. Xvarez in l. post rem iudicatam, fol. 152. col. iij. nu. 26. ff. de re iudi.
- 5 Quinto ampla, etiam si confiteatur maiorem summam pecuniæ recepisse quã receperit: nam in parte non recepta exceptio ista com. pereret. Per. tex. in l. minorem, & ibi glo. ij. quæ hoc declarat: & Sa. lic. notab. C. de non nume. pecu.
- 6 Amplia sexto, non solū in pecunia strictè accepta, vt est in num. mis. verum etiam in omni re quam quis confiteretur recepisse & non recepit, pecunię enim verbum largissime accipitur. per text. in l. si. C. de consti. pecu. & in l. pecunię. ff. de verb. significo. & in c. totum. j. q. ij. Et hoc expresse tenet Azo in sum. C. de non nu. pecu. in prin. Albe. & alij in l. generaliter, in prin. eo. tit. per tex. in l. in contract. bus, in prin. in §. sed quoniam. C. de non nu. pecu. vbi de deposito lo. quitur tex. Bar. & alij in l. talis scriptura. ff. de leg. j.
- 7 Amplia vij. habere locum etiam stante lib. 4. tit. 8. lib. 8. Ordin. quæ prohibet, qd contra instrumentum publicum non possit oppo. ni exceptio nisi solutionis, & simulationis, & alię de quibus ibi. nam adhuc probe poterit opponi exceptio non num. pecu. quia illa confessio facta in instrumto dicitur esse quædam simulatio. Ita te. net Bar. in l. iij. nu. 2. C. de postulan. & ibi Bal. & Alij. Docto. idem Bal. in l. pecunię. C. de solut. Ias. in l. qui pecuniam. nu. 2. versicu. iij. ampla. ff. si cert. peta.

D. Petri Duen.

- 9 Octavo amplia, etiam si is qui confitetur dedisset fideiussorem. Ut est tex. in l. tam mandatori. C. de non nume. pecu. & ibi Doct. quia quando reus est tutor ratione obligationis non nata, vel nata inefficaciter, tunc eodem modo est tutus fideiussor sicut principalis. l. si testamento. §. fina. & l. si quis pro eod. §. si munus, ff. de fideiussor.
- 9 Nono amplia, habere locum in marito, qui confessus fuerit recepisse dotem ab uxore, vel a socero, seu ab alio spe futurę numerationis: vt possit exceptionem non numeratę dotis opponere. Vt in l. j. & per totum. C. de dote causa non nume. & in d. l. ix. tit. v. par. v. Chassa. vbi hoc not. ponit in consue. Burg. in titu. {Des drotz.} Rub. iij. §. vij. fol. 158. colum. j. nume. 1. Ludoui. Gozadi. notab. in consi. xlij. nu. 1.
- 10 Amplia decimo, procedere in herede, qui intra biennium potest hanc except. opponere. vt in l. si intra. & ibi late Doct. C. de non nume. pecu. & idem in omnibus illis quorum interest quocumque modo, siue conueniantur vt possessores honorum, siue ipsi contra alios possidentes actionem moueant: vt in l. si cui. C. de non nume. pecu. Ang. notab. in §. idem iuris. nu. 8. Insti. de excepti. Debet tamen ex persona rei opponere, non ex persona propria: quia debitori & non opponendi debebat pecunia numerari, secundum Ang. vbi supra.
- 11 Amplia xj. etiam si schedula facta fuerit per verba presentis temporis: vt promitto restituere xx. aureos ad annum quos recipio. Ita probat gl. in l. si ex cautione. in gl. j. C. de non nu. pecu. Azo & Doct. in princ. Insti. de lite. obli. quam opin. vidisse seruari testatur Albe. in d. l. si ex cautione. nu. 1.
- 12 Amplia xij. habere locum in casu. l. sub specie. C. de postu. vt si promisi alicui dare centum ex aliqua causa quam non adimpleti, potero excipere vel expedire ad cancellandum etiam si in instrumento confessus fui me recepisse ex causa mutui.
- 1 Et vltra limitationes positas in prædicta reg. cxxj. limita primo quando in instrumento inuentarij hoc quis confiteretur: quia tunc non posset excipere non esse numeratum q̄ aliquis in inuentario scribi passus est. Vt in l. ff. C. arbi. tute. Nec poterit post ea contra scriptum in inuentario probare contrarium, secundum Mat. de Alfi. in decis. Neap. decis. cccxxiij. nu. 14. cum aliis.
- 2 Limita secundo, non habere locum post biennium. Vt in l. in cōtractibus. C. de non nu. pecu. & in princ. Insti. de literarum obli. De quo dicam infra, in sequenti reg.
- 3 Limita tertio in tutore, qui confitetur se habuisse & recepisse pecuniam pupilli: nam tunc ante biennium non potest huiusmodi exceptionem non numeratę pecunię opponere. Vt est glo. in l. singularia. ff. si cer. pera. in gl. j. & ibi Ias. & Doct. Rom. in l. sub specie. nu. 8. ff. de postu. Quod intelligo, quando tutor caperet pecuniam pupillam & bona fide: vt in l. non existimo. ff. de admimist. tuto. alioquin incidere

incideret in poenam, ut ibi dicit gl. & in l. actione, & in l. l. si tutor ff. de tutel. & ratio, distra.

4 Quarto fallit, quando quis promisit dare causa transactionis pecuniam non debitam, tunc non iuuatur hac exceptione, quia subest causa, ut pote quia a lite disceditur. Vt in l. si transactionis C. de nō numerata pecunia.

5 Quinto limita, non habere locū in deposito. Vt in l. in contractibus in §. sed quoniam. verfi. itaque sancimus. C. de non nu. pecu.

6 Sexto fallit, in administratoribus veſtigalium, quos vulgo receptores appellant. Vt in l. securitatibus, C. de apochis publ. lib. x. et ibi doctōr.

7 Septimo limita quodocunque mulier confessa fuit se recepisse pecuniam ut pro mutuo intercederet, & hoc quando illa confessio est facta in instrumento publico, tribus testibus subſignato, Vt in l. an tiquez. ver. sed si quidem C. ad Velleia.

8 Octavo limita non habere locum in quæstoribus ærarij publici quos thesaurarios vulgus vocat, quoniam si tales cōſtreantur se tributa regia recepisse, non habent exceptionem non numeratæ pecunie, nec pariter in pretio rerum fisci venditarum. Vt in l. omnes. in §. si. C. de quadr. præscr. gl. in l. in contractibus in §. sed quoniam ver. penitus C. de non nu. pecu.

9 Nono limita, nō habere locum in campforibus & mercatoribus, propter publicam fidem. Vt est glo. notab. in Auth. de fideiuss. in §. agnoscant. in verbo argentariorum. collar. j. & ita per illā tenet expresse Ias. vbi dicit qd ita a præceptoribus suis audiuit. in l. qui pecuniam nu. 6. ff. si cert. peta. Quam limita intelligo veram quodocunque iste campfor vult opponere prædictam exceptionem ex persona sua, quia tunc non potest: secus si vellet opponere exceptionem pro eo pro quo intercesserit, quia tunc bene poterit. ita illam glossa intelligit Bal. in l. frustra. C. de non nu. pec. & Iaso. in d. nu. 6. idem Ias. in l. singularia. nu. 39. ff. eo. tit. & in l. cum quis nu. 18. C. de iur. & facti ign. & in l. prætor ait. nu. 3. ff. de eden. & in repe. l. si constanter nu. 204. ff. solu. mati. Hipp. de Marsi. in repe. rub. de fidei. nu. 8. Gutiel. Maine. in l. omnib. nu. 2. ff. de reg. iur. vbi etiam per illam glossa limitant beneficium Auth. præſente. C. de fideiuss. ut non procedat in campforibus & mercatoribus.

10 Decimo fallit quodocunque talis confessio facta esset in iudicio quia si quis in iudicio confiteatur se recepisse mutue, non habet prædictam exceptionē. Vt est gl. iuncta tex. in l. vni. in gl. 2. C. de cōfess. & ibi per illā gl. expresse tenet hoc Sali. in 3. opposit. Circa quam limita. vide Ias. in d. l. qui pecuniam nu. 7. ff. si cert. peta.

REGVLA CCLXI.

EXCEPTIO non numeratę pecunię nō competit post bien-
nium. Hanc regulam probat tex. in l. contractibus. in princ. C.

de non nu. pecu. & in §. j. Institu. de literarum oblig. De iure regio probatur in l. ix. tit. j. parte quinta, & circa hanc regulam vide Hericum Botheum in tracta. de synodo episcopi, conclusione 9. nu. 94.
Hanc regulam amplia tribus modis, & limita sex modis, vt per Felin. in c. cautio. a nu. 57. vsq; ad nu. 67. de fide instru.

Amplia primo procedere, quod etiam si debitor, vellet post biennium assumere in se onus probandi pecuniam non fuisse numeratam, non auditur. Ita notabiliter concludit Imol. in c. si cautio. nu. 24. de fide instrumen. & in cap. fin. colum. pen. de solutio. Hanc ampliationem ponit Felin. in d. c. si cautio. numero 60. pro qua opinione est text. in d. l. in contractibus. in verbo, nullo modo. & in l. si intra. in verbo, omni modo. & in l. asseueratio. in vers. penitus. cui nescat. eod. titu. & ita ante eum tenet Bald. in l. sub specie. C. de postul. idem Sali. in l. si nō singuli. C. si cer. pet. & in tantum est hoc verum, quod dicit ibi text. in d. l. in contractibus in §. de illo, quod creditor post biennium non tenetur respondere positionibus debitoris, & sic videtur sublata omnis facultas probandi, per quem text. ita tenet Felin. in d. c. si cautio. nu. 61. nec. etiam insinuando debet relicet, quia cum ipse creditor habet fundatam intentionem suam, licite potest iuramentum recusare, vt est text. in c. 2. de proba. & ita notabiliter tenet Rode. X Suarez in l. post rem iudicatā. in §. sed post chrum dubium est nu. 2. ff. de re iudic. fo. 156. colum. 4. lat. in l. j. in §. j. nu. 8. de iure iur.

Limita primo, nō habere locum in clericis & in aliis ecclesiasticis personis, quia perpetuo possunt huiusmodi exceptionem opponere. Ita expresse tenet Host. in c. si cautio. de fide instru. & in c. de solut. Anto. & Ioan. de Imol. in d. c. si cautio. quod sequitur Bald. in Authen. hoc ius porrectum colum. 4. C. de sacros. ecclesi. & in l. si. in §. fin. ff. si certum peta. Ange. de Peru. in consi. cxxliij. Roma. in Authen. similiter nu. 44. C. ad l. Falci. & in l. sub specie. nu. 8. C. de postulan. Contrariam tamen opi. tenet Anto. de But. Card. Abb. & Imol. in d. c. si cautio. de fide instru. imo quod supra dicta regula habeat locum etiam in clericis, qui etiam post biennium, supra dictam exceptionem opponere non possint. Pro qua opinione text. in d. l. in contractibus quia ibi text. non inducit presumptionem biennalem in odium debitoris, imo includit privilegium in fauorem ipsius, cum enim alias non audiat contra propriam confessionem. d. c. si cautio, & cap. per tuas, de probatione & sic lex illa in contractibus induxit, vt debitor intra biennium possit inducere prædictam exceptionem, ita quod onus probandi pecuniam fuisse numeratam incumbat creditori, si ergo ecclesia vult vt beneficio illius l. oportet quod vtatur cum præfinitio temporis; ibi præfixi. & hanc opinio. tenet Felin. tanquam veriorum in d. cap. si cautio. numero. 57. Guliel. Maine. in l. cuius per errorem numero 48. ff. de regul. iuris ex quibus apparet, quod minus clerico in patrimonialibus competeret prædicta exceptio post

post biennium. ita tenet Spe. in titu. de restit. in integrum in §. quis
 aorem. verlicu. sed nunquid col. 4. vbi refert, quod Clemens Pa-
 pa Quatuor promaciavit contra Treuerensem electum, quod post
 biennium non posset contra quosdam mercatores opponere hanc
 exceptionem. & illos mercatores non debere ad respondendum po-
 sitionibus electi, causam illam tangentibus. De qua sententia Cle-
 mens Archid. in cap. si quis episcoporum colum. vlti. 1. quest. vi.
 quos sequitur Abb. & Anto. de Bur. in d. c. si cautio. & in d. c. si
 de solut. Bal. in l. cum quis col. vii. C. de iuris & fact. igno. & ibi
 Ias. nu. 17. idem Ias. in l. qui pecuniam nume. §. ff. si certum peti. &
 si dicatur quod sententia illa. Clement. non possit procedere in alio
 casu, quam in campforibus & mercatoribus, cum in Curia eorum
 non competet exceptio non numeratę pecunię propter publicam
 fidem, vt est glo. in Aushen. de fideiussoribus in §. agnoscant. in ver-
 bo argentiurum collat. j. Respondeo ad illam gl. prout supra de-
 clarata in regu. clx. in §. limita.

2. Limita secundo, non procedere de iure Canonico: nam de requi-
 rate canonica exceptio non numeratę pecunię potest opponi post
 biennium. Ita expresse tenet Din. in reg. locupletari de reg. iu. li. 6.
 quem sequitur Ro. in l. si diuortio ff. de verb. obli. nu. 6. col. 3. vers.
 aut sumus extra tempora, Ang. de Peru. in consi. clvj. incip. Domi-
 na Angelina, & istam dicit communē opin. Io. de Imol. in c. si. nu-
 me. 22. de solut. Sali. in d. d. in contractibus in prin. Feli. in d. c. si cau-
 tio. nu. 61. de fide instr. Hippo. in sin. 463. eandem opi. tene Rom.
 in consi. 44. nu. 2. Io. Oldeldorp. in tract. de iure singulari. c. de pri-
 vilegiis piarum causarum, priuil. 18. nu. 14. eandem tenet Deci. in
 regule nature nu. 4. & ibi Additionator ff. de reg. iur. Sed licet su-
 pra dicti Doct. dicant prædictam esse communem opinionem, con-
 traria tamen sententia communior & magis vera mihi videtur, imo
 q̄ non solum de iure civili, verum etiam de iure canonico post biē-
 nium non cōperat illa exceptio, ita concludit Spe. in ti. de restit. in in-
 tegrum. §. j. nume. 26. Archidiaconus in c. si quis episcoporum 3. q.
 6. Bald. in l. cum quis numero. 22. C. de iur. & facti igno. & ibi Ias.
 no. 17. idem Ias. in l. qui pecuniam nu. 7. ff. si cer. peti. sequitur Hip-
 sibi met. contrarius, in sing. cclxxvij. in finalibus vrbis, ver. an au-
 tem. Ludo. Bologn. in l. j. in secundis interpretationibus. C. de con-
 ditio. ob turpem cau. Sāct. Anto. Archiep. Floren. in Summa, in ti-
 tude regulis iuris in dicta regula, locupletari. Pro quo facit, quia
 quando cunq̄ aliquid est clare decifum de iure civili, nec reperi-
 tur immutatam de iure canonico, statur iuri civili, etiam in foro
 Canonico, vt in cap. 1. & 2. de noui. operis nuntiatio. gloss. in cap.
 per venerabilem. qui filij. sint legi. & in c. licet. ex suscepto. de fo-
 ro competen. & ita concludit. Abb. in cap. finali. numero 16. & ibi
 Anto. de Butrio nu. 6. de solut.

D. Petri Duen.

REGULA CCLXII.

EXCEPTIO peremptoria non potest opponi contra exceptorem post sententiam que transiit in rem iudicatam. Hanc regulam probat tex. in l. 2. C. finiam resc. nō possi. & in l. post rem iudicatam. ff. de re iudi. in c. cum olim el ij. de priuile. in l. si maritus. §. prescriptiones. ff. de adulter. et in cap. fuscitata. de restit. in integ. & in l. minor viginti quinque annis. si omitta allegatione. ff. de minorib. De iure regio probatur in l. iij. tit. 8. lib. 3. ordi. Circa quam regulam vide Pari. in c. exceptionem nu. 33. de excep. Franc. Nicotium in repet. c. quoniam contra. in 3. notabi. nu. 102. & in glo. in verb. dilaciones. de proba. nu. 183. Maria. Soci. Jun. in cōsi. xlv. nu. 8. & 17. vol. j. Hiero. Zanetinu. in tracta. differentiarū iuris Canonici & Civilis. differentia clxxxv. nu. 262. Odofred. in trac. iudiciorū. nu. 52. Ioan. Bern. in reg. ccl. Melchiorum Kling. in c. intelligimus. nu. 1. cum aliis. de ordi. cogn. Iafredum Balb. deci. 13.

Hanc regulam limita nouem modis. vt per Specu. in titu. de exceptionibus. in §. d. nume. 13.

REGULA CCLXIII.

EXCEPTIO dilatoria post litem contestatam opponi non potest. Hanc regulam probat. tex. in c. inter monasterium. de re iudica. in l. si. C. de exceptio. in l. ita demum. C. de procurat. De iure regio probatur in l. 8. in legib. de Madrid. Circa quā regulam vide Iaf. in l. si arrogator nu. 59. ff. de adopt. Caro. Ruin. in cōsi. 71. nu. 3. volu. 5. & in cōsi. xcviij. nu. 4. vol. 5. & not. Matth. de Afflic. in sit. Neapo. in 2. lib. rub. xvij. nu. 1. cum aliis. vbi nota. Pari. in c. c. exceptionem nu. 4. cum seq. de except. Felin. in c. insinuante. nu. 1. de offic. delega.

Hanc regulam ponit Soci. cum §. limitatio. in reg. cxvi. Eandē regulam cum x. limita. ponit idem Soci. in regu. 42. in p̄sker. Eandem itidem ponit Bernar. de Luco in reg. cclvi. cum 13. limitatio. referendo se ad Felin. a nume. 11. vsq; ad nume. 34. in cap. exceptio nem. de exceptio.

Hanc regulam limita nouē modis. vt per Alex. in l. ita demū C. de procur. vbi Iaf. nu. 2. ampliat eā sex modis. & ibi vsq; ad nu. 6. limitat eam xvi. modis. vbi etiā Iac. de S. Georg. limitat hanc regulam octo modis. a nu. 1. vsq; ad nu. 12. Eandem regulam ponit cum 14. limita. Ant. de Tremoliis in additionib. ad practicam Vberti de Bonaccurso. in rub. de impedimentis siue exceptionibus que contra rescripta & iudices delegatos ponuntur. fo. 64. col. 3. in addit. incipienti. ante litem contestatam. vsq; ad finem. Hanc etiam regulam cum quinq; limitationib. ponit Roma. in l. si mulier. a nu. 13. vsq; ad nu. 21. ff. solu. matrim.

Regula

REGVLA CCLXIII.

EXCEPTIO falsi procuratoris semper opponi potest. Hanc regulam probat text. in l. licet C. de procur. & ibi doctor. precipue Alexan. vbi assignat rationem, scilicet quia reddit iudicium retro nullum, & ibi Iacobi. de sancto Georg. nu. 6. probatur etiam in c. in nostra. de procu. & in c. ex parte. de rescri. glo. in c. exceptionē. in glo. in fi. de excep. De iure regio probatur in l. 7. titu. 10. lib. 2. fori. & ibi Montaluis in glo. in verbo. falsamente. Hanc etiam regulam ponit Abb. per supradicta in c. quoniam contra. nume. 37. de proba. tio. & ibi Decius numero 227. & Parisius numero. 169. Circa quā regulam vide Franc. Aretin. in l. sciendum. ff. de verbo. obliga. in fi. Sebastianum Vantū notabili. in tracta. de nullitatibus sententiarū in Rubr. quibus modis sententia & processus resciri possunt in Rubr. fin. nu. 57. pagina 356.

1 Limita primo, vt non procedat post conclusum in causa, tunc enim non poterim impedire sententiam. Ita notabiliter concludit Bald. per text. ibi in l. quamuis. numero 2. ad l. Iul. de adult. sequitur Alex. in d. l. licet. & ibi doct. moderni, precipue Iacobinus numero 6. Monetur Bald. vt supra dixi per illum text. vbi dicitur, quod facta conclusionē in causa criminaliter intentata non potest opponi hæc exceptio, Tu non potes esse procurator, imo deueniendum est ad sententiam. Eandem opi. Bald. sequitur Caelianus Cotta in memorabilibus iuris in verbo, falsi procuratoris. Decius. in d. c. quoniam contra. numero 230. de proba. vbi allegat pro hac opinionem dictum Cardin. in Clemē. j. in j. opposi. de exceptio. vbi tenet, quod exceptio excommunicationis non potest opponi post conclusum in causa. ita etiam tenet Felin. in c. cum dilectus. numero. 4. de fide instru. allegat etiam Deci. pro ista opinione tex. in c. cum dilectus. de fide instru. vbi post conclusum in causa nihil opponi potest. & supradictam limitationem reperio quod ante Bald. licet nullus doctorum ex eis mentionem faciat, per tex. in d. l. quamuis. C. de adult. tenuerunt Domini de Rota in decisione 151. in nouis secundum impressionem antiquam. & secundū nouam in decisione 10. in titu. de procuratoribus.

Contrariam tamen opinionem tenet expresse Ias. in d. l. licet numero 2. C. de procu. quia talis exceptio opposita post liris contestationem reddit eam nullam, vt est gloss. in d. l. licet. eodem igitur modo reddit nullam conclusionem. Secundo & fortius mouetur, quia talis exceptio potest opponi post latam sententiam & reddit eam nullam, vt in cap. in nostra. de procur. per Bart. & doct. in l. j. C. de iuris & facti igno. si ergo potest opponi post sententiam, ita & post conclusionem in causa, & reddet nullam conclusionem, si post eam opponatur, parificantur enim esse latam sententiā, vel conclusum in causa, vt per Bar. in l. si mater. in §. eandē in fine ff. de

ff. de

D. Petri Duen.

ff. de except. rei iudic. Pro qua opinio, faciunt ea quæ adducit Imo, in c. exceptionem, num. 8. vers. item fallit tertio, de except. & ibi Fel. nu. 28, Eandem opinionem videtur tenere Barba. in Cle. 3. col. 9. ver. tertio nisi superuenisset de nouo, de exceptio. & hanc opinio. Iason per supra dicta fundamenta tenet Parisius in d. c. quoniam contra, nu. 169. & in c. exceptionem, nu. 45. de exceptio. Eandem opinionem tenet expresse Franc. Niconi. in repe. c. quoniam contra in q. fin. nu. 43. vbi pro illo dicto Iasonis allegat quam plura fundamenta. & responder ad fundamenta Decij que adducit contra Ias. & pro opinione Iasonis est tex. de iure regio in l. 7. ti. x. lib. 2. fori in vers. {mas despues del iuyzio finado.}

2 Limita secundo, quando nunquam fuit oppositum, secus si facta aliquando oppositione pronunciatum, fuit procuratorem vel mandatum legitimum esse quia tunc ulterius opponi non potest. Ita concludit Abb. post Inno. in c. quoniam contra numero 37. de probat. arg. tex. in l. si. C. si ex falsis instrumen. Facit gloss. in cap. licet causam. in verbo, opponi de probatio. Hanc limitationem sequitur. De ci. vbi etiam declarat in d. cap. quoniam contra, numero 132. Franc. Niconicus ibi in questio. fina. numero 47. Iason in d. l. licet, num. 8. C. de procura.

3 Limita tertio, vt non procedat quando procurator, causit de rato ad petitionem aduersarij, & non obstante tali cautione, aduersarius renuit iudicium, neque vult persequi, tunc enim si agitur de re in cuius possessionem procurator mittatur, non poterit ei amplius opponi. & ita intelligitur tex. in l. inter quos. in §. qui alieno alias est. §. si. ff. de damno infect. Ita tenet Abb. per illum tex. qui bene eum intelligit. in d. c. quoniam contra, nu. 37. quem sequitur Ias. in l. licet, nu. 8. C. de procura. Franc. Niconi. in d. c. quoniam contra, q. si. nu. 46. Non enim est verum quod per solam cautionem rati excludatur exceptio procuratoria, sed necesse est vt concurrat contumacia aduersarij, vt in d. §. alieno.

4 Limita quarto, quando instrumentum procuratoris fuisse in iudicium productum & tacite approbatum. Secundum Bar. in d. l. licet & ideo Pau. de Castr. ibi dicit, quod cauti aduocati quando producit in iudicium instrumentum procuratoris debent illi contradicere. Circa quam limitationem vide Ias. in d. l. licet, numero 8. versicu. 3. fallit.

Et circa hanc regulam & eius rationem, scilicet quod exceptio falsi procuratoris reddit iudicium retro nullum, est notandum, quia quotidie contingere potest, an iudex ex officio suo, ne in vanum laboret & faciat iudiciū frustratorium, possit compellere procuratorem ad exhibendum mandatum, vel ad cauendum de rato si dubitatur de mandato. gloss. tenet quod sic, in c. j. in verbo, absentis. in fine, de electio. lib. 6. alias autem poterit eum repellere a limine iudicii, etiam si non opponatur, quam glo. sequitur Bal. in d. l. licet. C. de procura, & in l. exceptione. C. de probatio, & in Authen. offeratur C. de

C. de iuris contesta. & in l. 1. C. vt que defunt aduoca. Ang. in l. Pō-
 ponius in §. rati habitio. ff. de procu. Panor. in cap. causam que. el. 1.
 de iudic. nu. 7. in c. ecclesia. el. 1. vt in lite penden. & in c. 1. & in c.
 nulli. de appel. Anto. de Butrio & ibi Barba. in cap. cum M. de cō-
 suto. Pau. Castren. et ibi Rom. in d. §. alieno. Sali. in d. l. licet de pro-
 cur. & ibi Alexandr. Pro qua opinio ne est tex. in d. c. causam que
 de iudic. in fine ibi. ne litem sopitam valeat suscitare. illam etiam
 glo. sequitur Gemina. ibi. vbi dicit quod in his que redderent iudi-
 cium retro nullum. iudex ex officio suo potest supplere. Pro qua
 opi. facit glo. in c. cupientes in §. ceterum versi. vel si personas in
 glo. in verbo. contumaciam. de elect. l. b. 6.

Contra quam gloss. est tex. expressus secundum lecturam Bart.
 ibi. in d. l. inter quos. in §. alien. versicu. quod si ei non cauebitur.
 vbi tenet. quod iudex ex officio non potest opponere contra inha-
 bilitatem personæ comparantis in iudicio. & ideo Imol. in d. §. alie-
 no. numero 90. reprobatur illam glo. & in cap. cum in iure peritus
 de offic. delega. Ratio est. quia iudex non debet impartiri offi-
 cium suum non postulatum. l. 4 §. hoc autem iudicium. ff. de damno
 infecto. & quia in casu d. glo. iudicium non erit frustratorium. cum
 exequutio possit fieri contra falsum procuratorem. l. Plautius ff. de
 procu. & l. si se non obtulit. ff. de re iudic. glo. in d. l. licet in l. si
 expressim. in verbo prescriptione. ff. de appellatio. & illam glo. in
 verbo. absentia. in d. c. 1. de appel. dicit communi ter reprobari Fe-
 lia. in d. cap. causam que. nu. 1. de iudi.

Sed his non obstantibus & aliis que contra illā glo. allegantur.
 dico quod illa glo. est vera & magis communiter approbata: & nō
 obstat illa ratio. quod iudicium non erit illusorium. ex quo procu-
 rator tenetur. quia nihilominus militat ratio illius tex. in d. c. cau-
 sam que. scilicet ne lis sopita valeat suscitari. Nam hoc modo non
 imponitur finis litibus sed potius occasio litigandi prestatur. Pre-
 terea non est omnino verum quod quando litigatur exequutio ha-
 beat effectum contra procuratorem. quia poterit habere iustam cau-
 sam litigandi. vt non tenetur. vt notatur in d. l. Plautius. vnde
 quia iudicium poterit esse illusorium. militare videtur ratio illius
 glo. Et vltra supra dict. doct. illā glo. sequitur expresse Deci in d.
 cap. causam que. numero. 11. vbi in numero 13. dicit illam glo. esse
 magis communiter reprobata. Eam sequitur Roma. in cons. 67.
 numero. 5. Ripa in d. l. 3. in §. hoc autem iudicium. numero 49. ff. de
 damno infecto. & in iud. cando & consulendo dicit non esse receden-
 dum ab opinione illius glo. cum sit magis communiter approbatur
 Iacobinus de sancto Georg. in d. l. licet. numero. 9. C. de procurato.
 Et circa hanc regulam exceptiones. que opponi possunt cōtra pro-
 curatorem. vide per Specula. in titu. de procuratore. §. ratione nu.
 17. cum sequentibus.

EXCEPTIO ex pacto nudo de iure ciuili oritur. Hęc regula probat tex. in l. iuris gentium. in §. sed cum nulla. vers. igitur nulla. ff. de pact. & in l. j. in §. id quod natura. ff. ad l. falci. & ita expresse tenet Bal. in consi. 98. incip. mulier maritū dixit, ad finē. vol. 2. Soci. in l. 2. in prin. ff. sol. matri. Quę exceptio non dicitur præcise cogere, sed causatiue, vt est gloss. in l. 2. in verbo, suspectum. ff. solu. ma. tri. & ibi Claudius de Seyfello numero 35. Et pro hac regula faci, quia multa possunt haberi per retentionem quę non possunt obtineri per actionem. gloss. est notabi. in l. si cum filio. in prin. & ibi bonus tex. ff. de compensa. Paul. de Leazar. in cap. finem litibus. col. 8. vers. circa finē. de dolo & contu. & licet soleat dici quod cui datus actionem, multo fortius exceptionem. l. vendicantem. cum l. sequen. ff. de euisio. non tamen idem dici potest e contrario, quod cui datus exceptionem, multo fortius actionem, quia dicta regula non procedit in casu contrario, vt in l. si area. in §. si. ff. de condic. indebit. & in l. sicut. in §. j. ff. quibus modis pig. vel hypothe. solu. iuncta l. si heres pecuniam. ff. ad Trebellia. & ita expresse tenet Crot. in repeti. l. si constante. colu. 34. in fin. ff. solu. matrimo. Pro hoc autem est gloss. in l. j. §. eum qui in verb. non animo. ff. de constitutu. pecunia.

- 1 Amplia primo, vt nō solum pactum nudum expressum producat exceptionem, sed etiam tacitum. Vt in l. 2. C. de pact. & ita tenet Corne. in consi. 33. nu. 26. volu. 2.
- 2 Amplia secundo, vt procedat etiam si sit pactum de vsuris soluedis. Vt in l. per retentionem. C. de vsuris. & in l. 2. & ibi Odofredus & Ioan. de Platea. C. de fiscalibus vsu. lib. 10.
- 3 Amplia tertio, vt procedat quantumcunque illud pactum sit nudissimum. Ita tenet Ang. in l. si cum te. ff. de pact. quem sequitur ibi Iacobi. de sancto. Georg. nu. 1.
- 4 Quarto amplia, etiam si pactum fieret ad finem agendi, in casu posito per Caccialu. in tracta. de pactis. in 6. quęsti. numero 39. vt septimo scias.
- 5 Quinto amplia, vt non solum tale pactum pariat exceptionem principali pacisenti, sed etiam singulari successori: quia ius excipiēdi transit in singularem successorem. Vt notat Bart. in l. si tertius. in §. si quis prius. numero 6. & 7. ff. de aqua pluuiā arcen. bonus text. in l. in hoc iudicio in prin. ff. commu. diuidun. Soci. in consi. 221. numero 16. volu. 1.
- 6 Amplia sexto, vt procedat, quod etiam ille qui detinet rem sibi naturaliter debitam, sit tutus in foro conscientię. Ita tenet Abb. & ante eum Anto. de Butr. in c. 1. numero 19. de in integrum restit. R. i. pa in c. j. nu. 39. vers. tertius casus. de iud. Facit quod supra dixi in reg. 88. in 5. limitatione.

1. **Limita primo, non procedat in casu quem ponit Dec. nu. 13.** post gloss. ibi, in l. bonæ fidei. C. de pact. vbi dicit, qd pactum factum ex intervallo ad agendum, si non producit actionem non valet etiam ad excipiendum. quam opin. tenet Ang. in consil. lxxvij. nu. 2. in si. in ij. col. vers. secundo quia dicta petitio. Sed veritas est in contrarium secundum Alex. post Salic. in d. l. in bonæ fidei. per text. alleg. in d. glo. s. tex. in l. pacta conuenta. ff. de contrahen. emp. ver. sed conclusio quidem. quem tex. ibi expresse ad hoc notat Fulgo. Et quod veritas in contrarium sit tenet Dec. in d. l. j. in bonæ fidei. nu. 13. Eandem opin. tenet ibi Ias. Socin. in iij. not. Riminaldus, & Lancelotus, De. i. & Iacobi. de S. Georg. nu. 23. vbi hoc notab. declarat. Eand. opin. vbi etiam declarat dictum Ange. in d. consil. tenet ibi Franc. Purpura. nu. 21. Eandem etiam opin. reprobando supra d. glo. in d. l. in bonæ fidei. tenet Ias. in l. traditionibus. num. 2. ff. de pact.
2. **Limita secundo, vt non procedat hæc reg. in casu. l. iuris gentium in §. si vt maleficium. ff. de pact. vbi gl. vni. ibi hoc expresse notat.**
3. **Limita tertio, vt non procedat in pacto nudo compromissi: ex quo secundum communem opin. Legistarum non oritur actio, nec exceptio. vt notat Panor. in c. per tuas. nu. 8. de arbi.**
4. **Quarto limita, vt non procedat in casu. l. iuris gentium. in §. si ante aditam. ff. de pact. vbi Iacobi. de S. Georg. in j. lect. nu. 2. & in ij. lect. nu. 1. dicit esse casum in quo pactum non producit exceptione pacti, sed bene producit exceptionem doli.**
5. **Quinto fallit, quando res esset habita cum vitio, quia tunc recipiendi obstat replicatio doli: cum exceptio sit fundata supra equitate, contraria æquitate eliditur. Arg. tex. in l. qui æquitate. ff. de dol. exceptio. Et que sit ratio, quare exceptio sit fundata super æquitate, ponit Lancelo. Galiau. in rub. ff. de verb. oblig. conclus. xvij.**
6. **Limita sexto, vt non procedat in contractu innominato: nam licet contractus innominatus dicatur pactum nudum. tamen non producit exceptionem. Ita tenet Soc. in Rub. de verb. obl. nu. 10.**
7. **Limita septimo. in casu quem ponit Ang. in §. alteri. nu. 7. vers. sed mihi insurgit dubium. Inst. de inut. stip. scilicet id quod dicitur naturalem obligationem valere ad retentionem, intelligi quando debeat sibi solui. Vt in l. quod in diem. in §. j. ff. de compen.**

REGVLA CCLXVI.

EXCEPTIO taciti pacti de non petendo inducitur ex receptione partis debiti, facta ab vno ex pluribus in solidum obligatis. Hanc rego. probat tex. in l. si creditores. C. de pact. Rationem huius regule dubitandi & decidendi ponit glo. in d. l. si creditores, & ibi Bald. & Sali.
 Hanc regu. ampliat tribus modis, & limitat decem modis Francisc. Purpura, in d. l. si creditores, a aum. 1, vsque ad nu. fi. & septem ampliato.

D. Petri Duen.

ampliatio. & v. limi. ad supradictam reg. vbi notabi. eam delectat & ponit etiam ius rationem, tradit Petrus Stella Aurelianensis in disputatione quam fecit super tex. in d. l. si creditores, scilicet an & quando creditor ab vno ex correis partem eius recipiens, videatur tacite debitum diuissse in j. conclus. quam ibi facit per totam.

REGVLA CCLXVII.

- EXCEPTIO inuentarij non confecti impedit litem contestari. Hanc reg. probat tex. in l. si. in §. donec. C. de iure delib. & ibi Bar. idem Bartol. Paul. Castren. Alex. Iaf. & Philipp. Corn. & alij qui ibi scripserunt. in l. vir bonus. ff. iudi. solui. De iure regio probatur in l. vij. tit. vj. par. vj. & in l. xiiij. tit. ix. par. vij.
- 1 Limita primo, nō procedere in herede conuento vt restituat vltimas, quando defunctus iussit eas restitui, vel cauit, secundū formam lex in c. quamuis. de vltimis. lib. vj. nam tunc propter periculum anime que cunctis rebus preferenda est non debet differri: vt in l. finimus. C. de sacrosanct. eccle. in c. cum infirmitas. de poeniten. & remissio. Et hanc lim. ponunt Doct. in d. §. donec. precipue Iacobi. de S. Georg. nu. 2. Corne. num. 1. X Suarez. in l. post rem iudicaram. in j. extensione. nu. 6. fol. 132. col. j. ff. de re iud.
  - 2 Limita secundo, vt non procedat quoties heres inquietaret alios ex causa hæreditaris: nam tunc potest reconueniri a conuento ab eo. Arg. tex. in l. ij. in §. sed si agant. ff. de iud. & in Auth. consequenter. C. de sent. nisi illos conueniret hæres necessitate compulsus: puta quia debitores hæreditarij cum pecunia fugiebant vbi fecit eos capi: vel domus vicini minabatur ruinam iuper domum hæreditariam, vnde petit cautionem damni infecti: vt in l. ij. in §. sed si agant. ff. de iud. ita expresse tenet Ange. in d. §. sed si agant. nu. 3. idem Ange. vbi dicit ita vidisse de facto praticari & iudicari in l. j. in §. hæc stipulario. nu. 16. vers. tertio fallit. ff. si cui plus. quā per l. Falc. que sequitur ibi Imol. nu. 10. Corne. in d. §. donec nu. 2. X Suarez vbi supra. nume. 8.
  - 3 Limita tertio, vt non procedat quoties petitur aliquid ab hærede pro impensa funeris: tunc non opponit de inuentario. Ita expresse tenet Ang. in d. l. j. in §. hæc stipulatio. nu. 16. quem sequitur Corne. in d. §. donec. nu. 2. & Iacobi. de S. Georg. nu. 1.
  - 4 Quarto fallit, quando conueniretur hæres pro legatis pijs non requiritibus donationem, scilicet alimentorum pauperum qui interrim fama pereunt. Ita expresse tenet Ang. in d. §. hæc stipulatio. nu. 16. vers. secundo fallit. quod dictum sequitur ibi Imol. nu. 10. vbi dicit se ita vidisse praticari. Eandem opin. tenet Phil. Corn. in d. §. donec. nu. 2. Iacobi. de S. Georg. nu. 1. Bartholo. de Chassaneo in consuetud. Burg. in tit. (Des successions.) Regu. vij. nume. 14. col. j. nume. 9. fol. 781.

Quinto

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 152

Quinto limita, quoties convenitur hæres rei vendicatione: qui tunc convenitur ut quilibet possessor, non ut hæres, ut in l. de eo. in §. pen. ff. ad exhib. Ita expresse tenet Odofr. Gulielm. de Cugno, Bal. Sali. & Paul. de Cast. & ibi Corn. nu. 1, Iacobin. de S. Georg. nu. 1. Ang. in v. §. hæc stipulatio nu. 16. & ibi Imol. nu. 10, Roderic. Xarez in loco supra alleg. nu. 7.

REGVLA CCLXVIII.

EXCOMMUNICATVS non potest in iudicio principaliter agere. Hanc reg. probat tex. in c. intelligimus. de iudi. in c. post cessionem de proba. in c. decernimus. de sent. excomm. lib. vj. De iure regio probatur in l. 4. titu. x. lib. ij. fori. & in l. clxxxvj. styli.

Circa quam reg. vltra doct. in supra dictis locis vide Nepotem a Monte Albano in tract. exceptionem, artic. vj. per totum. Ioan. de Ligoiano in tract. de censura ecclesiastica. nu. 26. & 27. Parisi. in c. cum iurer. & in c. si. nu. 2. de exceptio. Hierony. Gigantem in tract. de pensionibus. q. xiiij. Chassanæ. in consuetu. Burg. titu. (Des iudices.) Rub. j. §. 6. fol. 63. col. iij. nu. 15, Ioan. de Selua. in tract. de beneficio. in 4. parte. q. 4. Ludouicus Gomez. in c. j. num. 16. de rescript. lib. vj.

Hanc reg. cum quatuor limit. ponit Soci. in reg. 132. Hanc item cum quatuordecim limitationib. ponit Feli. in d. c. intelligimus, a name. 7. vsque ad finem. Eandem cum xxij. limitationib. ponit Montaluis in d. l. 4. titu. x. lib. ij. fori. in glo. in verb. (demandar.) ex quibus quindecim ante eum posuit Gemin. in c. j. de rescr. li. vj.

Et circa hanc reg. vide lxxj. pœnas excommunicationis per Pet. Rebuffum in gl. concordatum, in Rub. de excommunicatis non vitandis. pag. 384. col. ij. cum octo sequent.

REGVLA CCLXIX.

EXCOMMUNICATVS non potest esse arbiter. Quam reg. firmat Io. And. in reg. dolo. de reg. iur. lib. 6. & ante eum hoc tenet Spec. in tit. de arbit. in §. differt. nu. 10. Hostiens. in c. cum dilectus. de arbit. Hanc opin. tenet glo. & ibi Odofr. & doct. in l. Padius. in verb. ignominiosus. vbi assignat rationem. ff. de rece. arbit. allegat tex. pro ista opinione in c. ad probandum. de re iud. vbi Panormi. nu. 2. & in c. veritatis. num. 32. de dolo & contu. & in c. quinquaginta. num. 27. de iureiuran. Geminia. in c. decernimus. num. 7. de sentent. excommuni. Dec. in c. intelligimus. in j. notab. de iudi. Hanc opinio. dicit esse veram Are. in §. penul. nu. 19. Instit. de excep. Lanfranc. in tract. de arbitris. in ij. par. princ. nu. 20. & esse communem Ioan. Baptista. de S. Blasio in tracta. de arbit. in vj. parte iij. libri. nu. 1. Eandem opinion. tenet Imol. in l. ex facto. in §.

in §.

D. Petri Duen.

in §. si quis rogatus. ff. ad Trebell. & dicit eam esse commu. Alex. in l. si quis arbitrato. col. penul. ff. de verbo. oblig. Imol. in c. Quinauallis. 41. de iureiur. Ioan. de Selua in tracta. de beneficio. in iij. parte. q. iij. nume. 3.

1 Limita primo, quoties arbiter excommunicatus eligitur per alios excommunicatos: nam tunc inter excommunicatos potest esse arbiter. arg. tex. in l. quoniam. C. de hæret. c. pagani. §. in hoc. & c. seq. ij. q. vij. Ita expresse tenet Spec. vbi supra: & ibi Ioan. Anl. in addi. Quod tamen non puto procedere in arbitro iuris: vt in elicto ex forma statuti, per rationem quam ponit Ang. in q. incipien. duo inuicem. vbi dicit, q. quotiescunque arbitro coheret iurisdictio, vt est in arbitro iuris, & in arbitro qui eligitur ex forma statuti inter consortes: tunc excommunicatus non est capax talis arbitrii ex quo non est capax iurisdictionis. & quod isti arbitri statuarij habeant iurisdictionem quemadmodum & iudices, vltra Angel. in d. disputatione, ita tenet Aret. in l. nemo potest. nu. 4. verific. dubitatur. ff. de leg. j. col. viij. & ibi Crottus col. iij. Imol. in c. Quinauallis. nume. 4. de iureiuran.

2 Limita secundo, quando communiter pro non excommunicato habebatur: nam communis opinio præualet veritati. Ita expresse tenet Spec. in titu. de sentent. in §. quoniam. num. 4. Baptista de facto Blasio in tracta. de arbitr. c. vj. iij. libri. nu. 1. facit tex. in l. Barbarius Philippus. ff. de offic. præto. & quod ibi notat l. nu. 61. De iure regio facit tex. in l. 4. in fin. titu. 4. par. 3. & in l. iij. titu. xv. lib. ij. ord. quod notat Tirac. in ll. connubia. gl. vj. nu. 141. cum seq. & hanc opinio. tenet expresse Abb. in d. c. veritatis. Fede. de Semis in consi. cx xxvij. nu. 1. in fin. Felin. in c. ad probandum. nume. 3. de re iudic.

3 Tertio limita, vt non procedat in excommunicato non publico: nam talis intra annum potest esse arbiter: post annum vero non: argumen. text. in aush. credentes. C. de here. vbi excommunicatus ob id quod fauorem præstiterit hæredis, intra annum potest pœnitere. post annum vero priuatur omni commodo officij, & non potest esse testis. Ita tenet Ioan. Baptista de S. Blasio in d. tracta. de arbitr. lib. iij. c. vj. nu. 1. Imol. vbi hoc notabi. declarat in d. c. Quinauallis. nu. 41. Et circa hanc regul. exceptiones alias, quæ contra arbitrum possunt opponi, ponit Spec. in tit. de arbitro & arbit. §. excipitur. nume. 1.

REGVLA CCLXX.

EXCOMMUNICATVS non pōt petere restitutionem in integrum. Hanc reg. ponit Abb. in c. significauerunt. de excep. et sequitur ibi Fel. nu. 11. Imol. nu. 6. Ancha. nu. 5. et ibi Paris. notab. nu. 44. idem Abb. quem sequuntur ibi doct. in c. cum inter. nu. 19. eod. titu. scilicet opinio. Domini. de Rota in decis. cccclij. in nou. secundum impress.

Impressione antiquam: & secundum nouam, in decis. vij. in titul. de excep. vbi domini, de Rota pro vtraque parte multa fundamenta adducunt.

1. Limita primo, vt non procedat quancumque vertitur periculum animæ. Ita expresse tenet Host. in d. c. significauerunt. & ibi Ancl. nu. 1. Imol. nu. 6. Fel. nu. 11. Abb. nu. 27. & sic omnes doct. Eandem opin. tenet etiam Ant. de Butr. & ibi Abb. in d. c. cum inter. nu. 19. & ibi Fel. nu. 26. Domini de Rota. in d. decis. vij. vbi ponunt exemplum in causis beneficalibus, & in causa matrimoniali cum non transeat in rem iudicatam. c. lator. & c. tenor. & c. consanguinei. de re iudi. vt notatur in c. iuravit. in c. quoniam contra in gl. fi. de prob. Pro qua opi. facit: nam licet allegando quis turpitudinem suam non audiat. l. si creditoribus. in fi. C. de seruo pigno. dato & man. cum aliis: notat Fel. latissime in d. c. lator. in j. col. Iaf. in l. alias. nu. 17. ff. de iureiur. tamen vbiunque vertitur periculum animæ bene audiat. ista est gl. notab. secundum Abb. ibi, in c. inter dilectos. in ver. turpitudinem. de donatio. & est simi. glo. in c. tertio loco. in verb. precognitam. de presump. & Imol. notab. in d. c. significauerunt. nu. 10. dicit qd quancumque vertitur periculum animæ, non solum conceditur restitutio vt in presenti limitatione, verum etiam conceditur actio, quem sequitur Fel. in d. c. cum inter. nume. 26. Paris. vbi hoc notabiliter declarat in d. cap. significauerunt. nu. 47. de exceptio.

2. Limita secundo procedere, quancumque quis velit restitui ex capite tantum, quia excommunicatus, & ratione fauoris personæ: secus si ex alio capite esset impedimentum propter quod vellet restitui: quia tunc concedenda est. Ita expresse tenet Abb. in d. c. cum inter. nu. 19. de except. quem sequitur ibi Fel. nume. 19. & ibi etiam Deci. facium que notant Abb. & Philip. Franc. in c. ex ratione. de appella. Eandem opinio, sequitur Paris. in d. c. significauerunt. nume. 44.

3. Limita tertio, vt procedat quando restitutio in integram petetur principaliter: secus autem si incidenter, quia tunc deberet concedi excommunicato, quando illam petit ad effectum appellationis interponende & prosequende, nam cum excommunicato concedatur appellatio, etiam concedi debent antecedentia ad illam, argui nota in l. oratio. ff. de sponsa. Ita expresse tenent Domini de Rota in d. decis. vij. & est de mente glo. in c. in nomine domini. in verb. audientia. xxiiij. distinct. tamen commu. Docto. tenent contrarium, volentes quod etiam incidenter peti non possit, ex quo est illi impurandum quare non appellauit. ita tenet Abb. & Felin. in d. c. significauerunt. idem Abb. & Felin. in d. c. cum inter & Paris. vbi notabiliter declarat. in d. c. significauerunt. nu. 45. vbi eam dicit communem.

o. Alex. Quia in impu
gitur p
os pote
in hoc
an. An
vt in el
incipien
t iurisdi
ma statu
alis arbi
tri statu
ltra An
verba
n. c. Quin
municato
e expresse
ta de san
facit rex.
notat Iaf.
in l. iij. in
j. nu. 14.
tis. Fede
bandum
publice
o non ar
nicatus ob
pœnitere.
potest ef
de arbitri
quintand
contra ar
dit. §. ex
mem in im
cep. et se
notab. nu.
19. eo. in
secundam
impressi.

REGVLA CCLXXI.

EXCOMMUNICARI debent non venientes ad Synodum Episcopi. Hanc regulam probat tex. in c. fi. 18. dist. & in capitulo super his de maiori. & obedi. ibi. per censuram possunt etiam suspensio vel interdicti: quia appellatione ecclesiasticæ censure comprehenditur excommunicatio, suspensio, & interdictum: ut in c. querentibus de verb. signif. quem tex. ultra Ioan. Bernard. in practica, c. cxxv. notab. declarat Bermondus in tract. de publicis concubi. pag. 172. num. 1. cum aliis.

1. Amplia primo hoc procedere, etiam licet veniant, sed non in tempore competentis: hoc est in termino assignato. per tex. in c. placuit & in c. si episcopus. 18. dist. vterque Card. notant. si tamen veniant synodo iam cepta, non debent puniri: quia ex quo veniunt presumuntur fuisse impediti. arg. text. in l. diuus. ff. de in integr. restitut. tenet Gemina. in d. c. si episcopus. col. 1.

2. Amplia secundo procedere, non solum si non veniant, sed etiam si veniant, & illicitiati recedant, ut in c. si quis autem. 18. dist. & in c. rursus. xj. q. 3. in c. j. de iudi. ita tenent Inno. & Panol. in c. confuluit. col. 3. de offic. delega. vbi dicunt, quod si canonicus sit vocatus ad electionem, & die prefixa non fiat electio sed differatur, si postea recedat, presentes eo non citato ad electionem ulterius poterunt procedere. Faciunt notata per Bart. nu. 10. & ibi Alex. nu. 44. in l. si finita. in §. Iulianus. ff. de dam. infe. vbi dicit quod veniens ad iudicium & non stans usque ad discessum iudicis, non dicitur venire se, nisi licentiatu abeat. Facit etiam: nam laici non debent exire e Missa ante benedictionem. c. missas. de conse. dist. j. nec clerici ex horis ante Benedicamus Domino: ut notat Card. in cle. j. not. 171. de celeb. Missa. a simili: ergo ad synodum venientes & recedentes ante generalem licentiam, quæ fit in benedictione episcopi, dum dicit, ut positus illesi ad propria redire: non censetur venisse: & ideo possunt excommunicari, interdici, vel suspendi.

3. Limita primo, quando debentes venire essent contumaces, & citati seu moniti: alias non deberent excommunicari, interdici, vel suspendi. ut in c. facto. de senten. excom. c. reprehensibilis. de appella. in c. constitutionem. de senten. excom. lib. 6. Ita tenet Card. & ibi Præpo. in c. si quis episcoporum. viij. dist. Monitio tamen vna si fuerit facta in synodo, habet vim triplex monitionis. glos. not. in c. si episcopus. in ver. preceptione. 18. dist. in. quam sequitur Abb. in c. ex literis. num. 9. de constit. & in c. cum nobis. num. 10. de elect. & in c. cum causa. nu. 8. de offic. delega. Felin. in c. quoniam frequenter. in §. porro. nu. 22. verbi. aduerte tamen, ut lite non contest. & in c. cum sit Romana. num. 20. de appella. Ripa in c. j. num. 82. de iudi. Ratio est: quia in actibus extrajudicialibus regulariter non requiritur peremptoria citatio, sed sufficit vnica, ut notatur in d. loc. cit.

is. & notat Bart. in l. si tempora, C. de fide instrum. et iur. hastæ f. sca. lib. x. & in Extrauag. ad reprimendum. in ver. in termino quo. in crimi. l. x. de maiest. proceda. in v. lib. feud. & in clem. j. in §. propter. in ver. requisierit. de hære. latè Felin. in c. ex literis. num. 3. de constitu. Roma. in sing. 429. A lexã. de Imol. in l. contumacia. in S. fallen. ff. de re iudi. doctor. in l. de pupillo. in §. si quis ipsi prætori. ff. de noui oper. nunt. Hipp. in l. de vnoquoque. nume. 168. ff. de re iudic.

REGVLA CCLXXII.

EXCOMMUNICATVS potest facere testamentum. Hanc opinionem tenuit Innoc. in c. cum voluntate. de sent. excom. Arch. in c. pia. de excep. lib. 6. Cuius ratio est: quia omnes qui de iure ex parte non prohibentur, possunt testari l. si queramus. ff. de testa. §. si. Inst. quib. non est perm. facere testa. & l. j. C. de sacrosanc. eccl. sed excommunicatus non reperitur prohibitus a iure ergo potest testari. Hanc opinionem tenet Ioann. Andr. in c. decernimus. de senten. excom. Fed. de Senis. in confi. lxxiii. Bar. in d. l. si queramus. nu. 3. Bal. in l. si. col. ij. C. si a non compete. iud. Abb. in c. veritatis. de dol. & cont. nu. 32. & in c. pastoralis. in §. verum de appella. nu. 19. & in Rubri. de test. nu. 11. Imol. in c. ij. de testa. Ioan. de Selua in tract. de beneficio. in 3. par. q. 4. nume. 4. And. ab Exea in libro pactorum: nume. 526. Guliel. Benedic. in repet. c. Rainutius. in verb. mortuo itaque testatore. el. j. nu. 288. Ioan. Garronis in l. j. nu. 32. C. de secun. nnp. Angel. de Gambel. in tract. de testamen. in prin. nu. 31. Iacobin. de S. Georg. in l. qui deportantur nu. 4. C. de hæred. instituen. Et hanc opinionem dicit esse communem. Feli. in c. ad probandum. nu. 1. de re iudi. & in c. cum voluntate. in fi. de senten. excommu. Philip. Fran. in Rub. de testam. lib. vj. nume. 32. Batba. in c. quia ingredientibus. num. 17. de testamen. Aret. in d. l. si queramus. Ioan. Gualden. in tracta. de arte testandi. tit. j. caute. x. pro quorum opinione est glo. si. in c. pastoralis. in §. verum. de appell. vbi dicit, qd excommunicatus equiparatur relegato, ex quo retinet dominium, & administrationem rerum suarum, & potest contrahere: vt notatur in d. c. veritatis. de dolo, & cont. & in d. c. cum voluntate. de senten. excom. sed relegatus potest facere testamentum. l. relegatorum. §. j. & seq. ff. de interd. & relega.

Licet contrarium teneat gl. in d. c. decernimus. in verbo, & testificando. cum equiparetur deportato ex genere poenæ: nam aqua et igne interdicatur excommunicatis, secundum gloss. in §. minor. in verbo, interdictum. Institut. de capitis diminu. Quam gloss. in d. §. minor. vltra doct. ibi, declarat Ludou. Gome. in prin. num. 40. Inst. de actio. Fortun. Garcia. in l. Gallus. in §. quid si tantum. nume. 17. ff. de libe. & posthu. Et quæ sit pœna aquæ & ignis, & qua ratio ne fuit instituta, vide glo. in l. Seiz. in verb. aqua. ff. de donati. inter

virum & vxorcm, quam sequitur et declarat Marius & Salmohin in d. l. Gallus, in §. & quid si tantum, nu. 20. ff. de libe. & posthu. Io. Corasius in l. naturaliter, in §. nihil commune, nu. 18. ff. de acq. poss. & opi. gloss. in d. c. decernimus, scilicet qd excommunicatus testari non potest, tenet Host. in c. pia. de except. lib. vj. Ioan. Monach. in c. quanquam, de vsu. eod. lib. Archi. in d. c. decernimus. & illam gl. dicit esse singu. Jacobi, de S. Georg. vbi simpliciter cum ea transit in l. in pecuniariis, nu. 1. de procurato.

- 1 Amplia primo, etiam si sit notorie excommunicatus. Ita tenet Io. And. in d. c. decernimus, in noue. Feder. de Senis. in d. cons. lxxj. Bar. in d. l. si queramus, ff. de testamen. Philip. Franc. in d. Rubr. de testa. lib. 6. nu. 11. Fel. in c. ad probandum, nu. 1. de re iudi. Ioan. de Selua in d. tract. de beneficio. in ij. par. q. 4. nu. 4. Soci. in regu. 133. vbi allegat alios doct.
- 2 Amplia secundo, testari inter liberos, etiam si condemnatus de crimine heresis. Vt in l. iij. tit. xxvj. par. vij. Hanc reg. cum duabus limitationib. ponit Soci. in regu. cxxxij. Vltra eum autem limita primo, nisi quis fuisset anathematizatus seu solenniter excommunicatus: vt in c. debent. xj. q. iij. quia talis testari non potest: ita tenet Bal. in l. si. nu. 7. C. si a non competendi. Ratio est: quia talis anathematizatus videtur incidere in suspicionem heresis, ita concludit Franc. in d. Rub. de testa. lib. vj. nu. 31. Allegando Bal. Et quid proprie dicatur anathema, ponit rex. in c. Engeltrudam. 3. q. 4. quem rex. declarat notab. Marc. Mantua in lib. v. obseruat. obser. 50. vltra glo. abri. & ita fit cum solennitate, de qua in c. debent, & in c. cum aliquis, xj. q. 3. & in c. cum non ab homine, de iudi. Et vnde dicatur anathema est gl. in Extrauag. excommunicamus. in verb. anathematizamus, de sent. excom. in commun. quam gl. sequitur Fel. in c. a nobis, nu. 7. de exceptio. & quid sit anathema, vltra illam glo. ponit Hostiens. in c. si. de cleri. excom. ministran. & ibi Abb. idem Abb. in c. cum contingat, de foro comp. Feli. in Rub. nu. 3. de sentent. excomm.
- 3 Limita secundo, nisi quis esset excommunicatus eo quia percussit Cardinalem, vel auxilium, vel consilium dedit. Vt in c. felicis, in princ. de poen. lib. vj.

REGULA CCLXXIII.

EXCVIIO sententiae fieri non debet durante tempore dato ad appellandum. Hanc regulam probat gl. in l. vii. in ver. noua. re. ff. nihil noua. appell. penden. gl. in c. non solum, in ver. innovata, in princ. de appel. lib. vj. De iure Regio est rex. in l. v. tit. 27. par. iij. & in l. 7. tit. xv. lib. ij. fori.

Hanc regu. cum vnica amplia, & septem limitati, ponit Philipp. Franc.

Franc. in d. e. non solum nu. 7. in princ. Et circa ampliationem vide Bernard. de Luce in regula. ex. Porro circa hanc regulam vide se premdecim casus in quibus impeditur executio sententiæ, per Specu. in titu. de executione sententiæ in §. postremo a nu. 1. vsque ad nu. 7. alios ponit Petr. Rebuff. in gl. ad Constitut. Regias Gallie, in titu. de sententiis executoriis. articu. vlt. in gl. vlt. nu. 12. cum aliis. in 2. ampliatione, quæ ampliatio non procedit, vt dixi in reg. 345. in 2. limitatione.

R B G V L A O C C L X X I I I I.

Exce. v. r. i. o. quando fit super re super qua cognitio præcessit, & sententia est lata, non impeditur a tertio se opponente, sed ille cauetur de indemnitate. Hanc regulam probat tex. in l. is a quo & in l. seq. ff. de rei. vendi. in l. cum idem ff. de peti. hered. & ita per illa iura concludit Bart. notabili er in l. a diuo Pio. in §. si super rebus. nume. 2. de re iudi. & in d. l. cum idem. Bart. in l. si alienam rem ff. de solutio. & l. ita tamen in §. quoties nu. 2. ff. ad Trebel. Inno. in c. cum super de re iudic. nu. 4. & ibi Feli. nu. 11. & in c. veniens el. a. nume. 7. de testib. Iason in d. §. si super rebus nu. 17. & ibi Alex. nu. 24. & ibi de Hercu. notab. nu. 32.

Hanc regulam ponit Ioan. Bernard. cum duabus limitationib. in regu. cclxxvi.

- 1 Amplia primo, habere locum in beneficialibus, vt videlicet tertius se opponens executioni sententiæ latæ super beneficio, non impediatur executionem, præstita cautione victo de cum defendendo contra tertium. Ita tenet Inno. in d. c. super. de re iudic. idem Innoc. Ioan. And. & Doct. in c. j. de concessio. præden. lib. 6. Felin. in d. c. veniens nu. 7. ver. tertia conclusio. de testi. Ias. in d. §. si super rebus nu. 17. Matth. de Afflicis in c. si duo homines nu. 33. de pace tenenda & eius viola. & in c. imperialem in §. præterea inter duos nu. 67. de prohibi. feu. aliena. per Federic. in v. sibus feudorum.
- 2 Amplia secundo, habere locum in feudis. Ita concludit Andræ. Iser. in c. j. in 3. col. de vasall. qui contra consti. Loth. in v. sibus feud. quem sequitur Matth. de Afflic. in d. c. imperialem nu. 67. & in d. c. si duo homines num. 33.
- 1 Limita primo vltra Bernard. vbi interuenisset, sciētia ipsius tertij quoniam si sciuisset & pro suo interesse non comparuisset, non audiveretur etiam data cautione, per tex. in c. quamuis. cū sua materia de re iudic. & in l. sepe ff. eod. titu. Ita tenet Anto. de But. Panor. & Feli. in d. c. veniens el. 2. de test. numero x. v. l. 2. fallit. ita tenet Alex. xan. vbi dicit, quod ita communiter tenet doct. in d. §. si super rebus numero. 24. eandem opinionem tenet Imola, in l. a sentētia. in princ. ff. de appella.
- 2 Limita secundo, quando victus possideret quia tunc impediens

D. Petri Duen.

tertius executionem præstita cautione, secus tamen si ille tertius se opponens possideret, quia audiendus esset & impediret executionem, per ea que habentur in d. c. cum super. & in d. §. si super rebus & in l. ob maritorum C. ne vxor pro mari. et in l. fin. C. si per vim vel alio mod. & ita loquitur tex. in d. l. is a quo scilicet quando non tertius, sed victus possidebat. Hanc limitationem posuit Imol. in l. a sententia. in prin. col. 5. de appel. quem sequitur Alex. in d. §. si super rebus nu. 26. versi. tamen potestis. Alia circa hanc regu. vide per Doct. in locis supra allega.

REGVLA CCLXXV.

EXECVTIO contra omnes, & in omnibus rebus potest regulariter fieri, nisi expresse reperiat prohibita. Hanc regulam probat regu. iuris que habet, qd in iure omnia censetur permissa nisi reperiantur prohibita. l. nec non. §. quod eis. & ibi glo. ff. ex quib. cau. maio. tex. l. ab ea. ff. de probat. & in l. mutus. in §. cum que ritur ff. de procu. cum aliis sim. alleg. in glo.

- 1 Limita primo non procedere in vestibus, lecto, & aliis similibus ad vsu necessariu deputatis: nam in istis non fit executio, quia iste minime transeunt in hypothecam. Secundum Barto. Bal. & docto. in l. j. C. que res pignori oblig. poss. text. in l. 5. titu. 13. par. 1. Pro quo facit, quia vestes etiam cedenti bonis sunt relinquende, secundum Bart. & docto. in l. pen. ff. de cessione bonor. cum etiam damnatis ad mortem non auferuntur l. Diuus ff. de bon. damna. Ita tenet Ioan. Fab. & ibi Ias. nu. 26. in §. fin. Instit. de actio. Quod tamen intelligo verum quando aliud debitor haberet, sed quando aliud non haberet debitor, possunt capi etiam supellectilia, et lectus et vestes, debent tamen solum relinqui vestes quibus cooperiatur. pro qua opin. est glo. in verb. oratorium in l. exequutores C. que res pigno. obli. poss. Ludo. Gom. in §. item Seruiana nu. 37. de actio. Instit. faciant que dicam in sequen. limita.
- 2 Limita secundo, non procedere in bobus aratoris, & instrumentis ad agriculturam deputatis. Vt est tex. in l. executores & in Aut. agricultores C. que res pignori oblig. poss. ita tenet Ias. in l. j. nu. 1. ff. de feri. Ludo Gom. in §. item Seruiana nu. 30. Instit. de actio. Pro qua est Regia l. 4. tit. 13. par. 4. & l. v. tit. xix. lib. 3. fori. & l. 7. & 8. tit. 12. lib. 5. ord. Quod etiam verum intelligo, vt supra dixi & infra dicam, aliis bonis non existentibus.
- 3 Limita, non procedere in militibus: nam executio non potest fieri in armis, nec in equis ipsorum. Vt est gl. in l. Neos Proculo in verbo, dignitate. ff. de verb. signif. quam sequitur Ias. in d. §. item Seruiana nu. 66. De iure Regio probatur in l. 5. tit. 13. par. 5. & in l. ix. tit. 12. lib. 5. ordina. & in l. xij. tit. 1. & in l. 3. tit. 2. lib. 4. ordi. Quod etiam habet locum, et si iste talis non sit miles, si tamen militat & habet equum & arma, talia et non pnt capi, vt in d. l. 12. tit. j. lib. 4. ord. et in prag.

prag. 57. ver. (Otrosi defendemos.) In vol. prag. & in prag. vltima de Madrid. 1534. Quod tamen locum habet etiam pro debitis fiscalibus, vt in d. pragma. c. liij. vbi hoc intelligit quâdocunq; miles habet alia bona, secus si alia bona non habet. pro qua opinione est etiam tex. in l. stipendia. C. de execu. rei iud. & ibi C. in.

4 Limita quarto, non habere locum in stipendiis militum. Vt in l. stipendia C. de execu. rei iudica. & ibi Doct. & in l. commodis. & ibi Doct. ff. de re. iudic.

5 Quinto fallit in scolariis: nam in libris scholarium non potest fieri executio. Vt est glo. nota. in l. nepos Proculo. in verb. dignitate ff. de verb. signifi. quam glo. sequitur Ias. in l. si non fortem. in §. si centum ff. de condic. indeb. & tenet Montal. in d. l. v. tit. 14. par. 6. Bandedem etiam gl. sequitur. Ias. in §. ff. nu. 6. Insti. de actio. Rebus. in tra. de priu. schol. priu. 19. Rõ illius gl. est quia generali obligatione nunquam comprehenduntur instrumenta & res, per quas vtilitati publice consultitur, pro qua opinio. est tex. in l. obligatione. c. sequ. ff. de pigno. quem tex. declarat notabiliter. Anto. Negusan. de Fano. in tract. de pig. in 2. part. memb. 2. nu. 36. c. sequen. Quam limita. intelligo veram. vt supra dixi, quando alia bona reperiuntur, secus si alia bona non reperiuntur, & ita expresse tenet Gome. in d. §. item Seruiana nume. 30. per glo. in d. l. exequutores. licet idem Petrus Rebuffus contrarium teneat in tractat. de priuileg. scholarium. priuileg. 13.

6 Sexto limita, non procedere contra tertium non nominatum in iudicio, quia contra eum non potest fieri executio. Ita expresse tenet Bald. in consil. cxlix. vol. 3. facit etiam q. no. Bal. & ibi Imo. in l. si bing. ff. de inu. rup. idem Bal. in l. si pro te. in fi. C. de dot. prom. vbi tradunt, q. is qui non reperitur in instrumento, non potest ex illo prætere executionem, nec actiue, nec passiue, quanuis ex eo interesse præterdat. facit etiam tex. c. sua materia in l. a diuo Pio. m. §. si super rebus ff. de re iudi. Facit quod tenet Ias. in l. iuris gentium in §. prætor ait nu. 9. ff. de pact. vbi dicit, quod stante statuto q. instrumenta publica statim de beant executioni mandari. & contra ea nulla possit opponi exceptio, ut est tex. in l. 4. tit. 7. lib. 3. ordi. debet intelligi, quando agitur contra illum cum quo factum fuit instrumentum, secus si tertium possessorem, q. ante eum tenuit Angel. in l. si vnus in §. ante omnia. ff. de pact. Io. de Imo. in Clemen. j. nu. 11. de re iudi. Bandedem opinionem tenet idem Iaso. in l. certi conditio. in §. quoniam nume. 10. ff. si certum peti. & in d. §. ante omnia. numero. 4. & in l. Imperatores. in princ. nume. 2. ff. de transactio. In quo notandum est, quod quâdocunq; in instrumento est pactum de capiendo, & constitutum precarij, potest fieri executio contra tertium possessore etiam nõ citatum, & etiam negotio nõ liquidato. Ita notabiliter concludit Francisc. Aretin. in consil. xxxj. nume. 4. versicu. his tamen non obstantibus. Barthol. Soci. in consil. lxxxiij. num. 8. volum. 3. Ludou. Gozad. in consil. xviiij. nume.

15. & in consi. xlii. nu. 3. & 11. & nu. 15. in fi. & in consi. xcy. nu. 6. Guido Papa in decisione cccvi. Albert. Brun. in consi. xciii. nu. 2. Alexan. in consi. lxxxv. nu. 5. volum. 6. Bart. in repe. l. creditor. nu. 25. C. de pigno. & ibi Sali. col. 8. vers. quero octavo. Bal. in col. 68. vol. 5. Imo. in c. potuit col. xiii. vers. nota etiam quando emphyteuta. de loca. Castren. in consi. x. nu. 4. ver. ex his etiam dico. lib. j. Tiraquel in tract. de iure constituti. in j. par. nu. 4.

7 Limita septimo, non procedere in peculio profectio filij, nam pro delicto vel debito patris non potest fieri executio in dicto peculio quamuis profectio. Ita Bart. in l. 3. in §. sed vtrū nu. 4. vers. venio ad quartam partem. ff. de minori. & ibi Bald. idem. Bal. in l. penul. C. qui bonis cede. poss. similiter & pro delicto filij non potest fieri executio in peculio aduentitio, etiam super proprietate que est tota filij. ita expresse tenet Bart. in l. si finita in §. si vestigalibus nu. 12. ff. de damno infect. quem sequitur ibi Imol. & Alexā. nu. 44. dicit communiter Doct. ita tenere Ioan. Bernar. in pract. c. cxxviii. pagi. 274. Pro qua facit, nam pro delicto filij non potest fieri executio etiam in peculio castrensi, vt est tex. in l. 3. de bonis prefec. quod est liberum ipsius filij, ergo multo minus in aduentio in quo minus habet iuris. Hanc opinionem tenet Bal. in l. 3. in §. si filius ff. quod quisque iuris. Et an ex delicto patris publicetur fructus aduentitiorum qui sunt patris? Bart. in d. §. sed vtrum nu. 5. hoc relinquit cogitandum. tamen eam examinat Alex. latissime in d. §. si de vestigalibus. nu. 50. Circa quam quest. vide Nico. Boer. in decisio. 7. Rodericū Xuarez in l. post rem iudicatam fo. 126. col. j. cum aliis. ff. de re iudi. nu. 1.

8 Limita octavo, non procedere in bonis tutoris in quibus non fit executio, quando fuit condemnatus pro pupillo tutorio nomine, sed fit in bonis pupilli. Tex. est ibi Bal. & doct. in l. i. quando fisco vel priuatus. Bar. in l. 2. ff. de admin. tuto. Quod tamen non procedit, quando executio fieret pro condemnatione expensarum, nā si tutor non habuit iustam causam litigandi, & propterea fuit condemnatus in expensis, fit executio contra eum, & non contra pupillum, tex. est in l. non est ignotum ff. de adminst. tuto. Bart. in l. edira. col. fina. C. de eden. & in l. qui solidum, in §. etiam. ff. de leg. 1. & in l. 4. in princ. ff. de re iudi.

9 Nono limita, in bonis singulorum civium pro debito vniuersitatis. Ita tenet Bald. vbi hoc notabiliter declarat, in l. etiam. nume. 25. C. de executi. rei iudica. Circa quod vide etiam Bartol. & doct. in l. si se non obtulit in §. actor. ff. de re iudica. & Bernardus de Luco. in regu. cclxvii.

10 Decimo limita, non procedere in bonis monasterij, vt in illis non fiat executio pro debito monachi. quod intellige nisi sint bona quaesita monasterio per medium ipsius monachi, ipse autem monachus non debet pro debito carcerari. Ita tenet Bal. in Auth. causa. quæ. nu. 3. in fine, ver. 4. considerandū est. C. de epis. & cler. Lijmā

- 11 Limita vndecimo, non procedere in fructibus prebende seu beneficij ecclesiastici quia in eis non fit executio pro cõdemnatione clerici, dummodo habeat alia bona, sed si alia bona non habet, potest fieri executio in dictis bonis, ita tenet Bar. & ibi Alex. nu. 2. in l. cõmodis. ff. de re iud. & ibi Vincent. de Hercula. nu. 1. idẽ Bar. in l. a Diuo Pio. in §. in venditione. vers. exequuntur. in fin. ff. de re iud. glo. Bar. & doct. in l. stipendia. C. de executio. rei iudi. Abb. et doct. in c. peruenit. de fideiussõ. & in c. 1. de appella. De iure regio probant in l. 23. & 45. titu. 5. par. 1.
- 12 Duodecimo limita, non habere locum in fructibus feudi, in quibus non fit executio nisi in subsidio, scilicet alijs bonis non existentibus. Ita tenet Ang. in l. pro hærede. §. si quis. ff. de acquiren. hære. Bar. & ibi Imo in l. si finita. in §. si de vectigalibus. ff. de dam. infe. Alex. in d. l. cõmodis. nu. 2. ff. de re iudic. & ibi Hercula. nu. 4. Marth. de Affict. notab. in decisio. 26.
- 13 Decimotertio limita, vt pro debito vniuersitatis non possit fieri executio in uis publicis, & theatris, et similibus, que sunt ad vsum cõmuniũ & ipsius vniuersitatis, sed compellitur potius vniuersitas imponere collectam. Ita tenet Ioan. Andre. in addi. ad Specula. in tit. de executione sententię. in §. sequitur. ver. quid si vniuersitas. Bart. in l. si se non obtulit. in §. actor. ff. de re iud. & in l. 1. in §. quibus: si quod cuiusque versicul. nomi. Angel. in d. l. cõmodis. & ibi Imo. nu. 1. Alex. nu. 4. Hercula. nu. 4. in fi.
- 14 Decimoquarto limita, vt non fiat executio in bonis mariti pro debito vxoris, & contra. Vt in l. 1. & 2. C. ne vxor pro marito. Quod tamen non habet locum quandocunque mulier mortuo marito suscepit tutelam filiorum, & transit ad secunda vota non redditia rationibus, & non petito tutore, potest pro debito tutelari fieri executio, etiam in bonis secundi mariti, que censentur ad hoc ipso iure obligata. Tex. est notabilis in l. si mater. C. in quibus casibus pignus vel hypotheca taci. contrahitur.

REGVLA CCLXXVI.

EXECVTIO potest fieri contra fideiussorem, pendente lite contra reum. Hanc regulam ponit Bal. in l. fin. nu. 2. C. de fideiussõ. per glo. quam dicit esse notabilem in l. creditor. in verbo. possem. ff. manda. Pro qua facit notabile verbum eiusdem Bal. in cap. contingit. nu. 20. de dolo & contu. vbi dicit, quod captura rei non liberat fideiussorem, sed nihilominus fideiussor capi potest allegat tex. in l. hæredes a debitore. §. sp si seruus. ff. de fideiussõ. & ibi Bart. idem Bar. & doct. in l. creditor. la 2. ff. si cert. petat. & illud dictum Bal. sequitur Hippo. in l. vnus. in §. custodig. nume. 31. ff. de quest. & in repetitio. Rubr. de fideiussõ. nume. 380. & in singula. 398. & Bal. in d. c. contingit, allegat rationem sui dicti,

Limita

D. Petri Duen.

- 1 Limita primo, quando per primam executionē esset plene factum creditori. Ita tenet Angel. in l. qui restituere. nu. 5. col. 2. versicu. in gl. in ff. de rei vendi. quia alias simplex electio vnius executionis remedij non precludit viam aliis. facit tex. in l. a quo fundat. ff. de damno infecto. & alius allegatis per Ang. ibi.
- 2 Secundo fallit, quando consuetudo vel stylus Curie esset in contrarium, is enim tunc esset seruandus. Vt in cap. ex literis & in c. fin. de consuetu.
- 3 Limita tertio, quando conuentio esset in contrarium, nam tunc pacta seu conuentionis seruari debent. Vt in l. iuris gentium, in §. pretor ait. ff. de pact.
- 4 Quarto fallit, quando quis agere ad rescissionem contractus seu obligatorij instrumenti, tunc enim pendente cancellationis iudicio non fiet executio. Ita expresse concludit Stepha. Bertrandus in cōsil. 43. incip. etiam si verum sit. in 1. volu. 2. impressio. Quod dictum non videtur verum per text. in l. 2. C. ad leg. Corne. de falsis. vbi si allegatur instrumentum falsum esse, condemnabitur debitor interim pendente questione falsi, ita etiam pendente cancellatione. Hodie tamen de iure regio habet locum illud dictum Berran. vsq. ad decem dies: nam si contractus habens paratam executionem allegetur falsus esse, debet talis exceptio probari, vel aliqua iusta, infra decem dies, vt in l. 5. titu. 8. libro 3. ordina. qui decem dies enumerantur a die oppositionis, vt in l. 9. in ll. de Madrida. & in l. 64. Tauri.

REGVLA CCLXXVII.

EXECVTIO potest fieri in heredem mortuo testatore. Hęc regulā probat tex. in l. vnica. C. vt actiones ab heredi. & contra hered. vbi probatur, quod omnes actiones actiue & passiuę incipiunt ab herede & contra heredem. Facit l. 1. & per totū. C. de heredit. actio. & tex. in l. si seruus. in §. qui margaritam. ff. de leg. 1. Facit etiam text. in l. i. in prin. ff. ad Trebel. & in l. herodem. ff. de reg. iuris. text. in Authen. de iureiurand. a moriente presti. colla. 4. & in l. hæres. ff. de vsucapio. vbi hæres & defunctus cōsentur esse vna & eadem persona. Facit etiam ad hoc, nam hæres succedit defuncto cū sua causa, suisque vitis. l. vna. C. de acquiren. possessio. & l. Pomponius. ff. eodem titu. Item pro regula. est tex. in l. miles. in §. si. ff. de re iud. vbi executio sententię transit ad heredē. tex. & ibi Bartol. in l. ex contractu. ff. de re iudi. & hęc opinionem tenet Roder. X Suarez. in repetitione d. l. post rem iudicatam. in prima executione, numero primo. ff. de re iudic. folio. 131. colum. 1. per text. & ibi Bartol. in l. postulatē. ff. ad Trebellia. vbi probatur, quod ad id quod poterat compelli defunctus, potest etiam compelli eius heres.

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 158

res. Hanc etiam opinionem tenet Iason ultra docto. quos ibi Xua-
 rez Allegat. in §. fuerat, nume. 60. Insti. de actio. & ibi Ludo. Go-
 me. nume. 75. Pro qua opinione est tex. de iure regio, recte intelle-
 ctus in l. 13. titu. 9. par. 7.

1 Amplia primo habere locum etiam si iste heres fuisset minor. nã
 nihilominus potest fieri executio in bonis quę peruenerunt ad eum
 ex defuncto. Per tex. in l. pupillus. iuncta gl. in §. sed et si creditor
 ff. de auctori. tuto. & in l. 1. C. quando decre. opus non est.

2 Amplia secundo habere locum, etiam si statutum dicat, quod de-
 bitor possit carcerari, ut etiam heres eius tunc capi possit. & etiam
 carcerari. Ita expresse tenet Barto. in d. l. postulante in fin. princ.
 quia debitor est l. debitor. ff. de verbo. signifi. & illud dictum. Bart.
 ultra Imol. & docto. ibi sequitur Iason in l. si cui legerur. in §. fin. in
 3. norab. & in l. diuortio. in §. interdum. nu. 6. ff. solur. matri. Gome-
 zius in d. §. fuerat, numero. 35. Jacobi. de sancto Georg. in l. 1. nume-
 ro. 8. ff. si cer. peta. Chassang. in consuetu. Burgun. in tit. 4. des cen-
 ses. Rub. 11. §. 6. fo. 362. colu. 4. numero. 1. cum seq. Abb. in cons.
 86. numero. 4. lib. 1. Philippus Deci. in consi. 536. numero. 2. Quod
 tamen non habet locum, quãdo debitor obligauit personam & bo-
 na sua: nam ratione huius obligationis non poterit capi hæres, licet
 debitor potuisset. ita expresse tenet Bart. in l. si decesserit. numero
 1. ff. qui satisda. cogantur, quem sequitur ibi Iason nu. 13. & 14. assi-
 gnat rationem in hoc.

3 Amplia tertio, vt talis executio non solum possit fieri per credi-
 torem, verum etiam per cessionarium, et hoc dummodo fiat ex per-
 sona credentis quod cessionarius dicere tenetur, licet fiat ad vtilita-
 tem cessionarii: vt in l. seruo. in §. fina. ff. ad Trebel. Angel. & Imo.
 in l. ille a quo. in §. vtrum eod. titu. Bar. in l. in provinciali. ff. de no-
 ui operis nuncia. & sic cum cessionarius dicatur creditor illi execu-
 tio fiet. Ita tenet Bal. in l. 1. in ff. C. de actio. & obliga. & in l. per di-
 uersas. in 10. questio. C. manda. Iason in d. §. fuerat numero. 62. Hip-
 po. vbi plura allegat in sing. 26. vbi dicit post. Bal. in d. l. post diuer-
 sas. quod prius constare debet de cessione, & prius debet debitor
 citari, quem sequitur Nicolaus Boerius, vbi plures doct. ad hoc al-
 legat, in decisio. 10. numero. 1. Ioã. Imbertus, vbi allegat plures do-
 ctos, pro hoc in Institutionibus Forensibus. Gallie. lib. 1. c. 4. pag. 34.
 Rodericus Xurez in l. post rem iudicatam. in 7. ampliatione, fo.
 116. col. 1. de re iudi.

4 Amplia quarto, vt etiam contra fiscum & fisci successorem fieri
 possit, vel in eum cui fiscus bona dedit. Vt in l. j. C. de hæredi. vel
 actio. vendi. & in l. qui bona. ff. de iure fisci. & ita tenet Iason in
 consi. 88. in presentii. volum. 3. quia fiscus non vult, nec intendit iuri
 tertii preiudicare. l. 1. §. si quis a principe. ff. ne quid in loco pub. &
 princeps concedendo bona, obligationes concedere viderur, prin-
 cept bona. ff. de verbo. signi.

5 Amplia quinto procedere, vt non solum executio possit fieri ad

petitionem creditoris verum etiam ad petitionem heredis ipsi creditoris. Ratio ex quam supra dixi in principio regule scilicet quod actiones actiue & passiuę transeunt in heredem. d. l. vnica. C. de action. ab heredi. & contra here. & l. in princ. ff. ad Trebel. test. & ibi Bal. in l. i. C. quorum legat. & in d. §. qui margaritam. ff. de legat. 1. & ita expresse tenet Bal. in l. vnica. in §. videamus ad fin. C. de rei vxor. actio. Ioan. Andreas in additio. ad Specul. in titulo de cessione actio. Quod tamen intelligo verum, dum tamen petens executionem probet se heredem. ita tenet Bal. in dil. per diuersas, in 10. questio. C. manda. Angel. in l. Creditores. C. de pigno. quos dicitur Roderi. Xuares in d. l. rem iudicatam, in d. 1. extensione. fol. 122. col. 4. nu. 11. Nicola. Boerius in decis. 10. num. 6. vbi dicit quod predictus heres potest procedere in executione, cum censeatur eadem persona cum defuncto, & postea tenetur docere, an sit heres vniuersalis vel particularis, alias diceretur male processum cum nullum haberet ius in ipso debito. & ita ibi dicit fuisse iudicatum per Aristum. quod ante eum consuluit expresse. Paulus de Castro in consil. x. q. nu. 5. versicul. tertio dicitur. libro primo. & ita expresse tenet ipse Xuares in herede debitoris, in d. extensione. 1. nu. 9. Quod puto verum quandocumque pars aduersa hoc peteret alias, non oportet probare se heredem, vt in l. 4. in §. hoc autem iudicium & ibi Bartol. & Ripa. ff. de damno infecto.

1 Primo fallit, intra tempus conficiendi inuentarium, id est intra tres menses, nam tunc executio in heredem fieri non potest. Vt in l. ff. in §. d. nec. & in §. si prestatam. C. de iure deliberandi. & ibi doct. Bal. in l. ait pretor. in §. si quis. ff. de procurator. Rodericus Xuares in dicta extensione 1. nu. 5. las. in d. §. fuerat. nu. 66. Nicolaus Boerius in dicta decis. 10. nu. 3. Chastaneus in consuetudinibus Burgundie, in titulo. (Des successions.) Rubr. 7. §. 14. folio 280. col. 4. nu. 9. De iure regio probatur in l. 7. titu. 6. parte 6. & in l. 9. titu. 9. parte 7. facit quod supra dixi in regu. 267.

2 Limita secundo, in successore singulari, id est in possidere aliqua bona contra quem non fiet executio. Vt in l. si debitori. & ibi Bartol. C. si aduersus creditorem prescriptio oppo. glo. in l. ea lege. C. de ob. dictio. ob. caus. in gl. magna, in fin. Iason in l. que dam. in §. nihil interest. nu. 7. ff. de eden. & in l. ait. pretor. da. 2. nu. 10. ff. de iure iur. & in d. l. si vnus. in §. ante omnia. nu. 5. ff. de pactis. & in l. 1. §. si heres. nu. 4. ff. ad Trebel.

3 Limita tertio, non procedere contra tenentem bona, Ratio est, quia obligatio personalis non sequitur singularem, nec fundi possessorem: in d. l. ea lege. C. de conditione ob. causam, & in l. vt pomum. de seruitu. et in l. 4. in §. opus. ff. de aliena. iudi. mutat. causa facta. & in l. venditor. in princ. ff. commu. pre d. Ita expresse consuluit Iason in consil. 89. in presenti. vol. 3. Socinus in reg. 135. Xuares, vbi hoc notabiliter declarat, in d. l. post rem iudicatam folio 136. colum. 3. nu. 1. cum sequen. Ex quo infero declarationem ad

ad doctrinam Bar. in l. controuersa. nu. 7. ff. de transact. vbi tenet, qd possessor honorum hereditatis potest conueniri a creditoribus. pro qua opin. est tex. in l. filiusfamilias. in §. si seruus. ff. de petit. heredi. & glo. in l. i. iij. verb. poterit. C. de fideicom. heredit. punit. vbi nō procedat qd via executiua conueniri possint, per ea quæ dixit Roderic. Xarez. vbi supra.

4. Quarto limita, ut non habeat locum contra hæredes defuncti, nec contra eius uxorem, affines, vel coniunctas personas. vt instrumentum contra eos non possit executioni mandari intra nouem dies a tempore mortis defuncti. Ita expresse probat tex. et ibi Bar. qui ibi eum expresse ad hoc summat, in Auth. ut cum de appell. cognō. in §. hoc autem. col. viij. quem sequitur Roderic. Xarez. in d. l. post re iudicatam. in 1. x. limit. fol. 148. col. i.

5. Quinto limita, non habere locum contra tertium possessorem, in quem non potest executio fieri: si a expresse concludit las. in l. si vnus. in §. ante omnia. nu. 4. ff. de pact. arg. tex. in l. j. ff. si cert. petat. & in l. iuris gentium. in §. prætor ait. nu. 9. ff. de pact. & in l. certi cō ditione. in §. quoniam. nu. 9. ff. si cert. petat. Roderic. Xarez. vbi plura allegat in repe. d. l. post rem iudic. fol. 137. col. j. nu. 1. & facit tex. in d. §. ante omnia. gl. in l. si creditor. ff. manda. & vide notab. Chass. in consuetu. Burg. in tit. (Des successions.) Rubr. 7. §. 14. fol. 281. col. ij. nu. 15.

6. Limite sexto, non habere locum in hære de consuetudinali, qui fit in contractu matrimonij, seu societatis, seu pacti: in quem de iure non fit executio: iuxta tex. in l. licet. C. de pact. quia talis iustitiam habet vim donationis, vt est glo. in d. licet. & ideo in eum potest fieri executio, quia hæres proprie non est, nec iure hereditatis succedit. Ita expresse tenet Masuerus in sua pract. in Rubr. de herede ex testamento, non de consuetudinali.

7. Limite septimo, non habere locum in hære sub beneficio inuentarij: nam tunc in illum executio fieri non potest ultra vires hereditarias. vt in l. si. & ibi Salic. in §. si uero. & in fin. C. de iure iur. Barth. Soc. in l. si decesserit. nu. 7. ff. qui satisd. cogant.

8. Limite octauo hanc regulam procedere post aditam hereditatem. Vt in l. iij. in §. si quis ita. & ibi Imol. ff. de heredi. in it. facientiam tex. in l. iij. in §. si quis heredi. ff. de statu libe. & in l. si in diem. & quod ibi notat Bar. ff. de condi. & demonst. Ita tenet Alex. in con. §. num. 11. volu. iij. Dec. in l. heredem. nu. 5. ff. de reg. iur. Carol. Molin. in consuet. Parisien. in §. iij. nu. 6. Pro qua opin. est tex. quæ ibi ad hoc ponderant Doct. in c. i. nos. de usu. in quantum tex. ibi dicit, succedunt: quasi uellet dicere qd ita demum dispositio illius ceteri. habeat locum & hæredes teneantur, si patri successerint: secus si abstinuerint ab hereditate paterna, nolentes se negotijs hereditarijs implicari: vt in l. si filius qui patri. ff. de vul. & pup. & heres dicitur adire hereditatem quando incipit soluere creditoribus hereditarijs

D. Petri Duen.

reditariis, ita probat tex. quem ibi ad hoc notat Bar. ubi dicit de illo tex. semper interrogasse rusticos, in l. cum debitum, C. de iure de lib. & ibi hoc tenet doct. ita etiam per illum text. tenet Mathesius nota, xxxv. Ias. in l. frater a fratre, nu. 42. in j. lect. ff. de condic. in deb. & ibi Bart. etiam vult qd filius recipiendo debitum quod patri debebatur etiam naturaliter, dicitur adire hæreditatem, eo quia dicitur setur actus qui non potest fieri citra ius & nomen hæredis.

REGVLA CCLXXVIII.

EXHEREDATIO debet esse pura: & si sit sub conditione, nihil valet. Hanc reg. probat tex. in l. & si pepercerit, in §. pure, ff. de lib. & posthu. & in l. si quis Sempronium, in fi. & in l. iam dicitur, ff. de hered. insti. & in l. sub conditione, ff. de bon. poss. contra bu. De iure regio probatur in l. iij. tit. 7. par. 6. Circa quã reg. vide Angel. de Gambellio, in tract. de testa. in glo. 74. nu. 4. Ioan. Guald. in tract. de arte testandi, tit. iij. cautel. iij.

Hanc reg. amplia duobus modis, & limita aliis duobus modis, ut per Ias. in d. §. pure nu. 9. vsque ad fin.

REGVLA CCLXXIX.

EXISTENS in quasi possessione presentandi, semper habet ius presentandi in habitu: in actu vero non, nisi ecclesia vel beneficium vacet. Hanc regu. probat gloss. in c. pax mentis, 16. q. 7. ubi probatur, qd ius presentandi semper est penes patronum in habitu, non tamen in actu, & ita expresse tenet Lambertus, in tract. iuris patrona, in j. par. ij. lib. in vj. q. prin. arti. j. nu. 2. fol. 190. col. ij. tamen qd hoc ius presentandi non habeat in actu nisi a tempore vacationis, probat tex. in c. illud, de iure patrona, & expressius in c. si, de consecratio, preb. & ibi Ioan. And. Car. & Abb. Roma. in con. cccclxv. Et quando ecclesia dicatur vacare, ponit idem Lambertus, in j. par. ij. lib. art. vj. q. princ. fol. 160. & supra in reg. lxxj. fallen. v.

Hanc regul. ampliat duodecim modis, & limitat duobus modis, Lambert. in tract. iuris patro. in j. par. ij. lib. in xxij. artic. vj. q. prin. cipa. nu. 7. fol. 213. col. iij.

REGVLA CCLXXX.

EXEMPLVM non facit plenam fidem. Hanc regu. probat tex. inc. j. & ibi doct. de fide instru. text. in Auth. si quis in aliquo, & ibi glo. Bar. & Doct. C. de eden. glo. in l. ij. C. de fide instr. & in c. ex inquisitione, in glo. ij. de rescript. Et circa hanc regu. & eius materiam notab. & melius quam alibi vide, ubi eam declarat Casol. Molinæ, in consuetu. Parisien. §. v. nu. 1. cum aliis. Hanc

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 160

Hanc reg. limitat duobus modis Soci. in reg. 136. Eandem cum septem limitatio. ponit Roma. in Auth. si quis in aliquo. nu. 6. C. de eden. vbi limitat octo modis Iacobi. de S. Georg. nu. 19. Et ibi et limitat decem modis Dec. nu. 14. Claud. de Seyfel. nu. 5. Hanc et reg. cum duabus ampliati. & 11. limitatio. ponit Ias. in d. Auth. nu. 2. et cum quinque rationibus. & tribus ampli. & 10. limitationib. ponit Fran. Purpur. ibi a nu. 6. vsque ad nu. 36.

REGVLA CCLXXXI.

EXIMENS aliquem de manibus familiæ condemnatum, vel in carcere existentem, debet puniri pæna capitis, & criminis lese pietatis. Hanc reg. probat tex. in l. cuiusque. & ibi Bar. ff. ad l. lu. maesta. nu. 3. & in l. addictos. C. de episco. audien. Hyppol. in sing. 27. col. 3. vers. quibus etiam addi potest. Ias. in l. j. in §. prætor. & ibi Ale. ff. ne quis eum qui in ius voca. est vi eximat. Hipp. in l. j. in prin. ff. de questio. & in l. j. in prin. ff. de sicar. & in repe. Rubri. de fidelit. nu. 46. Chassa. in consuet. Burg. in tit. (des iustices.) Rub. j. in princ. fol. 19. col. j. nu. 68. & in d. tit. §. 7. fol. 77. col. 3. nu. 34. Angel. Aretin. in tract. maleficiorum. in verb. fama publica. nu. 55. Gu. bel. benedect. in repet. c. Rainurius. in verb. mortuo itaque testato. re. el. j. nu. 80. Cæpol. in caute. j. Ias. in §. penales. nu. 102. & Gom. nu. 3. in §. de actio. De iure Regio probatur in l. v. tit. 12. lib. 8. ordi. & in l. 14. tit. 29. par. 7. & in l. xi. tit. 13. lib. 4. fori.

Hanc reg. cum tribus limitationi. ponit Io. Bernar. in reg. xcviij. remittendo se ad Ias. in d. §. penales. nu. 102. Insti. de actio. ibi vsque ad num. 109. limitat tribus modis hanc reg.

1. Ultra quem limita primo non habere locum, quodcumque in-
iuste ille fuisset condemnatus. Vt est text. in l. omnes. C. de decur.
lib. x. & facit pro hoc quod supra dixi in reg. cxc. in §. ampliatio.
2. Limita secundo non habere locum in eripiente seu eximete clo-
nicum a manibus familiæ iudicis secularis. Ita tenet Fel. allegando
Bal. in c. j. in fina. verbis. de offic. deleg. Guido Papa in quest. 73.
in fi. Quod dictum Fel. relinquit cogitandum Chassa. in consuet.
Burg. in tit. (Des iustices.) Rub. j. §. 7. nu. 34. licet apud eos dicat il-
lud dictum non observari.

REGVLA CCLXXXII.

EXISTENTES in quasi possessione iuris patrona. seu præ-
sentandi valide presentant, & eorum presentatio admittenda est, &
in i. part. de iure patro. vbi probat text. q. ad validitatem presen-
tationis

tationis sufficit presentantem esse in quasi possessione iuris presentandi. & ita per illum tex. Doct. communiter summant. & ibi Abb. ponit rationem dicitur & ratione decidendi ad illum tex. qui probat hanc conclusionem, quia presentatio pertinet ad patronum: ut per totum de iure patro. & in c. discernimus. & in c. filiis. cum similibus. q. vij. Ex quo ergo compertum est, illum presentantem non tantum patronum, videbatur institutum esse amouendum, & alium presentandum ad presentationem veri patroni: prout est tex. in c. ex infamitate. de iure patro. ubi tenens ecclesiam sine presentatione, dicitur occupator & detentor: sed rationem decidendi in contrarium esse, quia presentare est quidam fructus iuris patronatus: ut ibi est tex. & notatur in c. cum Bertoldus. de re iudi. unde quemadmodum fructus rei naturalis pertinet ad possessorem bonae fidei, & non ad dominum. §. si quis a non domino. Insti. de rerum diuisio. & notatur in c. grauis. de restitu. spoliat. ita & isti fructus iuris presentandi pertinent ad possessorem, & non ad dominum, sed ex quo quis consumpsit fructum, non tenetur eum restituere: ita per presentantem & institutionem iste fructus videtur consumptus: & ideo institutus remoueri non debet. & alia de quibus ibi per eum. Hanc regulam conclusionem firmat Abb. Cardi. & omnes doct. in d. c. consultatio. nis. & in c. ex literis. de iure patro. idem Abb. in c. quærelam de electio. & ibi omnes doct. Archi. in c. si plures. xvj. q. vij. & in c. vii. nu. 1. vers. item nota. de iure patro. lib. vj. & ibi Ioann. Andr. col. ij. Domi. nu. 7. Cardin. in clem. j. q. viij. de iure patro. & in consil. 69. nu. 7. Eandem conclusionem tenent Domini de Rota in decis. 575. in antiq. secundum antiquam impress. & secundum nouam in decis. 14. in tit. de iure patrona. & in decis. cxl. in nou. secundum antiquam impress. & secundum nouam. in decis. j. in tit. de iure patro. & in decis. cclxvij. in nou. secundum antiquam impress. & secundum nouam. in decis. vij. in tit. de iure patro. Lapsus in alleg. lxxxix. Petri de Ancha. in consil. 20. in tit. de iure patro. inter consilia Calderi. & est consilium sua. Abb. in consil. liij. vol. j. nu. 2. & in consil. cvj. nu. j. vers. dico tamen, vol. ij. Feder. de Denis in consil. cxj. nu. 8. vers. in casu autem nostro. Bal. in c. in literis. nu. 5. de restitu. spolia. & hanc opi. regulæ sequitur Pau. de Monte Pico. in rep. 1. Tina cum restitu. mento. §. Tina. cum haberet. q. 39. ff. de leg. ij. Alex. in consil. 75. nu. 42. vol. 4. Old. in consil. 312. nu. 2. Roch. de Curte. in tract. iuris patrona. in verb. competens. q. xiiij. nu. 28. & ibi Paul. de Cirada. vbi hoc diffuse tractat, in ij. arti. vj. par. q. xiiij. nu. 12. cum alijs. & in 8. par. q. ij. nu. 4. ac Lamberti. in part. ij. lib. in 3. q. prin. nu. 1. cum alijs. Deci. in consil. cxvij. nu. 1. vers. sed his tamen non obstantibus, et in consil. 134. nu. 1. And. Tirag. vbi quam plura similia in proposito adducit, in legibus connubia. in glo. vj. nu. 144. Guido Papa in consil. xcij. num. 2. Steph. Bertran. in consil. cclxxiiij. num. 1. vol. ij. prim. impress. Carol. Molinæ. in consuetud. Parilien. in §. xxxvij. in glo. x. nume. 3. & 19.

Hanc regulam cum xxvj. ampliation. & sex lim. ponit Lambert in tract. iuris patro. in j. par. ij. lib. in xxiiiij. arti. iij. q. princ. nume. 4. vsque ad fin. fol. 187. col. iij.

REGVLA CCLXXXIII.

EXISTENS in quasi possessione presentandi, non solum potest per seipsum presentare, sed etiam per alia legitima media, sine ipsius presentia. Hanc regul. probat text. & ibi glo. & omnes doctores in c. ea noscitur. de his quæ sunt a præl. vbi Abb. & Imol. post Card. & alios ex illo tex. colligunt in ij. not. ibi, aut per literas habentem ius presentandi, posse presentare clericum per literas: quia per eas constituitur procurator. & sic a maiori, si per literas: ergo & per procuratorem. sed clarior est tex in c. si. de concess. præben. vbi prohibetur constitutio procuratoris ad presentandum beneficium vacaturum, ratione voti captandæ mortis & fraudis: ergo contrarium in beneficio iam vacante, vt non militet illa ratio, & hoc vbi volunt omnes Doctores, falsè a contrario sensu: præsertim Innoc. Ioan. Andr. Card. Abb. & Imo. ibi. idem Abb. in consi. lxxvj. nu. 2. lib. ij. Lopus in allega. viij. Pau. de Citadinis. in tract. iuris patro. in j. par. art. 3. q. 3. nu. 56. Cesar Lamberti. in tracta. iuris patro. in j. par. ij. lib. iij. q. princ. nu. 2. & ibi nu. 5. dicit qd hoc in practica seruatur. Hanc regul. ampliat septem modis & declarat restringi que pluribus modis Lambert. in d. tract. iuris patro. in j. par. ij. li. artic. xvij. iij. q. princ. fol. 195. col. j. vers. conclude ex omnibus supradictis.

REGVLA CCLXXXIII.

EXPENSARVM condemnatio in quibus casibus fiat ante litem contestationem, ponit Spec. triginta casus in tit. de expensis. §. si ante litem contestationem. a nu. 9. vsque ad nu. 12.

REGVLA CCLXXXV.

EXPRESSIO eius que tacite inest per modum dispositionis, nihil operatur. Hanc regul. probat text. in l. hæc verba. ff. de lega. j. in l. si arrogatur. ff. de adoptio. in l. vnum ex familia. in §. j. ff. de leg. ij. & in l. quæ situm. in §. si. ff. de distractio. pigno. in l. non recte. C. de fideiuss. in l. Titiam. ff. ad l. Falc. in l. si in diem. ff. de condi. & demon. Circa quam regul. vltra Doct. in supradictis locis vide Parisi. in consi. xxx. nu. 13. vol. iij. Alber. Bru. in tract. de augmento. in 4. q. princ. nu. 3. & 13. Soci. Lun. in consi. clxxvij. nu. 22. vo. ij. et in consi. cxxvij. nu. 224. vol. j.

Hanc regulam limitat vno modo, remittendo se ad Ale. ibi Gu. liel. Ponta. in d. l. hæc verba, nu. 3. Eandem regul. limitat quatuor modis

X

D. Petri Duen.

modis Ripa in d.l.hæc verba.nu.35. Hanc itidem regu. cum qua
que limitat, ponit Pyrius Encleber in reg. expressa. de reg. iur.

REGVLA CCLXXXVI.

EXTENSIO etiam a maiori parte rationis non est licita in
gibus correctoriis. Hanc reg. probat text. & ibi glo. in Autho
quas actiones. C. de sacros. ecc. & ibi habetur per Bar. Bal. & Do
bonus text. in lillam. & ibi hoc notant Castren. Alex. & Do
C. de colla. in l. præcipimus. in fl. & ibi Bar. C. de appel. & in l. in
cimus. C. de testa. in c. cum expediat. de elect. lib. 6. tex. in l. si vero
in §. de viro. secundum communem intel. ff. sol. matr. tex. melior de
iure in Auth. de administ. offic. in sacris appel. in §. illud tamen. &
ibi glo. in verb. quoniam. coll. iiij. Circa quam regul. vide Maria. So
cin. lun. in consi. xvj. nu. 4. & in consi. xxx. nu. 26. vol. j. Laurent.
Sylua. in consi. xliij. nu. 12. Thom. Gram. in deci. 82. nu. 13. Paris.
consi. lxix. nu. 175. cum seq. & in consi. lxxxiiij. nu. 12. vol. j. & no
tab. Aymo Crauet. in tract. de antiq. temporis: in iiiij. par. nume. 105.
cum sequen. fol. 118. col. 4. Tiraquel. in repe. l. si vnquam. in verbo
libertis. nu. 37. C. de reuoca. donatio. Nicola. Bellon. in libr. iij. sup
putari. c. xix. nume. 8.

Hanc reg. cum sex limitation. ponit Ioan. Bernar. in regul. 275.
remittendo se ad las. in d. Auth. quas actiones. nu. 21. Hanc can
dem limitat duodecim modis Nicol. Euerardus in locis legalibus
loco xxv. fol. 117. pag. j. vers. secundo casu, quando maioritas rati
onis. Eandem item ampliat vno modo, & limitat decem modis
Ripa in l. si constante. nu. 57. ff. solu. matri.

REGVLA CCLXXXVII.

EXTENSIO non fit in pœnalibus ob identitatem rationis
etiam si fit eadem ratio, & omnimoda similitudo. Hanc reg. probat
tex. in reg. in pœnis. & in regu. odia. cum ibi notatis per Docto. de
regu. iur. lib. vj. in l. cum quidam. ff. de libe. & postho. in l. si præter.
& interpretatione. ff. de pœn. in c. pœnæ. de pœniten. distm. j. quod
notat glo. in §. ita mista. Instit. de actio. Hanc reg. per supra dicta
ponit Ang. Aret. in §. ius civile. nu. 13. inst. de actio. Dec. in l. si quis
id quod. nu. 47. ff. de iurisdic. om. iud. & circa hanc reg. vide Imola.
nu. 24. in l. si vero. §. de viro. ff. solu. matri.

Hanc regulam amplia vt procedat quando constitutio pœnalis
contineret odium irrationabile, prout in l. quisquis. C. ad le. lul. ma
testa. q. filij puniuntur ex parentum delictis. & ideo lex illa lo
quens in filiis non extenditur ad filias: vt in d. l. quisquis. in §. ad fi
lias. & ita tenet Bar. in l. j. ff. de verb. signifi. Ange. in l. quicunque.
C. de seru. fug. las. in l. si quis id quod. num. 16. ff. de iurisdic. om.
omnium iudic.

Hanc

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 162

Hanc reg. limitat 8. modis Dec. in reg. factum cuiusque, in §. in poenalibus, nu. 10. ff. de reg. iur. Eandem regul. vbi eam notab. examinat & respondet ad tex. qui huic regulæ videtur contrariare in c. j. in §. porro, que fuit prima causa benefic. amit. in vñibus seu. ponit Aymon Crauet. in tract. de Antiq. temp. in iij. par. fol. 125. col. iij. nu. 146. cum seq. & ibi. fol. 129. col. ij. in vers. videamus modo de aliquibus limit. a nu. 1. vsque ad nu. 37. limitam eam xij. modis. Band. item reg. vbi etiã respondet ad supra dictum tex. ponit cum 14. limit. Nico. Euerar. in locis legalib. in loco 35. fol. 129. col. ij. ver sic. secundo casu, quando agitur de mera pœna: vt quia est pœna respectu recipientis. Eandem, vbi limitat eam sexdecim modis, ponit Domi. in c. j. num. 9. de temp. ord. lib. vj. quem refert Ias. vbi addit alias sex limitationes, & sic sunt xxij. in l. cum quidam, nu. 24. ff. de lib. & posth.

REGVLA CCLXXXVIII.

EXTRAHI de domo sua inuitus quis non debet. Hanc reg. probat tex. in l. nemo de domo. ff. de reg. iur. in l. plerique cum tribus sequen. ff. de in ius vocan. cum aliis. Circa quam regul. vltra Doct. in supra dictis locis vide Mar. Mant. in obseruatione lxiiij. lib. vj. Paris de Puteo in tract. synd. in ver. captus illicite, nume. 4. Chassane. in consue. Burg. tit. {Des iustices.} Rub. j. §. j. fol. 23. col. ij. nu. 7. Hippo. in sing. 180. & in sing. 225. Ias. in l. vinum, nu. 4. ff. si cent. peta. in l. ij. in §. sed excipiuntur. nu. 11. ff. de feri. & quæ supra dixi in regu. clxxxv. in iij. limita.

Hanc reg. cum ix. ampl. & x. limita. ponit Pyrrus Engleber. in d. reg. nemo de domo, a princ. vsque ad fi. ff. de reg. iur. Eandem reg. ampliat duodecim modis, & limitat xiiij. modis Ias. in d. l. plerique, a nu. 3. vsque ad nu. 30. ff. de in ius vocan.

X 2 SEQVITVR

cum qui
reg. in ff.
icita in
Aurho
al. & Do
& Do
& in l. i
n l. i. ven
melior d
tamen. &
Maria. So
j. Laurent.
3. Paris in
ol. 3. & no
nume. 100.
in verbo,
br. iij. sup
regul. 276.
Hanc can
legalibus,
auturas ra
cem modis
in rationis
reg. probat
Docto. de
si præles.
im. j. quod
supra dicta
in l. si quis
vide Imol.
io poenalis
le. l. ut. m.
ex illa lo
in §. ad fi
nuncque.
risdictione
Hanc